

NOVI GLAS

CENA 1 EVRO

NOVI GLAS JE NASTAL Z ZDRUŽITVIJO TEDNIKOV KATOLIŠKI GLAS IN NOVI LIST 11. JANUARJA 1996

Uvodnik

Bogdan Vidmar

Je res vse "brezveze"?

Kdo v resnici sem? Katere so moje resnične potrebe in najgloblje zahteve, ki so morda le v moji podzavesti, katero je odkril Freud? Kakšna je sploh moja narava? Kdaj sem zares srečen? Kaj povzroča v meni slabo počutje? Sem tam, kjer želim biti? Lahko sklepamo, da se počutimo slabo, ker obstaja prepad med našimi željami ter potrebami in tem, kar v resnici je. Ta razklanost je v vsakem izmed nas. Toda ta ugotovitev ni povsem preprosta. To razhajanje doživljajo tudi tisti, ki jih raznaša od veselja do življenja. Odgovor je torej v našem odnosu do te razklanosti. Problem ni le razhajanje med idealom in dejanskostjo; problem je, če med prvim in drugim polom ni komunikacije, ko ne vidimo več izhoda iz svoje potopljenosti v zlo. Problem je, ker resničnosti, v kateri se nahajamo, ne sprejemamo.

Sploh znamo videti zvezde, drevesa, sočloveka? Imamo radi sami sebe? Sploh še vidimo celoto, ali pa smo pod mikroskop vzeli le še svoje rane in bolečine? Sem zaradi ene neprimerne reakcije učitelja zasovražil celotno šolo in učenje? Morda se mi zaradi določenih slabih izkušenj v službi ali družini vse gabi? Taka drža nas vodi v žalost, gnus, naveličanost in izolacijo. Rešitev iz tega stanja ni v tem, da se odločamo za nove in nove dejavnosti in konjičke, rešitev tudi ni v iskanju novih in novih zabav. Tako hlepenje po dobrem počutju in pozabi naveličanost in praznino le še poglobi.

Spodobi se in pravično je, da si kristjani postavimo vprašanje o našem praznovanju Božiča. Se rojstvu Boga sploh še čudimo? Je praznovanje Božiča izčrpano v nekaj voščilnicah, ki jih moramo napisati tistim, ki se nimajo interneta, ter prežeto z izčrpanostjo in naveličanostjo zaradi vampirskih zahtev veselega decembra?

Za to, da živimo in smo veseli, so potrebne odločitve in neprestana vzgoja ter samovzgoja. Vzgoja za pravi odnos do resničnosti, za čudenje vsemu, kar je prisotno. Problem je, da smo pogosto slepi za to, kar je. Tako kot ne opazimo lepe rožice, preslišimo tudi Božji klic. Nebo nad nami je, a mi ga žal ne vidimo. Vsak bo seveda rekel, da je to jasno, da je nad nami nebo. Kristjani rečemo, da verujemo v Boga. Temeljno vprašanje pa je: kaj pomeni vedeti? Vedeti, da nekaj ali nekdo je, še ne pomeni, da se tega zavedamo, da to opazimo, da nam to, kar je, sploh kaj pomeni, da se temu čudimo. Tako "suhoparno" vedenje nas pušča prazne in naveličane. To izrazijo besede: "Vse je brezveze"!

Morda človek postane bolj dojemljiv za resničnost, če se na obzorju pojavi nenavadna "zvezda repatica". Če želimo zares živeti, je potrebno razbiti naše prepričanje, da o nekom ali nečem že vse vemo in je ta zadeva ali oseba za nas nezanimiva. Razbiti in preseči je potrebno filozofijo pozitivizma, ki našo civilizacijo razkraja že več stoletij. Potem se bomo znali čuditi tudi navadnim dnevom, običajnemu kosilu ter temu, da hodimo in govorimo. S svojimi koraki bomo šli za "zvezdo repatico", vse do kraja, kjer se bomo poklonili Bogu, ki je postal otrok.

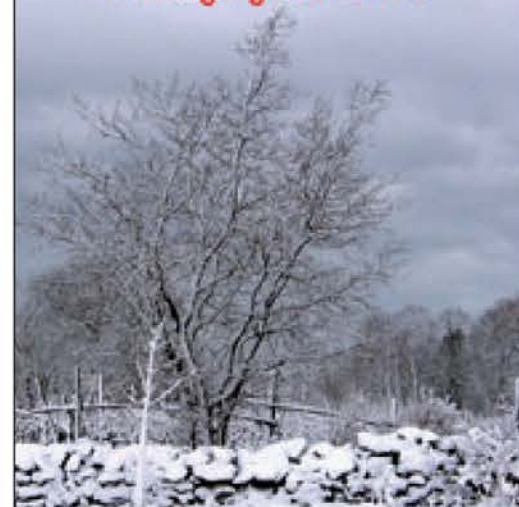
Jana Peršolja

Dragim bralcem, dragocenim sodelavcem in vsem, ki ljubijo tiskano besedo, želimo blagoslovljen in vesel Božič, poln notranjega miru in tihe sreče, v novem letu 2012 pa veliko uspehov in lepih doživetij!

- Uredništvo in uprava

www.igorgabrovec.net

**S sijajem Božiča v novo leto,
pot naj nam kažejo nova znamenja**

Prihodnja številka Novega glasa bo izšla v četrtek, 29. decembra, naslednji teden pa časnika ne bo. / Ured.

Konzulta za vprašanja mestne etnične manjšine

O javnih napisih, toponimih in jasliah

Konzulta za vprašanja mestne etnične manjšine je v tem mandatu večkrat predlagala občinski upravi izvajanje obstoječih zaščitnih norm, ki so odraz kulturnega in jezikovnega bogastva našega prostora. V zvezi s tem so se člani konzulte pred letom dni srečali s predsedniki rajonskih svetov in skupaj z njimi preverili izvajanje 10. člena (javni napisi in toponimi) zakona 38/01 v Štandrežu, Podgori, Pevmi-Oslavju-Štmavru. Kljub večkratnim pozivom občinski upravi ni nobenega premika v smeri izvajanja 10. člena zakona 38/01. Trenutno cestne oznake, smerokazi, toponomastični napisi, javni napisi in sporočila, table hišnih števil, vozni red avtobusov in besedilo na avtobusnih postajah niso v skladu z obstoječimi normami zaščitnega zakona 38/01, saj niso dvojezični. Konzulta je na svoji zadnji seji

soglasno sklenila, da bo na to vprašanje ponovno opozorila pristojne organe, saj gre za primere, ki omejujejo svobodno uveljavljanje mestne etnične manjšine in kršijo pravne norme Republike Italije. Kot konkreten predlog izvajanja 10. člena zakona 38/01 so člani konzulte soglasno sklenili, da bodo predlagali Občini Gorica postavitev dvojezičnih tabel v Pevmi-Štmavru-Oslavju ter rumenih tabel z navedbo ledinskega imena v Štandrežu in Podgori. Predlog temelji na starih zemljepisnih kartah, zemljevidu s krajevnimi in ledinskimi imeni, ki sta ga pripravila Slori in Narodna in študijska knjižnica leta 1999, ter na posvetovanju z domačini in s predsedniki rajonskih svetov. Pobudo konzulte je takoj podprl prisotni odbornik za lokalne identitete Ceretta z obvezo, da jo bo upošteval pri pripravi prošnje za pridobitev sredstev na podlagi

zakona 482/99.

Predsednik konzulte Ivo Cotič je podrobneje poročal tudi o kočljivem vprašanju krčenja rajonskih svetov v Gorici in o prošnjah, ki jih je občinska uprava predstavila na podlagi zaščitnih zakonov 482/99, 38/01 in 26/07 za leto 2010 oz. 2011, za katere pa Občina Gorica ni še prejela odgovora iz Rima. Odbornik Ceretta je zagotovil, da bo občinska uprava poskrbela za nemoteno delovanje okenca slovenske narodne skupnosti tudi po izteku sedanjega pogodbe, ki zapade januarja 2012.

Člani konzulte so obravnavali tudi vprašanje jasliah s slovenskim učnim jezikom v ulici Rocca. Predsednik je seznanil člane konzulte, da občinska uprava, kljub večkratnemu posredovanju tudi pokrajinskih predsednikov SSO in SKGZ, pri vpisovanju v jasliah ne upošteva potreb in specifik otrok, ki izhajajo iz družin slovenske narodne skupnosti, kot je to že v veljavi v Občini Trst, in da neučno osebje jasliah ne obvlada slovenščine. Člani konzulte so sklenili, da bodo ponovno opozorili župana in pristojno odborico, naj upošteva specifično prisotnosti slovenske narodne skupnosti v občini Gorica.

nilo in torej ni razlogov, da bi to občino izvzeli iz omenjenega seznama 32 občin, v katerih se izvaja zaščitni zakon. Postopek za vključitev je bil korektno izpeljan, saj se je za to odločila, kot predvideva zakon, ena tretjina občinskih svetovalec. Večina tega ne more spremeniti, kajti smisel zakona je v tem, da zaščiti manjšino. Sicer uveljavljanje pravic zaščitnega zakona ne more biti odvisno od sprememb občinskih svetov, kar bi privedlo do tega, da bi vsaka štiri leta spreminjali seznam občin. Zaščitni zakon nikogar ne sili, da se poslužuje pravic, ki jih zakon predvideva, pač pa daje možnost tistim, ki to želijo, da se sklicujejo na ta zakon. V primeru občine Rezija je tudi paradoks v tem, da se občina poslužuje zakonov 482 in 38 izključno za pridobivanje finančnih sredstev za razne dejavnosti. Da ima rezijanščina svoje posebnosti, je vsem znano. Ravno v tem je bogastvo te skupnosti, ki bi jo morali ohranjevati in bogatiti z raznimi pobudami predvsem na šolskem in kulturnem področju. V šole naj se uvede rezijanščina kot predmet. Krajevni upravitelji imajo predvsem nalogo, da za to skrbijo, v sodelovanju z domačimi društvi, in da se ne spuščajo v jezikovne razprave, o katerih nimajo posebne podlage, in naj raje to prepustijo izvedencem na tem področju.

DP

Paritetni odbor

Ponovno o Reziji

Sedaj paritetnega odbora, ki je bila v deželni palači v Trstu 15. decembra, je bila skoraj v celoti namenjena Reziji. Odborniki so ponovno razpravljali o stališču večine, ki upravlja to občino in ki je zahtevala, da občino Rezijo izključijo iz seznama občin, v katerih se izvaja zaščitni zakon za Slovence št. 38. O zadevi je odbo-

ru povedal svoje mnenje tudi župan, predsednik paritetnega odbora pa se je večkrat srečal z občinskimi upravitelji. Razprave so se udeležili skoraj vsi predstavniki paritetnega odbora in skoraj soglasno (razen Adriana Ritosse) odobrili sklep, v katerem odbor ugotavlja, da od vključitve občine v zaščitni zakon se ni nič spreme-

Slovenska skupnost

želi ob božičnih praznikih in ob vstopu v novo leto 2012 vsem svojim članom, somišljenikom, kandidatom in izvoljenim predstavnikom ter vsem Slovencem v deželi Furlaniji – Julijski krajini veliko uspešnega delovanja pod skupno evropsko streho brez meja

SLOVENSKA SKUPNOST
Trst-Gorica-Videm

svet slovenskih organizacij
confederazione organizzazioni slovene

Zato tudi slovenska kultura na tem prostoru, ki nam ga je naklonila Previdnost in ki ga zgodovinska logika le potrjuje, bodi še naprej pristna, res naša, prepojena s tradicionalnimi duhovnimi vrednotami slovenskega naroda, obenem pa tudi odprta, pogumna in samozavestna na poti do širše duhovne skupnosti članov velike družine narodov Evrope in sveta.

Prof. Andrej Bratuž,
30. let Zveze slovenske katoliške prosvete -
Gorica, oktober 1989

Blagoslovljen Božič ter srečno
in uspešno polno Leto 2012.

Razprava o programskih prioritetah za triletnje 2011-2014

Openske žrtve so darovale življenje za prihodnost

Izvršni odbor Sveta slovenskih organizacij je zasedal v sredo, 14. decembra, v Čedadu. Glavna tema zasedanja je bila razprava o programskih smernicah za triletnje 2011-2014, ki jih je nakazal predsednik Drago Štoka. Na začetku zasedanja je bila priložnost za obeležitev dveh pomembnih dogodkov, ki neposredno zadevajo slovensko narodno skupnost.

Izvršni odbor SSO se je na začetku spomnil 70. obletnice ustrelnitve mladih življenj na Opčinah in se poklonil njihovega svetle mu spominu. Štoka je poudaril, da so dali življenja za svoj narod, za obstoj slovenstva na naših tleh v času, ko so nam hoteli s silo uničiti naše vrednote, nas pa do dna ponižati. Darovanje njihovega mladega življenja je takrat postalo in danes še vedno ostaja temeljni trenutek naše polpretekle narodne zgodovine. V usodnem času se je zavest celotne Primorske premaknila v zavesten in pogumen upor proti fašističnemu zatiranju slovenskega naroda in vrednot demokracije ter socialne pravičnosti.

Izvršni odbor SSO je tudi ocenil potek volitev v Sloveniji in podčrtal, da so prinesle določene novosti. SSO meni, da se razmerje in odnos do slovenske narodne skupnosti izven meja Slovenije ne bosta spremenila, saj je skrb naše matične domovine za nas zapisana v posebni spomenici in v zakonu za Slovence v zamejstvu in po svetu. SSO verjame v demokracijo in objektivnost naše matične države, zato se tudi med volilno kampanjo ni opredeljeval in zavrača neumestne in zavajajoče namige, ki so se pojavile v medijih. Predsednik Štoka je nato povedal predlog za izoblikovanje programskih smernic za triletnje 2011-2014. Časi silijo, da svoje

cilje in delovanje usmerimo v tiste prioritete, ki bodo učinkovito uresničevale poslanstvo SSO in njegovih članic. Gre namreč za ohranitev in razvoj naše narodne skupnosti v deželi Furlaniji Julijski krajini. SSO si želi, da bi se med člani okrepilo sodelovanje, in

nicami in z aktivnejšo vlogo SSO v njihovih predstaviških organih. Konkretnjeji morajo postati tudi medsebojni stiki s Slovensko skupnostjo, zbirno stranko Slovencev v Italiji, in z drugo krovno organizacijo SKGZ. SSO si želi, da bi se že takoj na začetku novega leta

srečali za usklajitev prioritet, ki bodo zadevale celotno slovensko narodno skupnost v deželi FJK ter institucionalne odnose z Italijo in Slovenijo. Podobno srečanje bo SSO predlagal tudi Narodnemu svetu koroških Slovencev, s katerim deli skupne vrednote in poglede na marsikatero še odprto vprašanje. SSO izraža zadovoljstvo, da se kočljivo vprašanje sredstev, tako na državni kot na deželni ravni, premika v pravo smer. Zahvaljuje se obeima deželima svetnikom, Igorju Gabrovcu in Igorju

Foto JMP

Kocijančiču, za zelo konkretno in stalno prizadevanje pri spodbujanju deželne uprave, da izpolni določila, ki zakonsko zagotavljajo sredstva za delovanje slovenskih organizacij in društev. Prav tako SSO pričakuje, da se bo tudi s strani Slovenije pozitivno rešilo vprašanje finančnih sredstev. Mednarodni uspeh in ugled slovenske države slonita namreč tudi na kakovostnem organiziranem delovanju Slovencev v zamejstvu, ki je neposredno vezano na način in kvaliteto ustrezne vsestranske podpore. Predsednik Štoka bo v dogovoru z Izvršnim odborom sklical redno zasedanje Deželnega sveta SSO, ki bo v sredo, 25. januarja 2012, v Gorici.

Svet slovenskih organizacij

Povejmo na glas

Med blagri sveta in blagri nebes

Kar si verjetno lahko želimo prav vsi, je to, da bi bili v večji meri deležni blagov nebes in zanje razpoložljivi. To bi bilo boljše za nas in za vse, ker bi edino tako mogli vzpostaviti srečnejše ravnotežje s t. i. blagri sveta. Tudi te potrebujemo, če pomislimo, da mednje sodi to, da nismo lačni in da nismo žejni, da pozimi ne trpimo mraza in poleti vročine, da imamo streho nad glavo, da smo sredi ljudi in torej nismo sami, da se z drugimi razumemo in nas drugi spoštujejo, da smo zdravi in nas ne mučijo bolezni ter da imamo imetja v zadostni meri. Navedeni in še drugi podobni blagri so nepogrešljivi in jih nikakor ne gre podcenjevati, saj kaj je človek, če jih nima in je zanje prikrajšan. Težko namreč razmišlja o višjih vrednotah tisti, ki trpi žejo in lakoto, težko tisti, ki ni zavarovan pred skrajnostmi podnebja, težko tisti, ki je izobčen ali celo zaničevan, težko tisti, ki je hudo bolan in se mu zdi, da zanj ni upanja, težko tisti, ki ima premalo ali sploh ničesar ne poseduje. Toda izkušnja kaže, da se blagri sveta v človeku kaj hitro izrodijo, in to toliko bolj, kolikor v večji količini so prisvojeni. Človeku nenadoma ni dovolj, da je nasičen in odjezan, želi si in lahko tudi zahteva, da je hrana vedno bolj izbrana, raznolika in prefinjena. Človeku nenadoma ni dovolj, da ne trpi mraza in vročine, želi si in tudi zahteva, da so njegova oblačila vse lepša in sredstva za kar najbolj ugodno počutje vse bolj izpopolnjena. Človeku nenadoma ni dovolj, da je sredi ljudi in da je spošto-

van, želi si in lahko tudi zahteva, da bi bil bolj pomemben in čislán od drugih, da bi užival slavo in čast, si lahko privoščil boljše zdravljenje, kot so ga deležni drugi, in imel kar največ imetja in denarja. Jasno je torej, da blagri sveta v človeku kaj radi nimajo dna, in to poraja zlo in nesrečo, saj se v želji po kar največ dobrinah sproži boj z drugim človekom in okrepi notranja nezadovoljnost, ki zahteva še več dobrin in zato še ostrejši odnos do drugih, in tako brez konca in kraja. In tu z vso svojo čudovito plemenitostjo stopijo na prizorišče nebeški blagri, ki človeku odločilno pomagajo, da se reši mučne nezadostnosti, seveda če želi tem blagom prisluhniti in se nanje obrniti. Nebeških blagov je ogromno, toda že zgolj nekateri med njimi nagradijo človeka s presenetljivo harmonijo. Dovolj se je spomniti notranjega miru, ki pomiri viharje in nezadovoljnost v duši in ji daje pravi pogled na vse stvari. Nadalje je tu tista resnica, ki osvobaja, zaradi česar lahko premagujemo pretežke stvari ravno s tem, da jih sprejmemo. In slednjič je tu razkritje smisla, brez katerega človek ne more najti trajnega miru in po katerem nisem smisel jaz sam in zgolj v mene zazrta skrb, pač pa je smisel v dobrohotnem odnosu do drugih, ko podrti zidovi vasezaglednosti odprejo pot pretoku blažilne pomirjenosti. Šele tako lahko pride v človeku do srečnega ravnotežja in je enkrat za vselej rešen vsakršne teme brezizhodnosti.

Janez Povše

Voščilo tržaškega škofa Giampaola Crepaldija ... razodela se je Božja milost ...

Predragi bratje in sestre, z Jezusovim učlovečenjem se je "razodela Božja milost, ki rešuje vse ljudi" (Tit 2,11). Izjava apostola Pavla nas vabi, naj ujamemo najglobljo razsežnost Božiča: to je Božja razsežnost. Prikazala se je Božja milost, ker otrok, ki povit v plenice leži v jasliah, je edinorojeni Božji sin: je Bog. Prikaže se Božja milost, ki prinaša odrešenje vsem ljudem, ker je v tistem otroku človeška narava dosegla vzvišeno dostojanstvo. In "s svojim utelešenjem ... se je sam Božji Sin na neki način spojil s slehernim človekom. Delal je s človeškimi rokami, razmišljal je s človeškim umom, deloval je s človeško voljo, ljubil je s človeškim srcem. Ker se je rodil iz Device Marije, je resnično postal eden izmed nas, povsem podoben nam, razen v grehu" (Gaudium et Spes, 22). Na Božič nam Bog izkazuje svoje najvišje zanimanje, svojo neskončno ljubezen, ker začenja živeti življenje človeka, zato da lahko človek

začne živeti Božje življenje. Nauk apostola Pavla nam razkrija tudi človeško razsežnost Božiča: Božja milost "... nas vzgaja, naj se odpravimo brezbožnosti in posvetnim poželenjem ter naj razumno, pravično in res pobožno živimo" (Tit 2, 12). Božja milost z močjo in nežnostjo vabi človeka, naj si docela prilasti dostojanstvo svoje narave, ki sijajno odseva v utelešeni Besedi. Če se v vsakem izmed nas uresniči ta globoki proces, to spreobrnjenje naše brezbožnosti, naših pohujšljivih želja, bomo začeli živeti v tem svetu trezno, pravično in usmiljeno. Trezno v koristenju ostalih živih bitij, pravično v odnosu do ostalih oseb, usmiljeno do vsakega človeškega trpljenja. V njegovi najresničnejši realnosti Božič je Bog z nami. Tako je, predragi bratje in sestre. Bog je z nami. Sebe je naredil majhnega, da bi nas storil velike. Božič je vsakega 25. decembra nekaj konvencionalnega. Božič življenja pa je odgovor ljubezni,

ki nima datuma in ne časa. Srednjeveški pisec, benediktinec Rupert iz Deutza, je zapisal, da je Jezus veliko besed bibličnih piscev spremenil v eno samo besed-

Foto IG

do: ljubezen. Božič je praznovanje te spremembe. Prenovljeno obvezo ljubezni vsi potrebujemo v tem času, ki ga zaznamujejo mnoge težave gospodarsko-finančne krize: ta namreč močno udarja po številnih družinah, po delavcih in mladih, katerim gre vsa naša človeška in krščanska solidarno-

st. Prenovljeno obvezo ljubezni potrebujemo, da ovrednotimo in vlijemo upanja našemu življenju, ki ga je v našem mestu pretresla tragična smrt dveh mladih: Giovannija Novacca in Francesca Pinne. Pred toliko težavami se poraja v našem srcu mnogo vprašanj. Človek napreduje ali ponižuje svojo človečnost? Kaj sploh prevladuje v svetu, dobro nad zlom ali zlo nad dobrim? Ali rasteta med ljudmi pravičnost in enakost, spoštovanje pravic vsake osebe in vsakega naroda? Tem vprašanjem srca odgovarja sveti dogodek Božiča, rojstva Gospoda Jezusa: "Ne bojte se: ... danes se vam je v Davidovem mestu rodil Odrešenik, ki je Mesija, Gospod" (Lk 2, 11). Zato moramo gojiti upanje in zaupanje, ne pa bojzani, ker Božič nam daruje ponižno in neomajno gotovost, da se je danes in vekomaj "razodela Božja milost, ki prinaša odrešenje vsem ljudem". Srečen Božič vsem!

+ Giampaolo Crepaldi, nadškof – tržaški škof

Voščilo goriškega nadškofa Dina De Antonija "Spoznajmo pomen pogovora med ljudmi"!

"Na zemlji mir ljudem, ki jih ima Bog rad", so besede, na katere se moramo navezati tudi pri letošnjem Božiču, saj so slovnica Cerkve. Mir na zemlji, ker je Bog prišel nanjo in jo ljubi s trmo, ki je lastna ljubezni. Prihaja pa, da bi nas vprašal: "Je res mir na zemlji v naših družinah, ki živijo na robu revščine, med upokojenci, za katere se zdi, da imajo sindrom praznega hladilnika, med možmi in ženami, ki padajo kot žrtve človeške nehumanosti, krutosti, zaradi pomanjkanja vsakega spoštovanja in v preziru osebnih pravic vsakega posameznika?" Hlevček iz Betlehema bi nas moral spomniti na tiste, ki so sami, stari, bolni, na tiste, ki nimajo doma, na tiste, ki trpijo za lakoto in je njihova revščina posledica izkoriščanja in nepravilnosti ekonomskih sistemov. Betlehem je s prisotnostjo Božjega Sina prvi kraj solidarnosti s človekom, človeka s sočlovekom in z vsemi, predvsem s tistimi, za katere ni prostora v prenočišču". Če ostanemo v tišini pred novorojenim, nam bo morda uspelo potrpežljivo poslušati tudi sočloveka.

Če nam bo uspelo slišati jok otroka, je morda to znak, da bomo spet spoznali pomen pogovora med ljudmi in tudi ponovnega rojstva našega družbenega tkiva. Puer natus est nobis et filius datus est. Otrok nam je rojen, sin nam je dan. Za nas se je rodil, kot je tudi umrl za nas, da bi nas rešil. Prisluhnimo tem besedam, saj nam bodo omogočile, da bomo ponovno našli dejanja ljubezni in nam odkrile zgodovinski pomen razodetja. Ni namreč možno ločiti povezave

med besedo vere in dejanji ljubezni. Ta namreč zahteva večjo povezanost in sodelovanje med ljudmi.

Živimo v ekonomsko-finančni krizi, ki zahteva, da jo razumemo in razlagamo kot prehodno ob-

Foto JMP

dobje. Ne gre samo za to, da preusmerimo vire, ampak da priznamo, da je gnala korenina krize v pomanjkanju zaupanja in kohezije.

Pred jasljami se lahko naučimo, da smo bitja, ki so v odnosu z drugimi.

Otrok, o katerem premišljujemo, ima od samega rojstva, tako kot mi vsi, potrebo, da ga drugi priznajo. Brez tega priznanja je okrnjen človek.

Skupaj s pastirji smo poklicani tudi mi, da podarimo našo pozornost in prisotnost vsemu, kar nas obdaja.

Šele takrat, ko bomo to storili, bo pravi Božič. Iskrena voščila vsem.

Buon Natale!
Vesel Božič!
Bon Nadal!

Ob bližajočih se praznikih Božično-novoletno voščilo slovenskih škofov

Božično bogoslužje in jasljece nas spet nagovarjajo s svojim sporočilom o rojstvu Božjega Sina, "ki je zaradi nas in našega zveličanja prišel iz nebes in se je utelešil po Svetem Duhu iz Device Marije in postal človek". Ko na Božič v veroizpovedi vsako leto izgovarjamo te velike besede, poklekamo. V tej sveti noči se je po psalmistovi napovedi "pravičnost sklonila z nebes" (prim. Ps 84). V letu, ko naj bi se trudili za večjo pravičnost v ljubezni v osebni in družbeni življenju, se spomnimo, da je Novorojeni prišel, da bi nas podprl v prizadevanju za dobro. Povili so ga v plenice, da bi raztrgal naše grešne vezi in nas ogrnil s plaščem pravičnosti. Postal je ubog, da bi mi obogatili. Rodil se je jokajoč, da bi obrisal naše solze. Rodil se je ob popisovanju izvoljenega ljudstva, da bi naša imena vpisal v knjigo življenja Božjih otrok. Rodil se je na tujem, da bi nas privedel v nebeško domovino.

Rodil se je v Betlehemu, hiši kruha, in s tem napovedal, da nam bo zapustil živi kruh iz nebes. "Rodil se je med potovanjem, da bi nas spominjal na resnico, da smo in bomo le potniki na zemlji" (sv. Gregor Veliki). Božič je in ostaja velika in večna Luč, ki se je naselila med nami, da bi lahko stalno dajala plamen našim slabotnim človeškim svetilkam. Brez nje nam te lahko ugasnejo sredi teme življenjskih viharjev, tako da bi nas prevzela tema zla, sebičnosti, socialne krivice ali celo sovraštva, ki usužnjuje, podira in ubija.

Sprejeti Božič pomeni živeti v zavesti, da nismo več sami, ker je Bog z nami. Božič naj v naših srcih poživi prepričanje v Božjo ljubezen. Ohranimo to prepričanje v srcu vseh 366 dni novega leta.

Predvsem pa se v svetlobi božičnih praznikov prepoznamo kot bratje in sestre, kot družina Božjih otrok, ki bo sposobna graditi pravičnost v ljubezni. To božično voščilo slovenski škofje namenjamo vsem vam, dragi verniki v župnijskih občestvih, vsem duhovnikom in diakonom, redovnikom in redovnicam, bogoslovcem, misijonarjem in misijonarkam po vsem svetu, zamejcem, zdomcem, še posebej pa vsem ostarelim, osamljenim, bolnim, ki ležijo v jasliah svoje nemoči, vsem brezdomcem in zapornikom. Enako voščilo velja vsem evange-
ličanskim in pravoslavnim kristjanom.

**ZDRUŽENJE
CERKVENIH
PEVSKIH
ZBOROV**

želi vsem svojim
članom, sodelavcem
in prijateljem
blagoslovljene
božične praznike
in uspešno
novo leto 2012

**ZVEZA SLOVENSKE
KATOLIŠKE PROSVETE**

želi članom,
društvom, pevskim
zborom,
organizacijam
in vsem, ki njeno
delo podpirajo
in spremljajo, duhovno
bogat praznik
Gospodovega
rojstva in
Božji blagoslov
v novem letu 2012

Vsem svojim članicam,
sodelavcem in prijateljem
vošči srečen Božič
in zdravja polno
novo leto 2012
...
**SLOVENSKA
PROSVETA**

ARS Združenje ARS,
ki Vas bo
tudi v prihodnje
osrečilo z odličnimi
razstavami naših umetnikov,
Vam vošči vesele božične
praznike, miru in dobrega
v novem letu!

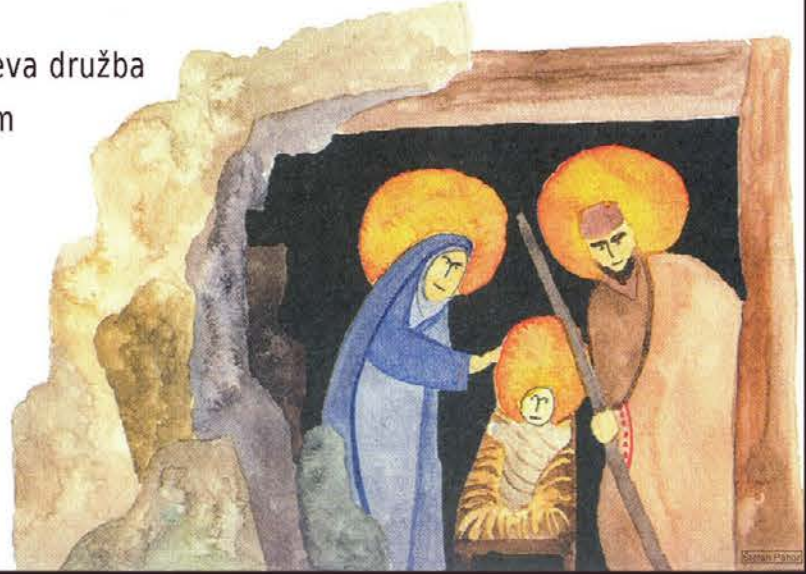
*Blagoslovljen
in vesel Božič
Vam želi*

**KULTURNI
CENTER
LOJZE
BRATUŽ**

Goriška Mohorjeva družba
želi vsem ljudem
dobre volje
blagoslovljeno
praznovanje
Kristusovega
rojstva!

Tudi zamejski skavti na Dunaju za Luč miru iz Betlehema

Predajajmo sporočilo miru in dobrote!

Dunaj je, tako kot vsa avstrijska mesta, v decembru odet v praznične lučke. S svojimi božičnimi sejmi je zelo očarljiv. Skavte iz slovenske zamejske skavtske organizacije pa ne privablja samo zaradi tega. Že vrsto let se decembra, natančneje dva tedna pred Božičem, odpravijo na Dunaj samo zato, da bi tam sprejeli Luč miru iz Betlehema.

Akcijo si je pred petindvajsetimi leti zamislila avstrijska televizija ORF. Od tedaj se vsako leto zaslužen avstrijski deček odpravi v Betlehem, v kraj Jezusovega rojstva, in prinese lučko na Dunaj. Akciji so se že zelo zgodaj pridružili tudi avstrijski skavti, a luč miru ni imela postanka le tam. Lučka hoče s svojim sporočilom miru priti v vsak dom, zato so se zanjo zavzeli skavti iz vse Evrope, pa ne samo. Vsako leto priletijo na sprejem tudi Američani. Osrednja prireditev poteka vsakič v drugi cerkvi na Dunaju v prisotnosti visokih predstavnikov različnih, predvsem krščanskih, skupnosti in skavtov iz cele Evrope. Na osrednjo prireditev so se od-

pravili tudi skavti iz Gorice in Trsta, skupaj z uradno slovensko odpravo, ki so jo sestavljali tudi skavti, taborniki in odrasli skavti iz Slovenije. Letos se jim

je prvič pridružil tudi nekaj tabornikov iz Trsta in Gorice. Vsi skupaj so se udeležili predaje luči miru v katoliški cerkvi Zur Heiligen Familie. Osrednja slovesnost je potekala v soboto, 10. decembra. Cerkev je bila nabito polna, vsepovsod so bili

nasmejani skavti v različnih uniformah in z različnimi ruticami okoli vratu. Vsaka odprava je prebrala tudi misel v svojem jeziku.

Zamejski skavti so izkoristili priložnost tudi zato, da so

preko orientacijske igre bolje spoznali Dunaj. Naslednjega dne so se sprehodili po strogem centru in opazovali mogočne stavbe, grajene v različnih slo-

kih jim ga prenaša.

V Slovenijo je letos lučka prišla že enaindvajseto leto zapored.

V nedeljo, 11. decembra, so potekali sprejemi v Ljubljani, Lenuartu in Sežani, luč pa so slovenski skavti odnesli tudi v ljubljansko nadškofijo. Italijanski skavti so tudi letos luč predajali na različnih železniških postajah v Italiji. Luč je namreč odšla na nekaj vlakov, ki so obkrožili Italijo v celoti.

Luč miru iz Betlehema je postala zelo priljubljena v širšem slovenskem prostoru. Vsako leto najde prostor tudi v slovenskem parlamentu, pri predsedniku republike in predsedniku vlade. Sprejmejo jo predstavniki različnih veroizpovedi. Prav tako je v slovenskem katoliškem prostoru postala že tradicija, saj marsikdo nestrno pričakuje ta plamen, ki neprekinjeno potuje iz Betlehema po vsej Evropi in s sabo prinaša mir.

V času, ko postaja Božič le še mrzlično kupovanje daril in razmišljanje o tem, katero restavracijo obiskati ali katero hrano pripraviti, je Luč miru iz Betlehema med nami zato, da nas spomni, da se moramo ustaviti in razmisliti. Spominja nas na to, da se je nekoč v votlini rodil Jezus. Spominja nas na to, da se moramo ravnati v skladu s krščanskimi nauki. Vsako leto spremlja Luč miru iz Betlehema poslanica, ki nagovarja vse, ki jo želijo poslušati. Luč je prišla tudi v zamejstvo, sprejemimo jo, predajajmo jo naprej. Predajajmo sporočilo miru in dobrote.

SR

ki jim ga prenaša.

V Slovenijo je letos lučka prišla že enaindvajseto leto zapored. V nedeljo, 11. decembra, so potekali sprejemi v Ljubljani, Lenuartu in Sežani, luč pa so slovenski skavti odnesli tudi v ljubljansko nadškofijo. Italijanski skavti so tudi letos luč predajali na različnih železniških postajah v Italiji. Luč je namreč odšla na nekaj vlakov, ki so obkrožili Italijo v celoti.

Luč miru iz Betlehema je postala zelo priljubljena v širšem slovenskem prostoru. Vsako leto najde prostor tudi v slovenskem parlamentu, pri predsedniku republike in predsedniku vlade. Sprejmejo jo predstavniki različnih veroizpovedi. Prav tako je v slovenskem katoliškem prostoru postala že tradicija, saj marsikdo nestrno pričakuje ta plamen, ki neprekinjeno potuje iz Betlehema po vsej Evropi in s sabo prinaša mir.

V času, ko postaja Božič le še mrzlično kupovanje daril in razmišljanje o tem, katero restavracijo obiskati ali katero hrano pripraviti, je Luč miru iz Betlehema med nami zato, da nas spomni, da se moramo ustaviti in razmisliti. Spominja nas na to, da se je nekoč v votlini rodil Jezus. Spominja nas na to, da se moramo ravnati v skladu s krščanskimi nauki. Vsako leto spremlja Luč miru iz Betlehema poslanica, ki nagovarja vse, ki jo želijo poslušati. Luč je prišla tudi v zamejstvo, sprejemimo jo, predajajmo jo naprej. Predajajmo sporočilo miru in dobrote.

SR

Pismo z daljne afriške Slonokoščene obale

Oglaš se misijonar Ivan Bajec

Spoštovani gospod urednik! Letos vam ponovno pišem za božične praznike. Lani nisem pisal nikomur, ker takrat in potem še dolgo pošta tukaj ni delovala. Voščila so začela prihajati v maju, zadnje v avgustu, večina pa verjetno ni prišla nikoli.

Kako je bilo takrat tukaj, ste gotovo spremljali preko medijev. Ni bilo lepo, ne videti ne doživeti. Potem se je položaj umiril in sedaj živimo v nekem verjetno še precej negotovem miru. Veliko se govori o pravici, spravi in od-

še nekaj župnij.

Kljub temu da krščanstvo napreduje, v družbi v veliki meri še vedno vlada pogansko mišljenje in obnašanje. Sprašujemo se tudi, koliko so naši kristjani resnično pokristjani. Pred nedavnim sem slišal zanimivo zgodbo, ki pravi, da krščanstvo le vpliva na obnašanje ljudi.

V oddaljeno afriško vas je prišel evropski turist. Domačini so ga lepo sprejeli in kar nekaj časa je živel v zelo dobrih odnosih z vaščani. Nekega dne je videl v va-

pušcanju. Tudi Cerkev sodeluje pri tem prizadevanju. Tema letošnjega pastoralnega leta je: "Da bi bili vsi eno!"

Marsikaj se je kljub vsemu sprejelo na boljše. Predvsem na gospodarskem področju kaže, da ima nova vlada boljše programe in nekaj tudi delajo. Ponekod je tudi nekaj več reda in resnosti. Kljub temu pa bi lahko rekli s Cankarjem: "Gospodar se je zamenjal, bič pa je ostal in ga tudi novi biriči zna spretno vihteti". Cerkev se je v tej krizni dobi, razen redkih spodrsiljav, dobro izkazala. Ostala je na strani ljudstva in poskušala pomagati in reševati, kar se je dalo. To ji vsi priznavajo.

Mi nadaljujemo svoje delo. Poskušamo biti blizu ljudem in jim pomagati krščansko živeti. Obiskujemo krščanske skupnosti in prirejamo zanje in posebej za odgovorne razna srečanja in duhovne obnovne.

Poleg tega še vedno gradimo. V gradnji imamo nekaj cerkva in župnišče v neki vasi, ki bo postala središče nove župnije, ko se bo naša župnija, verjetno že prihodnje leto, razdelila.

V škofiji bomo imeli prihodnje leto štiri novomašnike. Vseh bogoslovcev je okrog 20. Letos se jih je menda vpisalo deset novih. To je in ni veliko za škofijo, ki ima več kot milijon in pol prebivalcev. Če bi imeli dovolj duhovnikov, bi lahko takoj ustanovili

si nekoga, ki je imel v rokah knjigo in bral. Presenečen se mu je približal in ga vprašal, kaj bere. Ta mu je odgovoril: "Sveto pismo". Turist mu je začel govoriti ves iz sebe: "Kaj, Sveto pismo bereš! To je vendar zastarela knjiga. V Evropi tega nihče več ne bere. Če hočeš biti sodoben, če hočeš, da se tvoja vas razvije, moraš brati kaj drugega, bolj modernega, kaj znanstvenega. Misijonarji so vam prinesli Sveto pismo, da so se iz vas 'hecali', vas 'prinašali okrog'. V tem ni nič resnega". S takimi in podobnimi besedami je poskušal turist prepričati domačina, naj ne bere Svetega pisma. Ko je ta prenehal, ga je domačin nekaj časa tiho gledal, potem pa mu je dejal: "Glej, kar nekaj časa si že med nami. Lepo smo te sprejeli in gotovo se sploh ne čutiš ogroženega. Ampak vedi, če nam misijonarji ne bi prinesli Svetega pisma, če mi ne bi brali Svetega pisma, bi te že zdavnaj pojedli".

Pred nami so božični prazniki. Naj tista velika Luč, ki je na prvi Božič zasvetila ljudstvu, ki je hodilo v temi in smrtni senci, zasveti še močnejše v naših srcih za letošnji Božič in naj razsvetljuje vse naše življenje in delo v novem letu 2012!

Lep božični pozdrav vam in vašim sodelavcem. Hvala za Novi glas, ki ga vedno dobivamo in beremo. Naj vam Bog da moči in poguma za nadaljnje delo.

Prihod Luči miru iz Betlehema v Štmaver

Vedno dobrodošel plamen prijateljstva

Že osmo leto zapored so Solkanci obiskali Štmaver in jim prinesli drobno luč, ki je potovala od Betlehema do Evrope in se v teh dneh širi po čim več domovih. V soboto, 17. decembra, se je na domačiji Grad Štmaver zbralo lepo število vaščanov. Pričakali so prijatelje iz Solkana, ki so s pomočjo skavtov z obeh strani meje razdelili plamen prisotnim. Najprej so skavti prebrali letošnjo poslanico miru, nato pa sta svojo misel o lučki povedala solkanski župnik Vinko

Paljk in štmavrski župnik Marijan Markežič. Poudarila sta, da nas luč povezuje in jo moramo, tako kot dobroto, deliti med sabo. Veselo petje se je razlegalo iz grl otroškega pevskega zbora Štmaver, katerega vodstvo je letos prevzela Lara Feri. Otroci so prisotne razveselili z božičnimi pesmimi. V Štmaver sta prišla tudi gvardijan svetogorske bazilike Bogdan Knaus in brat Ambrož; prvi je povedal kratko misel. V imenu organizatorjev sta pozdravila predsednik Kulturnega društva Sabotin Valen-

tin Devinar in predsednik Krajevne skupnosti Lovrenc Peršolja, ki je posredoval tudi pozdrave in voščila predsednika Turističnega društva Solkan Branka Belingarja.

Božične melodije so zazvenele tudi s citer, na katere je zaigrala Gabrijela Vidmar, zelo aktivna domačinka iz sosednje vasi. V imenu občine Gorica je pozdravil občinski odbojnik Francesco Del Sordi. Letos se je dogodka prvič udeležil tudi nekdo iz goriške občine. Povedal je, da raje prihaja v Štmaver na take vesele dogodke kot na tiste v zvezi s problemom plazov, ki pestijo to vas. Pozdravila sta tudi predsednik Krajevne skupnosti Štandrež Marjan Breščak in predsednik Krajevne skupnosti Podgora, obenem predsednik goriške SSO, Walter Bandelj.

Organizatorji, štmavrsko društvo in Krajevna skupnost, so se tudi zahvalili družini Manueleja Maurija, ki gosti prireditev že toliko let. Uradni del je sklenil moški pevski zbor Štmaver pod taktirko Nadje Kovic. Sveto noč pa so zapeli kar vsi skupaj. Ob praznično obloženih mizah so se nato prebivalci obeh vasi pogovarjali in si voščili lepe praznike. Luč miru iz Betlehema prinaša mir in vsako leto združuje vasi, ki ju geografsko loči Soča, nekdanja pa ju je ločevala tudi meja. Dokler bo lučka združevala ljudi, jih vabila, da se med seboj družijo in se ne skrivajo le za okni svojih domov, bo opravljala dobro delo in širila mir, na vsakem kotičku sveta na svoj način. Pod vznožjem Sabotina bo vedno dobrodošla.

SR

Vi sprašujete, duhovnik odgovarja

Andrej Vončina

Zakaj je treba pred velikimi prazniki, kot je Božič, k spovedi in obhajilu? Nekateri hodijo k obhajilu brez vsake težave, drugi ne; nekaj o tem, kako naj se tu ravnamo.

Vse skupaj kaže na neko miselnost, ki je prisotna tudi sicer med kristjani. Če pogledamo najprej spoved, potem opazim tu nekaj vrst ljudi, ki ne razumejo prav tega zakramenta. Marsikdo gre k spovedi samo iz navade, kakor iz navade nekateri tudi hodijo k maši - pridejo prazniki, pa je treba k spovedi, kakor je treba na bencinsko črpalko, ko avtu zmanjka goriva v rezervuarju. Kakor bi bil to servis, kakor avtomat za kavo - tako seveda tudi pričakujejo, da dobijo odvezo, saj je zanjo dovolj, da vstopimo v spovednico. To obiskovanje maše in spovedovanje iz navade je lahko velika težava, ker potem človek težko gre v globino stvari in ne razume, da gre za naše odnose - do Boga, do ljudi okoli nas in do samih sebe. Zato je spoved pred prazniki lepa priložnost, da uredimo naše odnose, da se odločimo, kako se bomo v prihodnje trudili 'odrinuti bolj na globoko'. Toda, če

bi radi, da bi bila spoved res prava, je potrebno precej samostojnega dela, da tako rečem. Treba se je potruditi in se res dobro pripraviti na spoved in treba si je v globini želeti, da nam Kristus odvzame naše breme. Je kakor s tistim možem, ki je hodil po poti z vrečo na hrbtu, ki je postajala vse težja. Bližal se je obali, ob katero je butalo razburkano morje, nekoliko bolj vstran pa je na barki bil nekdo v belem, ki je možu rekel, naj mu da težko vrečo. Z zadnjimi močmi je osebi v belem mož izročil vrečo, ki jo je tisti v belem potem vrget v morje. Morje se je umirilo, namesto čolna pa je bil napis 'Prepovedan ribolov'. Vsak od nas nosi to vrečo ki mu jo grehi, preizkušnje in razne težave polnijo in ga silijo k tlom. Razburkano morje je njegova razburkana duša. Vsakega pa čaka Jezus, da bi mu odvzel to težko vrečo. Ko mu je odvzeta, se duša umiri, tisti napis pa pomeni, da grehov ni več in da jih ne smemo več iskati. Podobno je pri vsaki maši, ko smo povabljeni, da svoje življenje položimo na oltar, da Bog vse to spremeni v blagoslov za nas. Težava je v tem, da marsikdo misli, kako ne potrebuje Božje ljubezni in odpuščanja, ker ne dela nič slabega v življenju. Takšni ljudje si domišljajo, da jim ni treba k spovedi, ker so dobri ljudje, iz istega razloga pa lahko gredo k obhajilu. Postavlja se vprašanje, zakaj potem sploh k obhajilu, če je - kakor verujemo - v tistem kruhu Bog,

mi pa ga v svojem življenju ne potrebujemo? Logično se nam ponudi odgovor, da potemtakem ne verujemo zares, da je Jezus v tistem okroglem koščku nekvašenega kruha. Ponujam še eno zgodbo. Nekdo je vsak dan hodil z dvema vedroma k vodnjaku po vodo. Na dnu enega od veder je nastala luknja, zato je vedro reklo možu, naj ga vrže stran, saj z njim ne bo mogel prinesiti kdove koliko vode domov, toda mož ga ni hotel zavreči in je nadaljeval s prenašanjem vode domov kljub luknji v vedru. Čez čas je opazil, da so na strani, kjer je vedro zalivalo zemljo, pognale rože, na drugi pa jih ni bilo. Tako je z nami - če nimamo napak, jih Bog ne more spremeniti v dobro, rože, v bisere s svojo ljubeznijo. Na mestu je prilika o farizeju in cestinarju (Lk 18,9-14) - eden se je zahvaljeval, kako je dober, kako ni kakor drugi ljudje krivičen, grabežljiv in prešuštljiv. Cestinar pa se je primerjal samo z Bogom, kako je sam ubog v primerjavi z Bogom. V zgodovini človeštva je samo en človek, ki je bil popoln in brez greha - Devica Marija, ostali pa potrebujemo Božje odrešenje in usmiljenje. Povabimo Boga k sebi, pa bodo letošnji prazniki res pravi. Bog prihaja k nam po zakramentih - če ne verjamemo, da nam po duhovniku res odpušča grehe in da je res prisoten v sveti hostiji, ga kar vprašajmo, pa nam bo dal znamenje, če ga bomo res iskreno vprašali.

Vedno lep scenarij

Bo kdo prepovedal valovom plesanje? Bo kdo zapovedal Triglav brez snegov? In vendar še hočejo svet brez spoznanj o Detetu Božjem, o Mami Njegovi.

Še zmeraj praznujemo Božič ljubezni: votlina in jasli in hlev zapuščen in Mama deviška s smehljajem Nebes, in Detece Božje, ki dete je Njeno.

K scenariju spada še Jožef ob kotlu; pastirji, v tkanino zamotani sir. A Jezusčka prav nič ne moti ropot ne ovce ne vzkliki ne cikle pastirjev.

K scenariju spadajo zvezde nad hlevom in palme nad staro potjo karavan. In midva, Slovenca, in skrit najin spev svobodi: Bog - Človek nam vsem jo oznanja.

Vladimir Kos

Zaustavljajmo se ob jasticah!

Med Božičem in novim letom

V tem času ob koncu meseca decembra je posebna priložnost, da se vsak od nas zatre nazaj in hkrati naprej. Ob vsem spozna, kako čas hiti ... Pogled naprej pa nas sam po sebi sili, da razmislimo, kaj nas vse še čaka. Čas za pogled na naš odnos do Boga, kakršen je bil in kakšen naj bi bil v prihodnje? Čas za naše bližnje pa tudi za vse, ki se z nami srečujejo...

Poznanje naše preteklosti je za nas dragoceno, ker nam preteklost pomaga razumeti, kje smo v sedanjosti. Prav tako je dragoceno načrtovanje prihodnosti, ker nam pomaga odločati o tem, kaj naj sedaj storimo. Edino, kar dejansko za vsakega od nas obstaja, pa je ta trenutek, tu in sedaj, ki je edini možni kraj za srečanje z živim Bogom, kraj, kjer doživimo prav v tem času in na tem mestu njegovo prisotnost. Koliko drobiža in koliko listja

lahko ob vsem tem nagrabi-mo! Prav iz vsega tega bomo v prihodnje zajemali navdih in polnili svoj vsakdan.

Cerkev, ki nam s cerkvenim letom pomaga doživljati skrivnost odrešenja, nas prav o Božiču razneži. Že sam pogled na adventni venec, pozneje pa na jaslice, nam predloči skrivnost človekove nežnosti, ki se sama od sebe razlije v okolje, v adventno-božični čas.

Skrivnost, da sem rojen, skrivnost, da živim, je del skrivnosti nas vseh. Če nam je skrivnost Boga bližja, kot smo sami sebi, potem dojamemo tudi skrivnost rojstva, ki nas vsako leto prav o Božiču znova zajame in razneži.

V našem hitrem tempu življenja nimamo časa za umiritev, kaj šele, da bi se zazrli v domače jaslice, ki so jih mogoče postavili otroci. Mogoče pa se nam bo kot preblisk ponudila priložnost, da bomo

pred jasticami sami, kjer koli že. – Sami, kot smo radi sami s svojim Bogom, tako je zapisal Ksaver Meško. Ob taki priložnosti začutimo preprostost, obenem pa še neizmerno globino sporočila jastic.

Mimogrede bi se ob takšnem razpoloženju začudili, kje smo bili vsa leta! Tedaj ne smemo pozabiti, da je že v otroku, kaj šele v odraslem, ena od najbolj značilnih lastnosti našega zdravega življenja čudenje. Vse nam postaja novo in presenetljivo.

O Einsteinu pravijo, da je izjavil: "Najlepše možno

doživljanje je doživljanje skrivnostnega. Človek, ki mu je to čustvo tuje, ki se ne zna več ustaviti, da bi se čutil in občutil kot vkopan, je pravzaprav mrtev!" Vsakdo od nas, čeprav živi v zelo zmaterializiranim svetu, še vedno nosi v sebi delček tega, kar nam govori ta veliki matematik. Čudenje je doživljanje skrivnostnega. Zato si prav ob letošnjem Božiču vzemimo čas in se zaustavljamo ob jasticah, da sami spoznamo sporočilo, ki nam ga te ponujajo.

Ambrož Kodolja

Zapisek na rob svetega večera

Sveta tišina

Sedel sem ob računalniku in se trudil, da bi za voščilo prijatelju "skupaj postavil par besed", ki bi povedale nekaj več, ki bi vsaj dale zaslugi, kaj mu ob njegovem praznovanju zares želim. Ni šlo. Moje misli so bile kot dan, ki se je počasi razgubljal v oblakih, dan, ki ga je burja stisnila ob zid. Tisti trenutek se je zunaj nekaj premaknilo in mojo sobo je objela medla, a toplo rumena svetloba. Odvlekel sem se k oknu in občudoval čudež tega dneva, sonce, ki se je

prebilo skozi oblake, da bi, tik preden zdrsne čez obzorje, pobožalo mojo dušo. In sem umolknil. Umolknil in samo gledal, in hvaležni zamišljenosti, brez misli, brez besed. Svet trenutek se rodi, ko se začne tišina.

Take svetosti, ki sem jo doživel tisti trenutek, je potrebovalo moje srce, da je našlo prave besede. Tisti trenutek mi je spremenil dan, postavil ga je v popolnoma drugačno luč. Ali bolje rečeno – nasploh v luč. V tihi očaranosti sem doživel svetost, ki sem jo potreboval. Svetost, ki jo potrebuje vsak človek. To je kot kruh za dušo, kot plašč za od hitenja in skrbni premražen človeško srce. Čutiti svetost, ki ti je blizu, ki se te dotika. Čutiti svojo nevrednost in majhnost, svojo žejo po njej in zato neizmerno hvaležnost. Nekaj takega kot tisti sončni žarek je zame sveti večer. Večer, ko je Bog blizu, ko se Bog dotika človeškega srca. Večer, ki od človeka zahteva, da se ustavi in umolknje, da ne bi zdrsil mimo njega.

Sveti večer se zame začne, ko se

vse okoli hiše, morda pa tudi kak trenutek v njej, ovije v tišino. Ko pade mrzel mrak in se svet umiri. Ko se človek v sklanjanju nad jaslice, v obešanju okrasov na božično drevo, v mesenju kruha, v pripravi praznične mize, v blagosti kadila in blagoslovljene

vode za trenutek s tišino pokloni skrivnosti svete noči. S tišino občudovanja in hvaležnosti, ker človek pred njo nima pravih besed. Ker jih ne potrebuje. Samo gledati mora. Gledati skrivnostno

Ljubezni, ki objema človekovo revščino kot otrok.

Vzeti si čas za tišino na sveti večer je zame sveta obveza. Tišina, ko okušam dobroto kruha. Tišina, ko postavljam božično drevo. Tišina, ko položim dišeči mah v moje vsakdanje okolje. Tišina, ko z veliko skrbjo postavljam figure iz oljkovega lesa. Tišina, ko se ob zadnji, najmanjši figuri zaustavim, jo v nerodni hvaležnosti pobožam s konicami prstov in jo postavim med Jožefa in Marijo.

Ta tišina. Verjamem, da je v njej moj optimizem. Da se v njej na meni neznani način rodijo besede tolažbe za potrte. Da se tam skrivajo nasmeji za brezbrizne, sprava s sovražniki, ideje za naveličane, pot za tavajoče, čas za pozabljene. Zato je ta tišina sveta. Ker me poboža kot dlan nekoga, ki me ima rad. Ker mi dobro dene. Ker v meni naredi prostor, da se rodi Beseda. Ker me pomiri in pripravi, da se zavem, kolikšno srečo imam, da sem človek. Človek, ki ga ljubi Bog.

Marko Rijavec

Poročilo o delovnem srečanju ljubljanskega, videmskega in krško-celovškega škofa

Nujnost dialoga v Cerkvi in potreba po sodelovanju

Ljubljanski nadškof metropolit Anton Stres je v petek, 9. decembra 2011, v prostorih nadškofijskega ordinariata v Ljubljani na delovnem srečanju imel v gosteh videmskega nadškofa Andrea Bruna Mazzocata in krško-celovškega škofa Aloisa Schwarzja. Sogovorniki so analizirali razvoj in pomen tradicionalnega srečanja treh dežel oz. romanja vernikov iz dežele Furlanije, avstrijske Koroške in Slovenije. Pobudo za srečanje treh dežel je leta 1981 dal nekdanji videmski nadškof Alfredo Battisti, celovski škof Egon Kapellari in ljubljanski nadškof Alojzij Šuštar pa sta jo takoj podprla. Prvo tovrstno srečanje je bilo leta 1982 na Svetih Višarjah, naslednja pa so potekala v enem od Marijinih svetišč videmske, krško-celovške in ljubljanske nadškofije, v

zadnjem času pa sta se jim pridružili tudi koprski in novomeški škofija. Letošnje srečanje je bilo 20. avgusta na Zaplazu, prihodnje, 30. jubilejno srečanje pa bo 18. avgusta 2012 na Svetih Višarjah. Sogovorniki so se strinjali, da so bili začetki srečanja treh dežel vizionarski in pomembni za zblizevanje krajevnih Cerkva in medsebojne podpore na tromeji latinskih, germanskih in slovanskih narodov. Republika Slovenija je bila na začetku srečanj sestavni del večnacionalne države Jugoslavije, v kateri je bil uveljavljen komunistični družbeni sistem, svobodno izražanje vere pa je bilo ohranjeno. Po osamosvojitvi Slovenije in vstopu v

Celovski škof Schwarz in videmski nadškof Mazzocato

Evropsko unijo so se družbene razmere močno spremenile. Škofje menijo, da je tovrstnim srečanjem potrebno dati novo vsebino in razmisliti o tem, kje in kako pogosto naj potekajo v prihodnje. Pastirji krajevnih

Cerkva ob procesu nove evangelizacije, ki ji bo namenjeno prihodnje zasedanje škofovske sinode oktobra 2012 v Rimu načrtovanemu letu vere, ki bo na pobudo papeža Benedikta XVI. potekalo med 11. oktobrom 2012 in 24. novembrom 2013, ter skrbi za prihodnost Evrope, vidijo potrebo po novi obliki sodelovanja med škofi sosednjih škofij in nujnost dialoga v Cerkvi, z drugače verujočimi ter ljudmi dobre volje. Nadškofa Stres in Mazzocato ter škof Schwarz bodo o predlogih in načrtih razpravljali s pristojnimi službami v svojih škofijah, dokončna odločitev glede prihodnosti srečanj treh dežel pa bo znana na Svetih Višarjah avgusta 2012. Globoka vernost in zaupanje v Marijino priprošnje je skupna vsem trem narodom, ki kot sosedje že več kot 1.200 let živijo drug ob drugem. Srečanje treh dežel je edinstvena cerkvena iniciativa v Evropi, ki ima tudi širši kulturni in simbolni pomen. Predstavlja vesoljnost Cerkve, utrjuje vero, krepi zavest družbene odgovornosti, je prostor dialoga in spodbuda za medsebojno sožitje in preseganje jezikovnih, kulturnih, zgodovinskih in političnih danosti.

Iskanje Betlehema

Betlehem poznam iz otroštva, tistih nekaj hišic, raztresenih po mahovnatih površini, nazobčani v drobnih skalah in kamenčkih, posejanih v obliki stezic. Betlehem poznam iz jastic, znam ga najti na zemljevidu dolgoletnih sporov, na razkosanem prtu hitrih obedov in zaskrbljenih noči njegovih prebivalcev. Prebivalcev preizkušenih pokrajin in

obenem prebivalcev sveta. Tistih, obdarjenih z mirom in lučjo, in tistih, ožarjenih s temo pozabljenih. Tistih, ki v lesku pisanih lučk, natrpanih nakupovalnih središč tožijo o gospodarski krizi, in tistih nevidnih, prozornih zaradi podhranjenosti, obsojenih na molk v odmaknjenih pokrajinah zemeljske oble. Kje je moj, tvoj, naš, vaš Betlehem? Kraj zapostavljanja nepreskrbljene družinice, kraj neizmerljivega in osupljivega božječloveškega Čudeža. Betlehem je tukaj in zdaj: trpek v zemskem izgnanstvu, boleč v iskanju sreče in novih korenin, in vendar neizmerno rahel v spominjanju otroštva, neizmerno nežen v idiličnem podoživljanju druženja s tistimi, ki so že splavali v zvezdnato noč svetega večera. Zvezda repatica nam kaže smer: vidiš jo, in ne vidiš, slutiš jo, in ne slutiš, dvigne se, in spet padeš. V iskanju Betlehema.

Majda Artač Sturman

Goriška nadškofija

Iz dnevnika nadškofa De Antonija

V petek, 23.12., bo msgr. Dino De Antoni ob 9.30 maševal za zapornike goriške ječe. Polnočnico 24. decembra bo vodil v stolnici. V nedeljo, 25.12., bo vodil praznično božično slavo v stolnici ob 10.30. V ponedeljek, 26.12., bo ob 10. uri maševal v Jamljah. V sredo, 28.12., se bo ob 10. uri na ordinariatu srečal z organizacijskim tajništvom cerkvenega zborovanja Oglej2. V soboto, 31.12., bo ob 19. uri v stolnici vodil zahvalno mašo ob koncu civilnega leta (Te Deum laudamus).

Miklavž med novogoriškimi brezdomci

Po domovih je vladalo veselo pričakovanje. V tej noči je Miklavž obdaroval vse dobre ljudi po svetu. Letos je s svojim spremstvom angelov in "parkeljnov" obiskal tudi novogoriške brezdomce v parku v Novi Gorici, kjer prostovoljci iz Društva prostovoljcev VZD že dalj časa delijo hrano. Z vsakim posebej je pokramljal in jih povprašal, ali so bil v tem letu pridni. Angeli so Miklavžu skrbno poročali o dobrih delih vsakega izmed njih. Zaupali so mu

tudi to, da brezdomci radi kakšno zapojejo. Tako so skupaj, ob spremljavi kitare, zapeli nekaj zimzelenih melodij. Sveti Miklavž jih je obdaroval z darovi, ki so mu jih pomagali pripraviti dobri ljudje, med njimi so bile žene iz župnijske Karitas Kanal, Marijine sestre iz Gorice, Društvo prostovoljcev VZD, Pekarna Brumat, Mini pekarna in trgovina Brumat, Bolton Adriatic in Randi. Hvala svetemu Miklavžu in vsem njegovim pomočnikom, da so košček otroškega veselja podarili tudi brezdomcem v Novi Gorici. "Poklicani smo, da z dejanji razodevamo božjo dobroto" (Sv. Vincencij Pavelski).

Na Sveti Gori je bilo v nedeljo, 18. decembra, posebno praznično. V kapeli prikazanja, za glavnim oltarjem v baziliki, se je v prvih popoldanskih urah zbralo veliko ljudi ob odprtju jubilejne, 10. slovenske razstave jaslic z mednarodno udeležbo, ki jo prireja Frančiškanski samostan Sveta Gora v sodelovanju s Krajevno skupnostjo Solkan, Turističnim društvom Solkan in Kulturnim društvom Sabotin iz Štavra. Slavje, ki ga je povezovala Vesna Bašin, so z božičnimi ljudskimi pesmimi v priredbi za mladinski zbor obogatili člani oddelka solopetja z glasbene šole Nova Gorica pod mentor-

10. slovenska razstava jaslic z mednarodno udeležbo na Sv. Gori Na jubilejni razstavi 64 udeležencev iz 44 krajev Slovenije in Italije

stvom prof. Vladimirja Čadeža. Gvardijan p. Bogdan Knavs je izrazil veselje nad jaslicami, ki govorijo o krščanskem prazniku učlovečenja, o družinskem veselju; zahvalil se je vsem ustanovam, prijateljem in ljudem dobre volje, ki so razstavo omogočili. Lepo je tudi, da pobuda združuje ljudi z obeh strani meje, saj je bilo med prisotnimi tudi nekaj zamencev, med njimi predsed-

nika krajevnih skupnosti Pevma-Štmaver-Oslavje Lovrenc Persoglia in Podgora Walter Bandelj. Ga. Petra Zavrtanik iz Solkana je obudila spomine na čas, ko so advent in Božič

obhajali na drugačen način kot danes, v povsem drugačnih okoliščinah, in vendar je bil pravo globoko doživetje. Pozdrav in priložnostno misel je prinesel podpredsednik Društ-

Drago Kozinc in del zbora

P. Bogdan Knavs blagoslovja

prinašajo srečo. Predsednik Sveta KS Solkan Jožef Leban je povedal, da je letos na razstavi 64 udeležencev, od teh 51 posameznikov in kar 13 šol, in to iz 37 krajev v Sloveniji ter iz 7 krajev v Italiji. Izdelane pa so v kar 21 različnih materialih.

va ljubitelj jaslic Slovenije Drago Kozinc, ki je podčrtal, da je "v jaslice vpleteno sveto"; "delale jih niso samo roke, delalo jih je srce", v katerem je prisotno Božje. Svetnica Mestnega sveta MO Nova Gorica Ana Marija Rijavec je poudarila, da taka razstava govori o tem, da le družinska povezanost, poštenost, ljubezen in mir

Potem ko je na koncu odzvenela še nepogrešljiva *Sveta noč*, tretjo kitico katere so pod taktirko prof. Čadeža zapeli prav vsi navzoči, je p. Knavs blagoslovil jaslice in uradno odprl razstavo. Ta bo odprta od 24. decembra do 8. januarja vsak dan od 10. do 17. ure; ob nedeljah in praznikih od 9. do 18. ure. / DD

Kratke

Duhovnjia sv. Ivana v Gorici / Božič 2011

Božična spoved bo od 19. do 23. decembra med 17. in 18. uro. Božična noč: ob 20. uri v Zavodu Sv. Družine; pri sv. Ivanu ob 23.40 božično pričakovanje, ob 24. uri polnočnica. Ogled družinskih jaslic 26. decembra po maši. Dne 1. januarja 2012 ob 15. uri v Zavodu Sv. Družine molitev za mir. V nedeljo, 8. januarja 2012, bo ob 10. uri pri sv. Ivanu blagoslov otrok ob jaslicah, sledita ogled posnetkov jaslic in nagajevanje tekmovalca. V nedeljo, 15. januarja, bo po maši ob 10. uri pri sv. Ivanu božični koncert vokalne skupine Cantate Domino iz Kočevja.

ZCPZ – Gorica prireja božični koncert

Združenje cerkvenih pevskih zborov – Gorica prireja na dan sv. Štefana, v ponedeljek, 26. decembra, ob 16. uri v goriški stolnici Božični koncert. Zamišljal naj je pred več kot 50 leti dal prvi zagon prof. Mirko Filej, ki je začetne nastope vodil sam. Letos bosta, poleg zborov ZCPZ – Gorica, nastopila na koncertu še dva gosta iz

Slovenije. Nastopajoče skupine so: MoPZ Mirko Filej – vodi Zdravko Klanjšček, MoPZ Štmaver – vodi Nadja Kovic, Fantovski pevski zbor Anton Klanjšček-Miren – vodi Zdravko Klanjšček, MoPZ Anton Klanjšček-Miren – vodi Zdravko Klanjšček, Župnijski mešani pevski zbor Šempeter – vodi Ingrid Kragelj, Župnijska vokalna skupina iz Rupe in Peči – vodi Damijana Čevdek Jug, MePZ Podgora – vodi Peter Pirih, Mešani pevski zbor Štandrež – vodi Mojca Sirk in Mešani pevski zbor Hrast – vodi Hilarij Lavrenčič. Toplo vabljeni!

V Kulturnem domu v Gorici koncert Festivala Go Gospel

V torek, 27. decembra 2011, bosta ob 20.30 v veliki dvorani Kulturnega doma v Gorici nastopila Earl Bynum in Cora "Sister" Armstrong z zborom As we are (Virginija - ZDA). Earl Bynum in zbor As we are se ponašata s posrečenim klasičnim pristopom k izvedbi gospel glasbe, ki vsakemu nastopu vtisne pečat pristnosti in izvirnosti. Odlikujeta ju močan interpretativni naboj in poudarjena vokalnost. Info in predprodaja: Kulturni dom Gorica, ulica I. Brass 20 (tel. +39 0481 33288, info@kulturnidom.it). Vstopnina: redni 10 evrov, znižani 7 evrov. Festival Go Gospel prireja Kulturni dom Gorica in Kulturni dom Nova Gorica v sodelovanju s KC Lojze Bratuž iz Gorice ter s Folk clubom iz Buttria, s časopisi Primorski dnevnik, Novi glas in Voce Isontina. Pokrovitelji manifestacije so Pokrajina Gorica, Občina Gorica, Mestna občina Nova Gorica in SKGZ.

Srečanje društev upokojencev v Desklah

Društvo slovenskih upokojencev za Goriško goji že več let dobre stike z Društvom upokojencev Deskle-Anhovo. V ta namen prireja društvu od časa do časa srečanja kulturnega in družabnega značaja. Eno od teh je potekalo 25. novembra v prostorih ob Kulturnem domu v Desklah. Upokojenci so se porazdelili v tri skupine. V eno so bili vključeni likovni ustvarjalci in oblikovalci ročnih izdelkov, v drugo tisti, ki so se odločili za ogled Deskel in okolice, v tretjo pa balinarke in balinarji. Avtorice likovnih in drugih del so uredile bogato razstavo v Stekleni dvorani. Poleg domačink so prispevale dela tudi slikarke z Goriškega, in sicer S. Stantič, S. Milanič, E. Mask, K. Rusjan in I. Škorjanc. F. Vogrič in A. Podveršič z Goriškega sta poslala v Deskle pletene in lesene izdelke. Izletniki so se na sprehodu seznanili z zanimivimi zgodovinskimi dogodki, naravnimi lepotami in življenjskimi razmerami. Tudi balinanje je imelo svojo težo, saj so se ekipe z vso resnostjo lepo izkazale. Kulturni program je zaobjel odprtje razstave, nagovor predsednice ge. Majde Rejec, nastop ŽePZ DSUG, ki je odpel pet pesmi, med njimi tudi "Slovenka sem". Program je obogatila tudi ga. Bojana Medvešček z branjem pesmi s pomenljivo vsebino. Sledilo je prijetno druženje ob bogati zakuski. (ed)

Popravek

V zapisu o miklavževanju v KD Sabotin v Štavrau (NG 15. decembra 2011) jo je zagodel tiskarski škrat: protagonistka igrice Polna Luna in shuševalna kura, simpatična in živahna Luna, je bila Petra Feri, ne pa Lara.

GORIŠKA MOHORJEVA DRUŽBA Marija Kacin: Primorska šola na prepihu – Ob 65-letnici obnovitve

Izobrazba je moč, daje samostojnost in vliva samozavest

Vodločilnih trenutkih, ko je v preteklosti šlo za obstoj slovenske šole, so predstavniki naše narodne skupnosti kljub hudim razhajanjem znali iti preko lastnih ideoloških stališč in v dobro šole našli skupni jezik. To je ena izmed glavnih misli, ki jo je prof. Marija Kacin, avtorica dela *Primorska šola na prepihu – Ob 65-letnici obnovitve*, ki je pravkar izšla pri Goriški Mohorjevi družbi, poudarila na goriški predstavitvi 14. decembra.

V galeriji Ars je prijeten kulturni večer, ki se ga je udeležilo kar nekaj zlasti starejših – šolnikov in izobražencev, uvedel predsednik GMD msgr. Oskar Simčič. Starejši rod je v "kratkem stoletju" marsikaj doživel, je dejal; nevarno je, da več ne vemo, kaj smo, da se izgubi spomin in z njim tudi identiteta. "Brez šole ne gre!"

Zavest o neprecenljivi vrednosti izobrazbe je bila od nekdaj izredno živa, je svoje razmišljanje začela prof. Kacin. Izobrazba je namreč dobrina, ki "vodi v napredek, vtisne pečat človekovi osebnosti, ga osvobaja, mu daje samostojnost, mu vliva samozavest, ga iztrga iz podrejenosti". Prav tako je bila v stoletjih živa prepričanost, da je ta dobrina namenjena samo izbrancem, odtod trdovratno preprečevanje ostalim dostopa do izobrazbe. Dve stoletji so se npr. idrijski rojaki borili za ustanovitve srednje šole v svojem mestu; dolga leta so v Reggio Emilii potekale zahteve po ustanovitvi zavoda, ki bi nudil primerno izobrazbo sinovom meščanskih družin in pripadnikom t. i. novega plemstva. Iz omenjenih pomembnih ustanov so izšle številne izrazite osebnosti, ki so dale pomemben prispevek na kulturnem in javnem področju; med temi sta bila tudi Žiga Zois in njegov brat Karel, gojenca reggianskega Collegia. "Koliko dragocenih talentov, ki bi sicer ostali zakopani, sta samo ti dve ustanovi rešili!" Izobrazba je moč, posamezniku in skupnosti daje samostojnost, vliva samozavest. Kdor hoče posameznika in skupnost podrediti, ga še prej kot ekonomske neodvisnosti oropa

te dobrine. Tako je bilo tudi pri nas, saj so po šoli udarili tudi na Primorskem, ozemlju, ki ga je londonski pakt leta 1915 obljubil Italiji v zameno za vstop v prvo svetovno vojno. Udarili so po ustanovi, ki je bila primorskim Slovincem posebno pri srcu. Trdo življenje ni moglo zamoriti njihovega smisla za kulturne vrednote. Po vaseh so bili društva, pevski zbori, knjižnice in šole s sposobnim učnim kadrom. Med našimi ljudmi ni bilo analfabetov. V Trstu in

Prof. Kacin in msgr. Simčič v Gorici

Gorici, pomembnih kulturnih središčih, so si "ponosni in samozavestni ljudje" zgradili večnamenske kulturne hrame, izdajali so časopise in revije. Z londonskim paktom je bila tretjina Slovincem odrezana od narodne skupnosti. V nasprotju z obljubami se je pri nas začel proces nasilne asimilacije. "Poleg nasilja in odkritega zaničevanja se je fašizem poslužil tudi nadutega, vzvišenega, omalovaževalnega odnosa" do Slovincem in Hrvatov. Asimilacija se je začela pri šolstvu. Na tem področju sta do danes razvidni dve stalnici: na eni strani raznovrstno udarjanje po slovenski šoli, na drugi strani vztrajno in složno upiranje temu nasilju. Slovenski šoli so veliko škode povzročili še pred fašistično vladno; usodni udarec je zadala Gentilejeva reforma. Slovenski učitelji niso zanesljivo izvrševali te reforme, zato so jih premeščali v zakotne kraje srednje in južne Italije. Na njihovo mesto so bili nastavljeni italijanski učitelji: za slovenske otroke je bila sprememba travmatična, še bolj travmatično pa je bilo dejstvo, da so bili kaznovani, če so spregovorili v mater-

inem jeziku. Zatrtje šolstva pa ni zatrlo neupogljive volje, da bi slovenske otroke naučili brati in pisati. "Ko bodo vse naše šole odpravljene in vsi učitelji odstavljene", je v italijanskem parlamentu povedal Engelbert Besednjak, "se bo spremenila vsaka slovenska družina v šolo in vsi starši bodo postali učitelji". Tako je res bilo, saj je zlasti po mestih potekalo kar nekaj tajnih tečajev; skrb zanje je bila prepuščena predvsem družinskemu krogu. Na domu pisatelja Andreja Budala so npr. izdajali družinski časopis.

De Gasperi. Proti sodelovanju z zavezniki so bili tudi pripadniki Slovensko-italijanske antifašistične unije. V tem izredno kritičnem trenutku je politični emigrant dr. Baraga obrnil na uglednega slovenskega duhovnika msgr. Matijo Škabarja in ga prosil, naj mu prisrbi sestanek s predstavnikom Pokrajinskega narodnoosvobodilnega odbora. Na sestanek je prišel dr. Frane Tončič, liberalec in antifašist. "Ni šlo za dni, temveč za ure". Tončič je na pristojnem mestu očitno prepričljivo nastopil. V usodnem trenutku

Prof. Kacin in Marko Tavčar v Trstu

Proti nasilju na šolskem področju so protestirale tudi eminentne osebnosti iz duhovniških vrst. Nadškof Sedej je protestiral pri Sv. sedežu in izdal znano pastirsko pismo, s katerim je dejansko ustanovil farne šole, proglasil obveznost otrok, da hodijo vanje, in dolžnost staršev, da otroke pošiljajo vanje. Ostro je nastopil tudi msgr. Jakob Ukmar. Edini kraj, kjer je bilo poučevanje slovensčine možno, je bilo malo semenišče v Gorici. Med člani profsorskega zbora so bili tudi trije slovenski mladi laiki: skladatelj Lojze Bratuž, ki je zaradi tragične usode sicer poučeval zelo malo časa, odlični klasični filolog Jožko Bratuž in slavist dr. Anton Kacin.

Avtorica je nato orisala poglavje o medvojnem obnavljanju slovenskega šolstva, partizansko šolstvo in šolstvo na okupiranem ozemlju. Po drugi vojni, ko je bilo ozemlje dodeljeno Italiji, razdeljeno v dve coni, je dejala, so se obnovitvi slovenskega šolstva silovito upirali Italijani, saj je bila fašistična miselnost kljub porazu še vedno živa. Proti obnovitvi je nastopil predsednik KD Alcide

Proti obnovitvi je nastopil predsednik KD Alcide

POGOVOR Aleš Lavrenčič

Briljanten uspeh obetavnega violinista

Mladi Aleš Lavrenčič iz znane doberdobske družine je še enkrat zaslovel kot obetaven violinist. Na 7. mednarodnem natečaju Ars nova competition - Nagrada Spincich v Trstu je namreč v prvem tednu decembra prejel prvo absolutno nagrado ex aequo v kategoriji od 11 do 14 let. Kot edini udeleženec iz Italije - že več let študira v razredu prof. Jurija Križniča v SCGV Emil Komel - se je pomeril z 28 prijavljenimi kandidati iz Slovenije, Hrvaške, Poljske, Rusije in Avstrije in osvojil prvo mesto s 96/100 točkami.

Aleš pa je znan tudi kot veder, družaben in živahen fant širših glasbenih zanimanj. Že več let poje v zboru Veseljaki. Kot samouk - za skavtske potrebe in ne samo - se ukvarja s kitaro. Pomaga si tudi pri orglah: udeležil se je tečaja cerkvenih zborov in z Gregorjem Klančičem kot mentorjem v nekaj dneh spravil na noge Bachov preludij. Poleg vsega tega se je navdušil tudi za pritrkovanje; opravil je tečaj in za Božič bo tudi na zvoniku...

Vrtno se k violini... Kako si se znašel na letošnjem tekmovanju v Trstu?

V B kategoriji smo se ob koncu znašli štiri dobri violinisti, trije iz Slovenije in jaz. V finalni del smo 7. decembra šli trije in vsi prejeli prvo nagrado ex aequo. Tega natečaja sem se udeležil že leta 2008, in sicer v kategoriji A; tudi takrat sem osvojil prvo absolutno mesto ex aequo, tudi takrat so mi podelili 96 točk. Kakšen program si predsta-

vil?

Letos je bila obvezna etuda iz knjige Kreutzer, poleg te sem igral Kreislerjev Preludij in Allegro.

Si se že preizkusil tudi na drugih natečajih?

Meseca junija letos sem se udeležil natečaja Euritmia v Povolettu: tam sem prejel 97,68 točke in prejel prvo absolutno nagrado. Februarja 2009 pa sem se udeležil regijskega tekmovanja Temsig v Sloveniji; s 96 točkami sem nato šel na državno tekmovanje, kjer sem osvojil srebrno plaketo z 92 točkami.

V soboto, 10. decembra letos, si nastopil v Trstu...

Da, v dvorani Tripcovich je bil koncert nagrajencev na natečaju Spincich, tistih, ki so se uvrstili na prvo absolutno mesto.

Od kdaj se sploh ukvarjaš z violino?

Igrati sem začel, ko sem bil star štiri leta. Bil sem v drugem letu vrtca...

Kako to sploh gre, saj nisi znal niti brati ne pisati, kaj ne?

Igral sem po melodiji, po ušesu. Počasi sem se učil brati note. Je šlo lažje kot brati in pisati črke...

Začel sem s prof. Petrom Gu-

som, po dveh oz. treh letih sem nadaljeval s prof. Franciškom Tavčarjem; od petega razreda osnovne šole dalje sem gojenec prof. Jurija Križniča. Z njim se znajdem zelo dobro; uči me veliko tehnike, zna pa tudi predlagati primerne skladbe in programe.

Si že opravil peti letnik študija violine?

Da, letos poleti na konservatoriju Tartini v Trstu, po natečaju v Povolettu.

Kako je šlo?

Odlično. Teorijo in solfeggio sem opravil leta 2010, isto leto tudi komplementarni izpit iz klavirja.

Kako pa naprej?

V letu 2012 me najprej čakata izpita glasbene zgodovine in harmonije, nato se bom lotil izpita za osmi letnik, ki ga nameravam opraviti leta 2013.

Jeseni 2009 smo te videli na odru operete Grofica Marica v Kulturnem centru Bratuž. Z Iztkom Cergolom sem igral vlogo cigana-glasbenika na odru.

Lani spomladi si imel samo-

stojen koncert na Snovanjih v priredbi šole Komel.

Da, ob klavirski spremljavi očeta Hilarija sem nastopil v Bevkovi knjižnici v Novi Gorici. To je bilo prvo leto, ko sem bil gojenec prof. Križniča; z njim sem v kratkem pripravil precej programa, tako smo se odločili, da bi lahko imel ta nastop. To je bil moj drugi samostojni koncert. Prvega sem imel,

ko sem obiskoval tretji razred osnovne šole, in sicer v Doberdobi za vaščane.

Igraš tudi v orkestru ArsAtelier...

Prvič sem igral za lanske božični koncert. Vedno sem pripravljen, ko me pokličejo.

Na kaj misliš, ko stopiš na oder?

Skušam se koncentrirati na to, kar bom igral. Kakšenkrat mi to povsem ne uspe in nastop ne gre prav dobro. Kakšne posebne treme pa nimam.

Kakšne želje imaš za prihodnost?

Če se bo dalo, bi rad bil poklicni glasbenik.

Zadovoljen sem, ker je bil moj nastop v Trstu zadnji s tričetirinsko violino. Izdelal jo je Milčič s kolegom iz Bolgarije po vzoru velikih cremonskih mojstrov; nanjo sem igral pet let. Zdaj že imam - sicer na posodo - dobro celinsko violino. Sem pravkar na prehodu z manjše na večjo, ki je po svoje zanimiva, saj zvoki nove violine dajejo drugačna, večja zadoščenja. / DD

Foto DPD

Obvestila

V petek, 23. decembra 2011, bo ob 18. uri v Hospicu v kraju Torreano di Martignacco, v domu za ostarele Zaffiro, v ul. della Vecchia Filatura, za četrto Fiera, predstavitev publikacije Pričevanja in misli iz Hospice - V enem letu prehojena pot (Testimonianze e pensieri dall'Hospice - Il cammino di un anno). Publikacijo so izdali s prispevkom Onlus "Paliativna oskrba - Mirko Špacapan Ljubezen za vedno", ki ji predseduje dr. Manuela Quaranta Špacapan.

Društvo slovenskih upokojencev za Goriško sporoča udeležencem silvestrovanja, da bo v sredo, 28. decembra, odpeljal v Pineto pri Gradežu avtobus št. 1 ob 15. uri iz Gorice s trga Medaglie d'oro, nato s postanki pri vagi, v Podgori pri telovadni palači in v Štandrežu na Pilošču, pri Kulturnem domu Andreja Budala. Avtobus št. 2 pa bo odpeljal ob 15. uri iz Sovodnj pri lekarni in občini, nato s postanki na Vrhu pri spomeniku, Poljanah in v Doberdobi pri cerkvi. Organizatorji priporočajo točnost.

Zveza slovenske katoliške prosvete, Združenje cerkvenih pevskih zborov, PD Podgora, AŠZ Olympia, Slovenska zamejska skavtska organizacija, krožek Anton Gregorčič in stranka Slovenska skupnost želijo letos tretjič počastiti spomin na Mirka Špacapana z božičnim dobrodelnim koncertom, ki bo v nedeljo, 8. januarja, ob 19.00 v župnijski cerkvi sv. Justa v Podgori. Priložnostni govor bo imel Marjan Terpin. Kulturni spored bodo oblikovali Angelica Špacapan, bariton Nikolaj Pintar, gledališki igralec Bine Matoh in MePZ Hrast iz Doberdoba pod vodstvom dirigenta Hilarija Lavrenčiča.

Izkupiček dobrodelnega koncerta bo namenjen društvu "Paliativna oskrba - Mirko Špacapan Ljubezen za vedno" iz Vidma, ki nudi pomoč pri negi onkoloških bolnikov. Človekoljubno ustanovo vodi dr. Manuela Quaranta Špacapan.

Slovenske višje srednje šole v Gorici vabijo na dan odprtih vrat poklicno-tehničnega pola (Ivan Cankar, Žiga Zois in Jurij Vega) in licejskega pola (humanistični licej Simon Gregorčič, znanstveni licej Simon Gregorčič-opcija uporabne znanosti in klasični licej Primož Trubar) v sredo, 25. januarja 2012, od 18. do 20. ure v šolskem centru v ulici Puccini 14 v Gorici. Obiskovalci si bodo lahko ogledali šolo, profesorji pa jim bodo nudili informacije o študiju in bodo na razpolago tudi za individualne pogovore.

Amatersko športno združenje Olympia - Gorica vabi na Telovadno božičnico v četrtek, 22. decembra 2011, ob 17. uri v telovadnici AŠZ Olympia - drevored 20. septembra 85 - Gorica. Nastopajo deklice in dečki predšolske skupine "Gymplay", ritmičarke in orodni telovadci, odbojkarji, športno plesna skupina Olympia.

Potovanje z Novim glasom na Sicilijo bo od 20. do 26. aprila 2012. Odhod z letalom. Podrobnosti bomo sporočili v prihodnjih številkih.

Nudim čiščenje in likanje. Sem mlajša gospa z izkušnjami pri takem delu. Kličite na tel. 00386/70777512.

Nudim varstvo otrok na svojem domu, lokacija Miren. Starost: 0 mesecev - 5 let. Več informacij: 00386-40-700111.

Darovi

V počastitev spomina drage Jerice Hlede darujeta Marija in Albin 50 evrov za zbor Podgora.

A. H. daruje za misijonarja Pedra Opeko 50 evrov in za misijonarja Danila Lisjaka 50 evrov (skupaj 100 evrov).

V spomin na Lauro Sussi Conzutti daruje mož Marij z družino za cerkev v Rupi 100 evrov, za zbor Rupa-Peč 100 evrov in za zbor Mirko Filej 100 evrov.

V isti namen daruje svakinja Ivica in nečaki Janka, Bruna, Emi in Maurizio 220 za cvetje v cerkvi v Rupi.

NN daruje za misijonarja Danila Lisjaka 100 evrov in za p. Pedra Opeko 100 evrov.

Za Novi glas: v spomin na cenjenega prof. Andreja Bratuža, daruje Marija Kovic 25 evrov.

Cestitke

Mamici Martini, očku Evgenu in nonotom ob prihodu nove članice v družino čestita AŠZ Olympia. Gotovi smo, da bo Maja zrasla v pridno deklico in, zakaj ne, pridno odbojkarico.

Mala Maja je s svojim prihodom osrečila mamico Martino in očka Evgena. Srečni družinici iz srca čestitajo vsi pri Zvezi slovenske katoliške prosvete.

Družino Martine Hlede in Evgena Komjanca je osrečil prihod prvorojenke Maje. Člani in prijatelji SKPD "F. B. Sedej" jim iskreno čestitajo in želijo veliko lepih trenutkov. Voščilom se pridružuje tudi g. Mirko Butkovič s števerjanskim župnijskim občestvom.

Maja se je rodila in Martino in Evgena razveselila. Sreče, zdravja in veliko lepih dni ter prespanih noči jim želijo tata, mama, Filip in iz Bukovja vsi.

Voščila

Društvo slovenskih upokojencev za Goriško vošči članom in prijateljem vesel Božič in srečno novo leto.

RADIO SPAZIO 103

Slovenske oddaje (od 23.12.2011 do 29.12.2011)

Radijska postaja iz Vidma oddaja na ultrakratkem valu s frekvencami za Goriško 97.5, 91.9 Mhz; za Furlanijo 103.7, 103.9 Mhz; za Kanalsko dolino 95.7, 99.5 Mhz; za spodnjo dolino Bele 98.2 Mhz; za Karnijo 97.4, 91, 103.6 Mhz; na internetu www. radiospazio103. it. Slovenske oddaje so na sporedu vsak dan, razen ob sobotah, od 21.30 do 22.30. Ob nedeljah od 14.30 do 15.30. Spored:

Petek, 23. decembra (v studiu Niko Klanjšček): Zvočni zapis: posnetki z naših kulturnih prireditev - Glasba iz studia 2.

Nedelja, 25. decembra (vodi Ezio Gosgnach): Okno v Benečijo: oddaja v benečanskem in rezijanskem narečju.

Ponedeljek, 26. decembra (oddaja odpade zaradi prenosa hokejske tekme)

Torek, 27. decembra (v studiu Matjaž Pintar): Utrinki v našem prostoru - Glasbena oddaja z Matjažem.

Sreda, 28. decembra (oddaja odpade zaradi prenosa hokejske tekme)

Četrtek, 29. decembra (v studiu Andrej Baucon): Narodno-zabavna, zabavna in zborovska glasba - Novice iz naših krajev - Iz krščanskega sveta - Obvestila.

ZAHVALA

Kulturni center Lofze Bratuž in Združenje cerkvenih pevskih zborov se pristrčno zahvaljujeta vsem, ki so sooblikovali Božični koncert v KCLB: **dirigentski Mateji Černic, sopranistki Nataši Jakopič, mezosopranistki Martini Kocina, harfistki Jasni Merlak, DVS Bodeča neža in orkestru ArsAtelier.** Voščita jim vesele božične praznike in uspehov polno novo leto 2012!

V štandreški cerkvi

Praznik miru in prijateljstva

Foto DP

Na pobudo štandreškega rajonskega sveta, osnovne šole Fran Erjavca, župnije in vaških društev je potekal v nedeljo, 18. decembra, v štandreški cerkvi sv. Andreja ap. **Praznik miru in prijateljstva**, ki se je lepo ukoreninil v predbožičnem času in privablja ogromno število ljudi. Ker na njem nastopajo predvsem otroci iz vrtcev in osnovnih šol, je bilo seveda največ staršev in sorodnikov in drugih prijateljev. Praznovanje ima tudi čezmejno razsežnost, saj vsako leto sodelujejo tudi učenci iz sosednje Vrtojbe šole Ivana Roža. Za zamudnike je bilo skoraj nemogoče priti v prostorno štandreško cerkev, ki je bila nabito polna. Uvodoma je predsednik rajonskega sveta Marjan Breščak izrekel nekaj misli o tem srečanju in se zahvalil vsem, ki so sodelo-

vali pri prireditvi. Iz otroških grl so nato zazvenele božične in zimске melodije, ki so pravi in pristni izraz adventnega in božičnega razpoloženja. Otroke iz vrtca in osnovnih šol so zelo lepo pripravile vzgojiteljice ter učitelj in učiteljice, tako da je bilo njihovo izvajanje vedro, veselo in učinkovito. Najmlajše je vodila Verena Čevdek, osnovnošolski zbor pa Martin Srebrnič. Vsak posamezen osnovnošolski razred se je predstavil z recitacijo, skupno pa so zapeli. Pred mikrofonom je stopila tudi ravnateljica Elisabetta Kovic, ki se je zahvalila vsemu vzgojiteljskemu in učiteljskemu osebju za lep nastop in za sodelovanje pri izvajanju učnega programa. Zahvalila se je tudi staršem, ki zaupajo svoje otroke šolam in učiteljem, ki jih vodijo in se po najboljših močeh trudijo za uspešno vzgoji-

teljsko in učno delovanje. Posebno se je zahvalila predsedniku rajonskega sveta Marjanu Breščku, ki vedno podpira šolske pobude.

NOVI
GLAS

KULTURNI
DOM
GORICA

Primorski
KULTURNI
CENTR
BRATUŽ

GOSPEL 2011

koncert vrhunske črnske duhovne glasbe

**EARL BYMUN & AS WE ARE CHOIR
& CORA "SISTER" ARMSTRONG**

torek, 27. decembra 2011, ob 20.30

Kulturni dom v Gorici (ul. I. Brass 20)

vstopnina: redni 10 evrov; znižani 7 evrov

info: Kulturni dom Gorica
tel. 0481-33288; email info@kulturnidom.it

Novost na knjižni polici

O kobariškem fotografu in podjetniku Francu Stresu

Predstavitve knjige in odprtje razstave Stresovih fotografij avstrijskih vojakov iz časa pred 1. svetovno vojno na Kobariškem je bila 13. decembra v prostorih Goriškega muzeja na gradu Kromberk. Ob stoletnici začetka njegovega fotografskega delovanja na Severnem Primorskem je njegov sin inženir Marijan Stres založil bogato opremljeno knjigo v obsegu 237 strani. V knjigi je tudi veliko vsebin o kobariški zgodovini iz 1. polovice 20. stoletja. Soavtorja knjige sta Peter Stres in Marijan Stres. V januarju 2012 načrtujejo tudi njeno predstavitev v Kobaridu. Franc Stres je namreč v letu 1911 v Kobaridu odprl fotografski atelje in od tega leta naprej izdajal zelo veliko fotografij in razglednic tega dela Slovenije.

Franc Stres je bil rojen leta 1884 v Kobaridu in po šolanju na Koroškem in v Trstu je postal čevljarški mojster. Zelo ga je zanimal razvoj tehnike, zato je

vsako leto redno obiskoval milanski velesejem. Delal je v Trstu in med leti 1906-1910 v Parizu in

ukvarjal s planinstvom, smučanjem, drsanjem, sankanjem. Zanimal se je tudi za politiko in fotografijo. Po političnem prepričanju je bil vse do svoje smrti socialni demokrat, po svojem mišljenju pa svetovljan.

Leta 1911 se je vrnil v Kobarid in odprl čevljarstvo delavnico. Kmalu je ugotovil, da čevljarstvo prinaša premalo dohodka, zato se je bolj posvetil trgovini in odprl fotografsko delavnico. V Kobaridu je že pred 1. svetovno vojno poleg številnih oseb posnel veliko število fotografij različnih dogodkov iz kulturnega življenja, sokolstva in novih pridobitev v Kobaridu: hidroelektrarne na potoku Idrija in nove ceste Kobarid - Trnovo ob Soči. Med 1. svetovno vojno so ga Italijani kot politično nezanesljivega internirali na Sardiniji. Po vojni je v Kobaridu nadaljeval trgovsko in fotografsko dejavnost. Leta 1920 se je poročil z Marijo Šturm iz Kobarida, hčerko znanega kobariškega klobučarja. Žena Marija je bila zelo pridna in vztrajno je delala v trgovini. Imela sta pet otrok, ki so se vsi izšolali. Franc Stres je intenzivno fotografiral v loku: Cerkno-Sv. Lucija-Tolmin-Kobarid-Bovec. Posnel je 600 do 700 fotografij krajev in dogodkov na Severnem Primorskem. Na njihovi podlagi je dal narediti okrog 180 razglednic z velikim številom izvodov. Prodanih je bilo več deset tisoč njegovih razglednic. Poleg domačinov je bilo na Kobariškem do 1000 italijanskih vojakov, ki so bili najpogostejši kupci razglednic.

Po letu 1930 se je Franc Stres večji meri usmeril v podjetništvo. Imeli so dva tovornjaka in velik osebni avto, s katerimi so izvajali večino tovornih prevozov med Vidmom in Kobaridom. Poleg tega je imel še trgovine v Bovu in Kobaridu, zakupil pa je tudi nekatere lovskie in ribolovne revirje. Stresove otroke je med poletji v slovenskem jeziku skrivaj privatno poučevala sestra kobariškega kaplana. Poleti so kot premožna družina redno hodili na morje v Gradež. Med 2. svetovno vojno je bil Franc Stres župan v Kobaridu. Kljub temu so podpirali partizane in sin Franci je kot parti-

zan padel v bojih z Nemci pri Štanjelu na Krasu. Po njem se imenuje Stresova ulica v Kobari-

preživljanje. Poleg tega so ženi-nega brata Ludvika Šturma, organista v kobariški cerkvi, na po-

Družina Franca Stresa

Švici v obutveni tovarni. Spoznal je način življenja v Franciji in Švici in tam se je že v tistem času

no nezanesljivega internirali na Sardiniji. Po vojni je v Kobaridu nadaljeval trgovsko in fotografsko

du. Po priključitvi k Jugoslaviji je nekega dne v maju 1948 k njemu prišel uslužbenec nove oblasti, mu pomahal s papirjem in rekel, da so od tega trenutka njegovi tovornjaki postali splošno ljudsko premoženje. Kmalu nato so jim nacionalizirali še trgovine v Kobaridu in Bovu. Še najbolj boleče je bilo, da so Franca Stresa obtožili, da je trgovinski špekulant in ga obsodili na zapor – pozneje je bil sicer oproščen. Ostal pa je brez vseh možnosti za

litičnem procesu proti duhovnikom na Tolminskem po nedolžnem obsodili na zapor. V letih 1950-1953 je Franc Stres zbiral slovenske ljudske pesmi za Slovenski etnološki muzej v Ljubljani. Poleg tega je pisal tudi o nekdanjem življenju v Kobaridu in o domačem narečju. Napisal je tudi nekaj dramskih iger. Z grenkobo lahko rečemo, da je tedanja država poskrbela, da je imel za to dovolj časa. Umrl je leta 1955.

S.

Ob 70-letnici drugega tržaškega procesa Ne pozabimo na narodni ponos!

“Na ulici Coroneo so vzklikali: A morte tutti i sessanta”. (Primorski dnevnik 16.12.2011). Med tistimi šestdesetimi je bil tudi moj oče. Obsodili so ga na trideset let zopora, ker se je boril proti raznarodovanju slovenskega prebivalstva tudi na Goriškem. Po vojni se je s svojimi somišljeniki boril in dosegel, da je Italija uzakonila današnje vstopenjske šole “s

slovenskim učnim jezikom”. Kako naj sprejem besede slovenske mamice, ki je na šolski seji, kazaje na uro, izjavila: “Seja naj bo kar v italijanščini, ne izgubljam časa z dvojezičnostjo, saj to je konec koncev italijanska državna šola”. In seja je potekala samo v italijanskem jeziku, mamica, ki je prosila, naj poteka tudi v slovenskem jeziku, ker ona italijanščine ne razume, pa je bila postavljena v kot. Slovensko mamico, ki se je zaradi “praktičnosti” odrekla svojemu jeziku, sprašujem: “Gospa, ali veste, kaj je dostojanstvo, kaj je ponos”? Tisti šestdeseti so ta pomen dobro poznali.

Majda Štiligoič

IL BOTTONE
Sošol Nadja
Kupuj v samem središču Gorice!
Izbira in kakovost brez primerjave
Vesele praznike!
TRAVNIK 26
zraven Katoliške knjigarne

grafica goriziana
tipografia
tiskarna
printing house
buchdruckerei
since 1966

34170 Gorica
Ul. Gregorčič, 18
tel. 0481 22116
fax 0481 22079
info@graficagoriziana.com

POČITNICE V NARAVI
LA SUBIDA
kraj Monte 22
Krmin (GO)
Tel. (0481) 60531
www.lasubida.it

Vesele praznike
URARNA ZLATARNA ŠULIGOJ
Gorica, ulica Carducci, 49
Tel. 0481.535657 • www.suligoj.com

Osnovna šola J. Abram Pevma Učence je obiskal sv. Miklavž

Tudi letos je bilo potovanje sv. Miklavža zelo dolgo, toda uspelo mu je najti pot do šole Josipa Abramca, kjer so ga nestrno pričakovali vsi učenci. Po enem letu se je vrnil mednje in se pozanimal pri učiteljicah in učitelju, ali so se otroci primerno obnašali, se učili, pisali domače naloge ... Tudi sam je nekoliko preveril znanje nekaterih posameznikov, ki so kar trepetali, ko jih je povpraševal po tako težkih računih. Dobro so se izkazali, nekateri so mu recitirali ljubke verzice, pod vodstvom učiteljice Marte pa so mu zapeli nekaj vesele pesmic. Sv. Miklavžu so tudi izročili nekaj pisem, v katerih so

mu zaupali, da bi radi postali dobri kot on. Pomagali bi nonotom, ki so na vozičku, obiskovali bi bolne in osamljene, nosili bi radi dobro voljo vsem ljudem, podarjali bi ljubezen, prijateljstvo, veliko sreče in veselja, svoj čas in nasmeh. No, sveti Miklavž je bil presrečen, ko je slišal toliko lepih in pozitivnih namenov. Odločil se je, da bo prav vsak dobil lepo darilce, toda obljubiti so morali, da se bodo zares potrudili dan za dnem, mesec za mesecem, do njegovega naslednjega obiska. Po skupinski sliki se

je bradati dobrotnik poslovil in otrokom je bilo kar malo hudo, saj bi še ostali v njegovi družbi in poslušali njegove simpatične

anekdote. Učitelji so se mu iskreno zahvalili za obisk in za paket, namenjen vsem razredom.

SG

PRODAJA IN POPRAVILA KOLES
E. ČUK
GORICA - Trg Cavour 9
Tel. 0481 535019

ALUMINIJASTE ZASTEKLITVE KOVASKI IZDELKI
Tabaj F.lli s.n.c.
Miloš in Rajmund
ŠTANDREŽ - GORICA
ul. A. Gregorčič 24
Tel. 0481/21514 • Faks 0481/21987
barbara@tabaj.191.it

Poklicno Zdrženje Svetovalcev za Delo
Adriano Peric & Martin Drufovka
POSVETOVANJA ZA UPRAVLJANJE OSEBJA
IZRAČUNAVANJE PLAČILNIH IN SOCIALNIH DAJATEV
DAVČNO SVETOVANJE
Želimo Vam vesel Božič in ob vstopu v leto 2012 veliko veselja, zdravja, uspehov in nadaljnega uresničevanja vaših želja!
Gorica, Ul. Cantore 2 • Tel. 0481 538998 • Faks: 0481 539441 • www.consulenzelavoro.it

Gostilna «FRANC» Pri Francetu
Domača kuhinja
Zaprto ob nedeljah in ponedeljkih
SOVODNJE OB SOCI (GO)
Prvomajska 86, tel. (0481) 882038

Ložanda VRH SVETEGA MIHAELA
“Deveta” 1870
Tel. 0481.882488
www.devetak.com
OKUSNE DOBROTE DOMAČE ZEMLJE
in sproščen oddih na Krasu v prostorih Ložande
Čotova družina vošči vsem blagoslovljene Božične praznike in srečno novo leto

Distribucija pijač NARDIN GORICA
Ulica Svetega Mihaela 324
Tel. 0481.21065, Faks 0481.522410
LASKO **Union** **Murauer** **FORST**

GOSTILNA 1971 GOSTILNA V. PRIMOŽIČ DOMAČA KUHINJA
GORICA Drevored XX. Septembra, 134
Tel. 0481.82117
Faks 0481.548864

Veseli Božič

Veseli Božič

ZKB
1908 credito cooperativo del carso
zadružna kraška banka

**Doberdob
Sovodnje**

Il progetto è realizzato dalla Provincia di Gorizia e finanziato dalla Regione Friuli Venezia Giulia, ai sensi delle leggi 482/99, 38/01 e della L.R. 26/07.

Il progetto è realizzato dalla Provincia di Gorizia e finanziato dalla Regione Friuli Venezia Giulia, ai sensi delle leggi 482/99, 38/01 e della L.R. 26/07.

Projekt izvajajo Pokrajina Gorica, financirano pa ga Dežela Furlanija Julijska krajina v okviru zakonov 482/99 in 38/01 ter deželnega zakona 26/07.

provincia di gorizia
provincie di gorize
pokrajina gorica

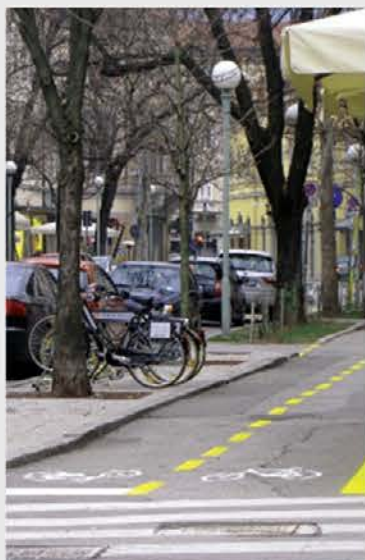
www.cronacheisontine.it

Cronache Isontine

Cronichis Lisuntinis - Posoška kronika

Tour de Gorizia

Il freddo, la pioggia, il vento. I ciclisti goriziani sembrano ben abituati ad affrontare le intemperie della brutta stagione. Tuttavia per gli appassionati delle due ruote ecologiche del capoluogo isontino, il maltempo non è neppure la peggiore delle insidie. Proprio così, perché quella che è stata la Nizza austriaca non si rivela sempre una città amica della bicicletta. Eppure, pensiamoci un attimo, ne avrebbe tutte le caratteristiche: è piccola, ad attraversarla da un capo all'altro, pedalando, ci si mettono poche decine di minuti.

È moderatamente trafficata, cosa al giorno d'oggi alquanto rara e, eccezion fatta per alcune zone più distanti dal centro o per il Borgo Castello, è pianeggiante, con poche e non insuperabili salite. Insomma, una città a misura di ciclista. Invece non è sempre così, perché i goriziani non sono esattamente degli emuli di Coppi e perché la città, intesa come infrastrutture e strade, li respinge. Sarà forse un retaggio dei decenni di benzina agevolata, che ha spinto gli abitanti della città a prendere l'automobile per ogni minimo spostamento, pretendendo puntualmente di arrivare con la propria vettura esattamente davanti all'ufficio, al supermercato, al bar. Chissà, può essere. Sta di fatto che, malgrado i tentativi e i passi avanti degli ultimi anni, girare in bicicletta per Gorizia è una piccola avventura e anche le tanto discusse piste ciclabili cittadine non sempre agevolano gli amanti delle due ruote. Dite di no? Saltiamo in sella e facciamo un giro. Pronti via, partendo dal centro, magari dalla stazione ferroviaria. Da qui si può imboccare il Corso lungo uno dei due controversi, che ospita una larga pista ciclo-pedonale. Tutto bene, fino a quando non si arriva in un tratto piuttosto frequentato, dove i pedoni non hanno ancora capito bene di dover lasciare lo spazio anche a chi pedala. Ed ecco allora i primi rischi, le prime scampanellate, le prime discussioni. E una volta arrivati in fondo a Corso Italia? Tutto finisce, perché da qui in poi il ciclista deve rientrare nel traffico stradale e vedersela da solo con autobus, moto e automobili. Ci sono poi brevissimi tratti di pista ciclabile come quello di viale XX Settembre, una cinquantina di metri o giù di lì nei pressi del Centro culturale Bratuž. Ai ciclisti, quantomeno, si è pensato alla Casa Rossa e in via Giustiniani. Qui, a differenza di quanto avviene nel centro storico, l'asfalto è sufficientemente liscio e sicuro. Peccato allora che quella linea gialla che delimita la corsia per i ciclisti non la veda proprio nessuno e le macchine parcheggino nel bel mezzo della pista. E allora tocca frenare, fermarsi, invadere la strada e proseguire, sperando di non farsi male. Ma i goriziani ci sono abituati: per loro è come mettersi il cappotto, i guanti e il berretto, proteggendosi dal freddo. Niente più.

Rassegne corâl Nativitas 2011: de region fin in Europe

Rassegna corale Nativitas 2011: dalla regione all'Europa

E torne la maggie dal Nadâl, e torne "Nativitas de region fin in Europe". Cheste rassegne di concerti di musiche sacre e di Nadâl, promovude de "Unione Società Corali Italiane" (Usci) dal Friul Vignesie Julie, e je diventade un apontament fis dal mês di Dicembar tal Friul Orientâl e no dome, midiant al podê maestôs de musiche e dal cjant che a son bogns di trasmeti chei valôrs tipics de culture sacre dal nestri teritori. Chel di "Nativitas" al è un percors che al è scomençât tal 2007, par valorizâ miôr la ativitât des corâls, che a son in mîr plui ativas sot Nadâl e vie pes fiestis. La idee di fonde e je chê di meti adun un cartelon unic di events par promovî intune forme complete ducj i concerti e dutis lis iniziatis che a son sul teritori. Il progjet al à vût sucès subit e al è diventât ancje un stimol pes corâls a proponi simpri gnovis e particolârs iniziatis. Tal

zîr di pôcs agns la rassegne e je diventade un apontament fis pai apassionâts di musiche sacre e di cjantis di Nadâl, tant che "Nativitas" e à za passât i confins de region e dal stât e si è presentade tal forest. La sô vocazion internazional e à ce fâ cu la funzion di "puint" tra popui e nazions (massime tra Est e Ovest) che al à simpri vût il Friul Vignesie Julie. Chest an i concerti di Nativitas no son rivâts dome in Venet e in Südtirol, ma ancje in Austrie, Slovenie, Gjermanie e in Romania. A Bucarest, in particolâr, "Nativitas" si è fermade ai 6 e ai 7 di Dicembar, tal teatri Romanian Atheneum e tal Museu Nazional de Civiltât Contadine. Cheste rassegne, che e sta diventant simpri plui impuartante, chest an e à scomençât ai 26 di Novembar, cul concert te glesie de Madone dai Dolôrs a Trieste e si siera chest an cu ven, simpri te capital de region, ai 14 di Zenâr, aes vot e

mieze di sere, te glesie de Madone dal Mâr. Ma se lis sôs rassegnis a son ator par dute la region, il so cûr al è in Provincie di Gurize, dulà che e à ben 45 corâls (e di chestis 5 a son di zovins e 12 di vòs blancj) par un totâl di mil e passe coriscj. Tal Friul Orientâl a son

une vore di lôr che a àn passion par chest gjenar di musiche e ducj chei che ur plâs a àn la pussibilitât di gjoldi de maggie di un concert di "Nativitas", o ancje di plui di un, stant che a saran tancj (come che si viôt tal program che si cjate ancje in internet tal sit www.uscifvg.it).

La rassegna di concerti di musica sacra e natalizia "Nativitas" è diventata un appuntamento fisso del mese di

dicembre nella provincia di Gorizia e in tutta la regione. L'iniziativa è seguita ogni anno da tantissimi appassionati di

musica sacra e canti natalizi. L'edizione di quest'anno oltrepassa i confini nazionali e tocca anche località in Slovenia, Austria,

Germania e Romania. Il programma completo della manifestazione è reperibile sul sito Internet www.uscifvg.it.

Andrej Kosič prejel nagrado za življenjsko delo

Conferito ad Andrej Kosič il premio per il lavoro di una vita

Horus 2011 je nagrada za družbeno odgovornost, ki so jo podelili 24. novembra v Slovenskem narodnem gledališču v Mariboru. Nagrado podelujeta Inštitut za razvoj družbene odgovornosti in Slovensko društvo za odnose z javnostmi v sodelovanju s številnimi partnerji. Tudi letos so nagradili podjetja, ki imajo celovit pristop k družbeni odgovornosti in sodelujejo tudi z drugimi ustanovami ter se družbeno in kulturno udeležujejo. Letos je šlo za posebno podelitev, saj so priznanja prvič prejeli tudi Slovenci v zamejstvu in po svetu. Priznanje je prejel goriški podjetnik Andrej Kosič, ki je celo življenje posvetil delovanju trgovin Kosič v Raštelu v Gorici. Šlo je namreč za

nagrado za delo, ki ga opravlja od leta 1948. Za podjetje, ki ga sedaj predaja hčerkam in sinovoma, je Kosič izrazil željo, da bi uspešno poslovalo še naprej, predvsem v težkem obdobju, ko svetovna kriza narašča na vsakem področju. Trgovine v Raštelu so začele čutiti posledice te krize že s padcem meje, ko je število kupcev upadlo in so odprli velika nakupovalna središča. Gospod Kosič se rad spominja tistih časov, ko se je leta 1947 preselil v Gorico. Takrat je po končanem pouku v šoli pomagal očetu v trgovini. V tistem času je bila meja še zaprta, bili so težki časi. Trgovina je postopoma širila svojo dejavnost in pridobivala vedno več strank. Leta 1964 je gospod Kosič odprl svojo trgovino, zdaj pa jih ima skupaj s svojimi sinovi kar šest.

V tem dolgem času, ko je prišlo do zgodovinskih sprememb v mestu, ga še vedno razveselijo stare stranke, ki so iz Gorice in iz Slovenije prihajale že pred tridesetimi ali štiridesetimi leti. Take trgovine, kot je Kosičeva, predstavljajo pravo dušo mesta, daleč od hladnosti modernih nakupovalnih središč. Zato gre Andreju Kosiču, njegovi družini in podjetju res posebna čestitka za uspešno življenjsko delo.

Il 24 novembre scorso a Maribor è stato conferito all'imprenditore goriziano Andrej Kosič il premio Horus 2011. Si tratta di un riconoscimento per il successo della pluriennale attività commerciale

della famiglia Kosič in via Rastello a Gorizia, avviata nel lontano 1948, alla quale l'imprenditore ha dedicato molto impegno e passione nell'arco di tutta la sua vita.

Nomi, luoghi e identità: convegno su toponomastica e politiche linguistiche

Si è svolto dal 17 al 19 novembre scorsi a Cividale e a San Pietro al Natisone il convegno internazionale di studi "Nomi, luoghi, identità: toponomastica e politiche linguistiche", che ha visto la partecipazione di esperti e studiosi provenienti da Friuli, Sardegna, Slovenia, Catalogna, Paesi Baschi, Polonia, Olanda, Serbia e Marocco. Numerose sono state le tematiche affrontate: i toponimi in qualità di soggetti giuridici e beni culturali, la legislazione internazionale, nazionale e regionale a riguardo, i processi di standardizzazione e normalizzazione della toponomastica, i nomi di luogo usati dalle comunità di lingua minoritaria in Italia e all'estero, l'attività di valorizzazione della toponomastica nella lingua locale,

i processi di allontanamento dai nomi di luogo usati prima dell'indipendenza di un nuovo paese, quelli di polimorfismo di un toponimo a seconda della lingua usata in un territorio plurilingue e i problemi pratici di applicazione delle politiche linguistiche riguardanti i nomi di luogo. Il convegno, organizzato dalla Società Filologica friulana unitamente al Gruppo di Studio sulle Politiche linguistiche della Società Linguistica Italiana, è stato sostenuto dalla Regione Friuli Venezia Giulia in compartecipazione con la Comunità montana Torre, Natisone e Collio, in collaborazione con i Comuni di Cividale e di San Pietro al Natisone e con il Centro internazionale sul plurilinguismo dell'Università degli Studi di Udine.

Lis fiestis in taule a Gurize

Le feste in tavola a Gorizia

No si pues fevelâ di un "menù dai dîs di fieste". Magari si che si podarès, par caritàt, ma nol sarès just, al sarès fintremai esagerât. A Gurize e

in altrò. Parcè che ogni tiere e à lis sôs tradiziions, ma ogni tradizion e à mil variantis, chês che si puedin cjatâ in dutis lis vilis, fintremai in

dutis lis cjasis. Ma se no si pues cjatâ un plat sòl, o par dîle miôr une sole liste di plats e di pitancis, par fevelâ des taulis che si preparin a Gurize tai dîs di fieste si pues fevelâ di un filon, di une schirie di odôrs tipics de citât. I ricuarts e il presint si messedin inte stesse cite, par scjaldâ i cûrs - e no dome chei - de int che si da dongje ator di une taule par Nadâl o pal Ultin dal An. Tal gustâ dal di di Nadâl si puedin cjatâ ancje lis lasagnis, juste par scomençâ. Une robe che no je propit farine dal sac de nestre tiere. O pûr, che si che e je nostrane: un brût cjalt, cu la sedon plene che si disfrede soflant. Dentri a navighin diviers gnocuts di gries. Cuant che a vegnin ben, a son nûi fofs che si disfin in bocje. Cuant che no vegnin ben, a son plui tegnadiçs, cuasi dûrs, ma simpri une vore bogns. In alternative al brût, po, i blecs, che si puedin cuinçâ cuntun bon tocj. Cul tocj di salvadi, o cuntun altri tocj di cjar, come che e dis la tradizion. La anime slovene di Gurize, po, nus propon un plat speciâl, mitteleuropean: i strucui cuets cun spinaze e scuete, cuntune paste di farine, ûfs e sâl (e une sedon di vueli) lavorade a dilunc a man, po

si le distire e si met sore la spinaze bulide, la scuete, spongeje, formadi e sâl. Po si rodole sù la paste e si fâs il strucul, si fasilu sù intun tavaiuç net, si leilu ben stret e si fasilu buli par trê cuarts di ore. Par cuinçâlu si doprave tocj di rost o, inmò miôr, spongeje disfate. Come secont, invezit, al jere cuasi simpri rost. Rost di ce cjar? Nol impuarte. A cualchidun i plâs il poleç, a cualchidun altri il purcit o il vidiel. Cualchi volte si fâs un misclj, dut insieme. E, ator ator, patatis plui che no polente, almancul il di di Nadâl. Patatis in tecje, buinis e brustulidis tant che al baste. Lessadis prime e po dislududis cu la ceve, inmò miôr cuntun pôc di sain. Cualchidun al à inant il pes, no dome la vilie, ma ancje pal gustâ dal di di Nadâl. Magari il bacalà o i scamps a la busara, o ancje un brudut, di mangjâ cu la polente blancje, chê di farine fine. Sui dolçs, po, ducj dacuardi. No pues no jessi - e di fat e je simpri - la gubane gurizane che e je plui buine che no chei panetons e chei pandoros che si cjatiju a ogni pit alçât. Putize o presniz, variantis diferentis in ogni famee. Sul stamp dal strucul di spinaze, si fâs il strucul in strace, la version dolce.

Non è sempre possibile identificare un unico "menù delle feste" o meglio un'unica lista di piatti e pietanze delle tavole imbandite nei giorni di festa, perché ogni luogo ha le sue tradizioni e ogni

tradizione ha mille declinazioni, che si possono trovare in tutti i borghi e in tutte le famiglie. Anche a Gorizia si può parlare di un filone, di una serie di profumi ed aromi tipici della città nel periodo natalizio.

Trideset let Kulturnega doma v Gorici

I trent'anni del Kulturni dom di Gorizia

»Rokovanje kultur ... La cultura in una stretta di mano ... Culture in t'une strete di man ...« Pod tem geslom se je odvijalo slavno praznovanje jubilejne 30. obletnice Kulturnega doma v Gorici, ki je z dvema odmevnima dogodkoma potekalo 22. in 27. novembra v slovenskem kulturnem hramu v ulici Brass v Gorici. Kulturni dom v Gorici je v teh treh desetletjih uspešno gostil preko 6000 različnih prireditvev, ki gredo od gledaliških predstav preko koncertov, likovnih razstav in knjižnih predstavitev do konferenc in posvetov. Goriško hišo kulture, ki spaja pod skupno streho tako ljubiteljsko kot profesionalno kulturo, obišče od 30.000 do 35.000 obiskovalcev na leto. Bogata dejavnost nam sama po sebi priča o pomenu, ki ga Kulturni dom ima za slovensko ustvarjalnost in umetniško besedo v Gorici in v širšem goriškem okolju. V jubilejno dogajanje je Kulturni dom vstopil v torek, 22. novembra, z odprtim likovne razstave z naslovom »Poklon ob tridesetnici Kulturnega doma«. Razstavo so vsebinsko oblikovala dela dvainštridesetih umetnikov različnih narodnosti. V okviru razstave je izšel tudi likovni katalog s popisom in z umetniško kritiko vseh razstavljenih del. Publikacija vsebuje tudi pesniški poklon, ki zaobjema verze slovenskih in italijanskih

pesnikov, med katerimi sta tudi Ciril Zlobec in Miroslav Košuta. Osrednja jubilejna slovesnost je potekala v nedeljo, 27. novembra, v obliki trijezične glasbene prireditve, na kateri je nastopilo približno petintrideset glasbenikov, pevk, pevcev, recitatorjev in napovedovalcev. Prireditvi so v nabito polni veliki dvorani Kulturnega doma prisluhnili tudi številni ugledni gostje in upravitelji. Prisotni so bili minister za Slovence v zamejstvu in po svetu Republike Slovenije Boštjan Žekš, deželni predsednik SKGZ Rudi Pavšič, pokrajinski predsednik SSO Walter Bandelj, predsednik Pokrajine Gorica Enrico Gherghetta ter goriški župan Ettore Romoli in novogoriški župan Matej Arčon. Prisoten je bil tudi Igor Komel, večletni ravnatelj in duša Kulturnega doma v Gorici. Pred pričetkom prireditve je uvodni govor imel predsednik upravnega odbora Kulturnega doma Boris Peric. V svojem priložnostnem posegu je izpostavil dejstvo, da je raznolikost kultur in jezikov odlika, ki jo je treba unovčiti v vse bolj standardiziranem in globaliziranem svetu. Prireditve se je nadaljevala s prepletanjem glasbenih točk. Na odru so ob spremljavi orkestra nastopili pevci, ki so z vrhunsko interpretacijo slovenskih, italijanskih in furlanskih pesmi izpostavili bogato goriško obmejno stvarnost.

»Rokovanje kultur... La cultura in una stretta di mano... Culture in t'une strete di man...« è il motto con il quale si è aperto il sipario sulle celebrazioni del 30° anniversario dell'attività del Kulturni dom di Gorizia. Trent'anni fa, nell'ormai lontano

1981, apriva le sue porte a Gorizia la "Casa della cultura slovena", la cui attività ha contraddistinto in modo significativo la presenza della cultura artistica e della parola scritta slovena per tutti gli abitanti del Goriziano.

La Gorizia di un tempo che fu tra parole e immagini

"Guriza (1950-1960) - Peraulis par imagjinis" è il titolo del pamphlet curato da Dorotea Di Marco e finanziato ai sensi della legge 482/99, redatto grazie alla partecipazione della Società Filologica Friulana e alle immagini provenienti dall'archivio fotografico del Comune di Gorizia. Un libro che ha visto la partecipazione di una decina tra giornalisti, storici e rappresentanti politici locali e che ripercorre un pezzo di storia importante della città: quella degli anni alla vigilia del boom economico, nella quale anche la stessa Gorizia viveva un periodo di forti cambiamenti dopo le terribili sofferenze patite nel corso della Seconda Guerra Mondiale e negli anni immediatamente successivi, che hanno visto la separazione di una parte della città, diventata Jugoslavia dal 1947. Il libro però parla di quel decennio nel quale la città ripartì: dalle visite istituzionali che riguardarono il capoluogo isontino (da

Alcide De Gasperi ad Arnintore Fanfani, da Antonio Segni a Giulio Andreotti), parte redatta dal collega Marco Bisiach, all'evoluzione economica della città, descritta dal giornalista e consigliere provinciale Stefano Cosma, fino a un'ampia parte dedicata allo storico Cotonificio goriziano, illustrata da Dorotea Di Marco. Il momento storico di società e cultura di allora è invece ben raccontato da Feliciano Medeot, direttore della Filologica Friulana, mentre Anna Madriz illustra il passato di Gorizia. Ne esce un volume interessante, ricco di immagini e ricordi di quei tempi che furono. "Si stava meglio quando si stava peggio", dice un famoso intercalare: le immagini della Gorizia prima degli anni Sessanta dicono un po' questo. Le difficoltà c'erano eccome, ma l'aria di cambiamento e miglioramento che si respirava era forte e viva, forse più di quanto si possa sentirla oggi.

www.cronacheisontine.it

Sul sito Internet www.cronacheisontine.it, al quale si può accedere anche dal sito istituzionale www.provincia.gorizia.it, è possibile sfogliare la versione on-line del periodico trilingue della Provincia di Gorizia Cronache Isontine - Cronichis Lisuntinis - Posoška kronika, nel quale vengono pubblicati mensilmente interessanti articoli in lingua friulana e slovena, accompagnati da una traduzione o sintesi in italiano.

Consiglio Direttivo UPI FVG

L'Unione Province Italiane FVG proporrà alla Regione di convocare un tavolo per ridefinire le competenze delle Province. Il Direttivo UPI FVG, riunitosi lo scorso 14 dicembre a Gorizia, ha accolto la proposta del presidente della Provincia di Gorizia Enrico Gherghetta di formare un tavolo di concertazione, allargato anche ai rappresentanti dei Comuni, del Consiglio delle Autonomie locali e ai costituzionalisti, chiamati a esprimersi in merito alle norme sulla soppressione delle Province contenute nella manovra del governo nazionale.

Al cinema con l'APT

In occasione delle festività natalizie, la Provincia e l'APT promuovono un servizio di trasporto pensato appositamente per chi sceglierà di utilizzare il mezzo pubblico anche nel tempo libero. Fino all'8 gennaio 2012 verrà attivato tutti i sabati e i festivi un potenziamento dei collegamenti già esistenti. Inoltre, grazie al sostegno del Kinemax, partner dell'iniziativa, sono previste agevolazioni per chi sceglierà di raggiungere il cinema con l'autobus. Info: www.aptgorizia.it, numero verde 800/955957.

Voci di donna

L'Assessorato alle Pari Opportunità della Provincia di Gorizia, in collaborazione con il Comune città di Nova Gorica e la Fondazione Cassa di Risparmio di Gorizia, bandisce l'edizione 2011/2012 del concorso di scrittura in lingua italiana e slovena Voci di donna, riservato alle studentesse delle scuole secondarie di secondo grado e alle donne over 30. Il tema di questa edizione è "Parole che non ho detto, parole di troppo". Il bando in italiano e sloveno è pubblicato sui siti Internet www.provincia.gorizia.it e www.nova-gorica.si (scadenza 6 febbraio 2012).

Laboratori creativi alla Galleria Spazzapan

Fino all'11 febbraio 2012 si terrà alla Galleria Spazzapan di Gradisca d'Isonzo un ciclo di laboratori creativi rivolti ai bambini dai 5 ai 10 anni. I laboratori "Sulle tracce di Liliana" comprendono una breve visita alla mostra dell'artista Liliana Cossovel e la produzione di un elaborato che i bambini potranno portare con sé a casa. Per informazioni e prenotazioni telefonare al numero 349/3238503.

Auguri Augustis Voščila

La Provincia di Gorizia augura a tutte le lettrici e a tutti i lettori buon Natale e felice anno nuovo! La Provincia di Gurize e augure a ducj i letôrs Bon Nadâl e Bon An gnûf! Pokrajina Gorica želi vsem bralkam in bralcem vesel Božič in srečno novo leto!

Scrivono / a scrivin / pišejo:

Alessio Potocco, Marco Bisiach, Paolo Roseano, Matteo Femia, Tanja Zorzut, Jerica Klanjšček, Vanja Sossou, Albert Voncina.

Collaborano / a collaborin / sodelujeta: Servizio identità linguistiche / Servizi identitās linguisticis / Služba za jezikovne identitete, Ufficio stampa / Ufici stampe / Tiskovni urad (Provincia di Gorizia / Provincie di Gurize / Pokrajina Gorica).

Promotori / Promotôrs / Pobudniki: Società Filologiche Furlane, Slovenska kulturno-gospodarska zveza, Svet slovenskih organizacij.

Da ne bi pozabili: škof Anton Mahnič "Najstrastnejši glasnik borbenega katolicizma"

V sredo, 14. decembra, so v radijskem kolektoru prebrali: "Leta 1920 je na ta dan umrl slovenski škof Anton Mahnič. V slovenskem kulturnem in političnem prostoru je nastopil kot strog branilec katolicizma proti liberalizmu. Kot krški škof pa si je pridobil velike zasluge za ohranitev glagolskega bogoslužja. Po italijanski zasledbi otoka je odločno zagovarjal pravice hrvaških vernikov, dokler ga niso okupacijske oblasti pregnale". Skopi zapis je dovolj, da v mnogih oživi spomin na to izredno osebnost, a premalo, da bi se lahko tudi mlajše generacije seznanile z njegovim pomembnim in razvejenim delom. Od Mahničeve smrti je minilo kar 91 let, a v zavesti velike večine ljudi je ostal v glavnem kot pisec Dvanajstih večerov ali urednik in pisec Rimskega katolika ter kritike na račun Gregorčičevih poezij. V šolskih knjigah zvezo o njem le pri pouku slovenščine, ko ga v glavnem obravnavajo kot človeka, "ki je bil najdoslednejši in najstrašnejši glasnik borbenega katolicizma". Vendar to je le en vidik te nedvomno močnega moža, ki je deloval tudi kot vzgojitelj in profesor v goriškem bogoslovju, s svojimi spisi pa je obenem korenito posegal v slovensko javno, versko, kulturno in tudi politično življenje.

O njem naj zapišemo le, da se je rodil 14. 9. 1850 v Kobdilju pri Štanjelu. Študiral je v Gorici, kjer je z odliko maturiral leta 1871. Jeseni je stopil v goriško bogoslovje in pel novo mašo kot tretjeletnik 1874. Po končanem četrtem letniku je postal prefekt malega sementišča v Gorici. Študiral je na dunajski univerzi, kjer je doktoriral leta 1881 iz teologije, in sicer z delom o peklju. V Gorici je nadaljeval svoje predstojniško in profesorsko delovanje do leta 1895, ko se je odločil, da se bo v glavnem posvetil listom in drugačnemu delovanju v družbi. Tako ima velike zasluge za organizacijo prvega katoliškega shoda v Ljubljani in za ustanovitev katoliškega znanstvenega društva, ki so ga po papežu Leonu XVIII. poimenovali za Leonovo družbo. Med drugim se je ta družba, ki je bila ustanovljena novembra leta 1896, zavzemala za ustanovitev univerze in akademije znanosti v Ljubljani, kar pa se je lahko uresničilo šele po 1. svetovni vojni in v novi politični stvarnosti.

Le nekaj dni kasneje je cesar Mahniča imenoval za krškega škofa, imenovanje je nato potrdil papež, 7. februarja 1897 je bil posvečen v goriški stolnici, 27. marca 1897 pa je bil na Krku ustoličen. Ob tem je zanimiv podatek, da so mu krški duhovniki ob umestitvi darovali glagolski misal. Dari-

lo verjetno ni bilo slučajno, saj so takrat govorili, da so ga oblasti poslale na Krk, da bi ukinil rabo glagolice v bogoslužju v tej škofiji, ki je obsegala otoke Kvarnerskega zaliva in otok Rab. Mahnič je s svojim prihodom zamenjal škofa msgr. Andreja Šterka, ki je bil prestavljen v Trst. Kot pravi msgr. Velci v svojih spominih na velikega škofa, kot ga imenuje, v članku, ki je izšel v koledarju GMD leta 1963, "je bila škofija, ki je štela komaj 50.000 duš, veliko preozka za njegovo gorečnost, nenavadno nadarjenost in raznovrstno dejavnost, ki je našla obširno polje za vplivanje na Hrvaškem in v Sloveniji". Bil je, kot ga označuje Velci, "vir totus catholicus et apostolicus", bil pa je predvsem človek, ki je hotel misliti s svojo glavo in se ni dal vplivati od nikogar. Značilno je prav njegovo zadržanje glede glagolice, glede sporov, ki so nastajali v etnično mešani škofiji zaradi liturgičnih obredov v glagolici v t. i. slovenskem bogoslužju. Tako poročajo, da je Mahnič tržaškemu cesarjevemu namestniku, baronu Rinaldiniju, ki ga je kakega pol leta po namestitvi prišel obiskat in se ni pri njem pozanimal, ali misli odpraviti glagolico, odgovoril, da vprašanja še ni dovolj dobro proučil, a da bo rabo glagolice, če bo dognal, da je zakonita, z vso dušo branil. To je tu-

di storil in na posebni sinodi, ki jo je sklical leta 1901, je potrdil rabo cerkvenoslovenskega jezika v župnijah, v katerih so prebivali izključno Hrvati. V mestih Krk, Cres, Osor, Rab in Lošinj, kjer so večinoma živeli Italijani, pa je za liturgični jezik določil latinščino. Mahnič se je za ta ukrep odločil na osnovi bule papeža Inocenca IV. z dne 29. marca 1248, s katero dovoljuje rabo glagoljskih misalov in cerkvenoslovenskega jezika v nekaterih jadranskih škofijah. Ta raba se je marsikje, tudi v Istri, ohranila do 20. stoletja, zelo dragocene spomenike glagoljstva hranimo tudi na Tržaškem.

Avstrijske oblasti in Italijani so začeli takrat z velikimi protestnimi akcijami, italijanski časopisi so ga celo napadli kot krivoverca. Zaradi teh obtožb je moral v Rim, da se je pred papežem Pijem X. obranil teh obtožb. Za Mahniča pa je upravičenost rabe glagolice bila povod, da je leta 1902 ustanovil Staroslovensko akademijo in da je na Krk povabil največje strokovnjake za staro-

cerkveno slovanščino. Ustanovil je tudi tiskarno, da je začel izdajati v glagolici potrebne liturgične knjige. Tako so izšli deli starozaveznih knjig, abecednik in cerkvenoslovenska slovnica ter liturgične knjige, v latinskem črkopisu pa še cerkvenoslovenski misal, vesperal in obrednik. Tiskarna je bila sploh priložnost za poživitev založniške dejavnosti in spodbuda za škofa, da je nadaljeval svojo publicistično dejavnost ter posredno vplivanje na širšo hrvaško družbo, saj je tu-

di v tem okolju začel širiti svoje poglede na družbo in posameznika v njej. Podobno kot v goriškem obdobju je tudi med Hrvati krepko in jasno posegel v njihovo literaturo in tudi politično in socialno življenje. Odločno se je uprl tudi šolskim oblastem, ki so leta 1904 klonile italijanskim zahtevam, da bi bil v ljudskih šolah na Krku pouk v italijanščini, ker je ocenil, da bi bilo to krivično do hrvaških otrok, saj oblasti niso dovoljevale niti verouka v maternem jeziku. Pod kaznijo suspenzije je svojim duhovnikom naročil, naj nauk učijo v jeziku otrok, in po štiriletni borbi se je stvar rešila. Že to nam lahko da razumeti, s kakšnimi očmi so nanj gledali italijanski iredentistični krogi. Italijanski dalmatinski časopisi so ga označevali za velikega slovenskega nacionalista. Za takega so ga imele tudi avstrijske oblasti, tem pa je novembra 1918 nasledila italijanska oblast, ki je na Krku takoj začela represijo vsega, kar je bilo hrvaškega. Mahnič se je

temu uprl in na mirovno konferenco v Pariz poslal obširno spomenico, v kateri se je zavzemal za narodnostne pravice svojih vernikov pod novo oblastjo. Tako se je uprl tudi admiralu Cagni, ko mu je ukazal, naj odpravi cerkvenoslovenski obred, stalno pa se je upiral pozivom z raznih strani, naj odstopi. Dne 4. aprila 1919 so ga italijanske oblasti, kot piše Lavo Čermelj, pod pretvezo, da ga v spremstvu njegovega osebnega zdravnika peljejo na zdravljenje v Senj, spravile na torpedovko Espero in namesto v Senj so zapluli proti Anconi, od koder so ga potem prepeljali v Rim. Več mesecev je preživel v nekem samostanu v Frascati, nato pa še v samostanu Tre fontane v Rimu. Toda tudi v izgnanstvu ni počival in v skladu s svojim jugoslovanskim prepričanjem napisal spomenico, v kateri se je zavzemal za "neolčljivo združenje" Slovencev, Hrvatov in Srbov. Po številnih zahtevah papeža Bendikta XV. je italijanska vlada po skoraj enoletnem izgnanstvu dovolila hudo bolnemu msgr. Antonu Mahniču vrnitev na Krk, kamor je dospel 10. marca 1920. Zaradi raka je bil telesno popolnoma izčrpan, a še vedno poln novih idej in volje, toda bolezen ga je prisilila, da je poleti šel na zdravljenje v Varazdinske toplice in nato v Zagreb, kjer je 14. decembra 1920 zjutraj umrl.

Tako je utihnil sekularni duh, kot ga je označil dr. Drago Lončar, čigar življenje je vse-skozi prevečala ljubezen do resnice in pravice, zaradi česar je Mahnič moral trpeti tudi nasilje italijanske vojske, samozvane nositeljice dvatisočletne kulture.

M. T.

Ko narava počiva ...

December na Krasu

Sončni november se je ob koncu tedna začel odločno prevešati v deževni december. Vaščani so že nekaj dni poprej lahko zaznali, da bo prišel dež, tega pa niso izvedeli iz televizijskih ali radijskih poročil, ampak so se za prihod slabega vremena brez vsakršnega dvoma prepričali po 'gromenju' vlaka z bližnje železniške proge. Ko je pihal južni veter, se je namreč ropotanje vlaka močno slišalo tudi v vas. Nenadna vremenska sprememba, ki so jo kmetje zaradi približno mesec dni trajajoče suše sprejeli z olajšanjem, je pa njemu prekrizala načrte. V petek navsezgodaj jutraj, preden bi ga prevzel njegov vseprisotni računalnik, je namreč nameraval na bližnjo gmajno po kamne, ki jih je imel namen uporabiti pri gradnji nekega podpornega zidu na parceli. Generacije in generacije Kraševcev so namreč toliko pred njim izčistile prenekatere kraške vrtače ali doline, ki so jih po tem zahtevnem in težakem delu namenile obdelovanju zemlje, ki je bila rdeča, kot bi bila napojena s krvjo onih, ki so na njej preživeli tako rekoč celo življenje.

Jesen mu je na vasi minevala kar se da hitro in se kmalu zavlekla v predbožični adventni čas. Vsakdanja opravila in honorarna zaposlitev so mu namreč jemala kar veliko časa, tako da mu je samota ob koncu dneva, ki so mu jo odkazovali vse daljši jesenski večeri, kar lepo prijala, krajšal pa si jo je z branjem knjig in gledanjem televizijskih oddaj, ki so poročale o vsesplošni krizi.

Še pred večeri pa je vse krajše jesenske popoldneve izkoriščal za delo na domačem borjaču, ki ga nikoli ni zmanjkalo, od zgodnjega obrezovanja trt in dreves, vse do žaganja in cepljenja drv, ki jih je nabral na bližnji zaraščeni gozdni poti; ta je iz njegove vasi vodila v bližnje kraje. Tam daleč se je kazal tomajski zvonik in ga spominjal na Kosovelove impresije, malce naprej je bilo videti Avber, zraven njega pa Zlobčeve

Ponikve in zaznati njegove stihe, polne bolečine, asfaltni trak in lepa poljska pot pa sta ga z njegovega doma vodila v bližnjo Koprivo, kjer je ob glavni cesti za Štanjel in Novo Gorico razpadala hiša enega pomembnejših zbiralcev slovenskega ljudskega slovstva, Milka Matičičevega. Ko se je nekega dne z avtomobilom vračal domov še pri svetlem, ga je na levi strani ozke asfaltne ceste, ki je vodila v vas,

potem ko ga je pozdravila domača farna cerkev, posvečena svetemu Eliji preroku, pritegnila prisotnost vsem dobro znanega sovaščana, ki je obrezoval trte. Tedaj se je spomnil na dneve še ne pred letom dni, ko se je te umetnosti učil tudi sam. Tedaj je komaj stopil v novo obdobje svojega življenja, ki ga je kaj kmalu začelja zaznamovati močna, nekakšna kockekovska navezanost na njegovo novo zemljo. V njegovem življenju se je namreč odprlo novo poglavje, ne tako, ki bi ga mogel prebrati s strani kakih univerzitetnih učbenikov, ki so še vedno ponosno

začel dovajati življenjsko energijo, katere je bil še kako potreben, in sicer potem ko je prebolel bolezen, ki je po navadi ozdravljiva v nekaj tednih, a se je njemu tistega leta precej zapletla. Smisel prihajajočih božičnih praznikov je bil namreč prav tale, in sicer prerojenje ter novo življenje. Tedaj se je spomnil nedavne pridige domačega župnika, ki je pri nedeljski maši vernikom v skopeljski farni cerkvi, posvečeni nadangelu Mihaelu, razlagal o tem, kako je potrebno samega sebe izgubiti zato, da najdemo Kristusa. S priznice je nato prišla presenetljiva primera, ki jo lažje razume 'neuki' kmet kakor 'učeni' izobraženec, in sicer o tem, kako je potrebno tudi trte v zimskem času postriči in jih tako pomladiti ali preroditi, če želimo, da spomladi poženejo nove čvrste mladike, poleti zacvetejo, jeseni pa obrodijo žlahtne sadove.

Vse te primere so se v njegovih mislih pletle tudi v dolgih kraških nočeh, ko mu ni bilo dano spati, počitka pa je iskal z mislijo na vse tisto, kar ga še čaka in kar še načrtuje za prihodnost. Prepričan je bil namreč, da gre za žlahtno dediščino, ki jo je prejel od tistih, ki so pred njim bivali na tisti zemlji – v glavnem je šlo za potomce uskoških gusarjev, ki so v začetku sedemnajstega stoletja pustošili tod –, ovrednotiti predvsem z vrnitvijo na tisto zemljo, ki jo so generacije v hlepenju po vse večjem blagostanju in materialnih dobrinah zapustile. Leto Božič, ponovni Kristusov prihod in njegovo prerojenje pa naj bi bili še korak k temu, da bi še za ped globlje pognal svoje korenine v tej svoji novi kraški zemlji.

Primož Sturman

Poslušajmo ... z branjem

New Swing Quartet – 20 najlepših božičnih pesmi (Dallas, 2004)

Pa smo končno pri predlogih za predpraznično in božično obdobje. Ob pomnkanju snega, ki bi še dodatno olepšal ta očarljivi letni čas, si lahko bralci in prijatelji Novega glasa pomagamo z glasbo. V ta namen vam na srce polagam po mojem mnenju najboljšo skupino, ki je v našem kulturnem prostoru kadarkoli posnela božične klasike. Zagotavljam vam, da je tole najboljše glasbena kulisa za to, da si končno oddahnemo od vsakdanjega vrveža in posvetimo tistemu, kar je na svetu najdragocenejšega. Varnosti družine.

V ta namen sežite po mehkih in toplih otenkih štiriglasja New Swing Quarteta, slavne slovenske vokalne zasedbe, ki je na svoji štiridesetletni glasbeni poti sledila tradiciji belskega in črnškega spirituala, jazza in gospela ter občinstvu vsega sveta približala pesmi iz baptističnih cerkva ameriškega juga. Zaradi svojih vokalnih sposobnosti so prav oni božične pesmi predstavili z največjo mero suverenosti, zanosa in prazničnega vzdušja, ki spremlja ta krščanski praznik.

New Swing Quartet, sprva kot tercet z Daretom Heringom, Gregorjem Bazenškom in Radom Razdevškom, je nastal leta 1968 v Šentjurju pri Celju po zgledu Golden Gate Quarteta, s katerimi so kasneje tudi večkrat stali na odru. Sestavljali so ga velikani vokalnega petja Tomaž Kozlevčar, Dare Hering, Oto Pestner in Marjan Petan, svojo skupno umetniško delovanje pa so končali s slavnostnim koncertom leta 2007. Peli so v koncertnih dvoranah vseh večjih evropskih mest, sodelovali na jazz festivalih ter imeli koncerte in nastope v več evropskih TV in radijskih hišah. Svojo poustvarjalnost so zabeležili na 40 kasetah oziroma zgoščenkah, leta 2003 pa je izšla tudi monografija o kvartetu izpod peresa Draga Medveda.

Predlog tedenske plošče je sicer nekoliko pretenciozen. Med božičnim repertoarjem New Swing Quarteta imam najraje redek in dragocen plošček "20 Christmas & Gospel favourites", v katerem so tujuemu trgu leta 2005 predstavili vrhunske priredbe slavnih skladb v angleškem jeziku. Kdor nered brska po boljših sejmih, naj si privošč ploščo "20 najlepših božičnih pesmi", ki je izšla leto prej pri slovenski založniški hiši Dallas. V njej ne manjka nobena, od "Svete noči" in "Hitite kristjani" vse do skladb "Joy to the world" in "Go tell it on the mountain". Tako v a cappella kot v instrumentalni različici so New Swing Quartet tista glasbena kulisa, ki jo vsi iščemo zato, da nam bo v teh praznikih še lepše in toplejše.

Jernej Šček

V Hypnosovem objemu ...

Sanje o zlatem volanu

Bil je december, tak kot vsi prejšnji, nekoliko deževen, zadnje dni bolj mrzel, obenem pa zaposlen z zadnjimi predprazničnimi opravili in obračuni, ki jih je treba zaključiti pred koncem leta. Dišalo je po snegu in prazničnem vzdušju. Vsem se je nekam mudilo, temu domov, drugemu na sestanek, tretjemu v samopostrežbo. Sveti Miklavž je marsikateremu porednežu, ki je kaj ušpilil ali ponagajal sošolcu, spregledal nagajivost in ga kljub vsemu obdaril, pa čeprav samo s kako knjigo in pomarančami, zato so otroci, ki so čutili v takšnem obdarovanju neko nedoslednost, postajali vse bolj nemogoči, ne pa pridnejši. Tisto o dobroti se je razglašalo naokrog po televizijskih reklamah in v zvezi z različnimi človekoljubnimi nabiralnimi akcijami, ki so se v decembru vidno pomnožile, a v resnici je bilo precej drugače.

Trudna od naporega tedna se je zleknila na zofo v dnevni sobi in se zazibala v poldremavico. Sanjalo se ji je.

V prostornem avditoriju z belo oblazinjenimi sedeži in lepimi oboki v masivnem rjavkastem lesu so se počasi zbirali in posedali ljudje. Še nekaj minut, pa bi moralo steči podeljevanje priznanj. Glavnina udeležencev je krepko presegala šestdeseto, celo sedemdeseto leto. Počutila se je mlado med njimi, pa čeprav je pred kakim letom že proslavljala abrahama s svojimi prijatelji in znanci. Vršanje povablencev in

njihov klepet je polagoma prekril že tisočkrat zguljeni *Jingle bells*, očitno so organizatorji pričakovali še koga, ki je zamujal ali iskal parkirišče.

Zagledala se je v levo steno, ki jo je prekrivala ogromna slika, ne, pravzaprav svojevrsten mozaik, sestavljen iz velikih enobarvnih ali poslikanih plošč. Podoba je merila v višino štiri metre, razpotoevala pa se je čez celo steno v dolžino kakih šestnajstih metrov. Čakanje se je zavleklo. Barve so jo vsrkale vase: rumeno sončno obzorje, sinji odtenci neba, temna modrina morja. In na njem bela jadra, parniki, ob njem žerjavi, na skrajni desni dve skodelici in *kafetjera*, kot ji pravimo na Primorskem. Pristanišče torej, v katerem se raztovarja kava. In še svetilnik, beli Obelisk, sinagoga, vrsta cerkev v različnem slogu. Mesto kave, zavezano morju, mesto v zalivu v miniaturni. Idejno jo je malce spominjalo na Spacala in njegovo opremo Pahorjevih knjig v času, ko velika večina ni vedela ali pa ni hotela vedeti za tega tržaškega pisatelja. Kakšne barve, kakšen sijaj mesta, ki je prej sivo kot barvno privlačno, prej mrtvo kot živahno, prej zaprto kot odprto morju in svetu! A lepo se je zagledati v barvni sijaj

umetnikove mavrične vizije. Danes je to mesto, v katerem kot go-be po dežju rasejo banke, zavarovalnice, pogrebna podjetja. Elegantno oblečeni moški in skrbno napravljene, a redke pred-

stavnice uveljavljene mestne zavarovalnice so se posedli v prve vrste in za govorniško mizo. Slovesnost se je začela. Po pozdravu in uvodnem posegu se je začelo podeljevanje priznanj za varno vožnjo. Nagrajevali so petindvajset let zvestobe mestni zavarovalnici in priznanja podeljevali vzornim voznikom, ki v tem času niso povzročili nesreče. Za vsako podružnico so poklicali nagrajen-ce po priimku, jih nato obdarili z

zlatim volanom v obliki broške, knjigo in priznanjem. Fotograf je obvezno poslikal vse skupine. V dvorani so odmevali priimki, ki so ji takoj spolzeli iz spomina.

Za vraga, ali med vzornimi vozniki ni nikogar od naših?

Nekaj znanih obrazov je sicer že utegnili prepoznati med čakanjem. A potem? No, prišli so na vrsto, a poleg njihovih priimkov je zazvenel še malo verjeten *Debevč, Zaic, Veznaver...*

Za vraga, ali smo prišli iz gozda, iz hoste, ali so iz gozda oni...?

Prejela je priznanje s komentarjem, *ah, te deklice, ki vozijo avto!* Verjetno je šlo za kompliment. Sledili sta zakuska in nato vožnja skozi božično razsvetljeno mesto ob uri najgostejšega prometa. Nikdar ni vozila v mesto z avtomobilom, a tokrat je bilo treba. Avtomobili so se pomikali počasi, kot pešci, semaforji pa rdeči, kot bi nagajali! A naposled se je v mrazu prebila na planoto in se vrnila domov z darilom, priznanjem za zvestobo (*komu že?*) z grenkosladkimi mislimi o zvestobi... in podobnem. Bila je darilašče-

na: verjetno ne bo uokvirila priznanja za petindvajsetletno varno vožnjo, pojedla bo sladke *fave*, morda bo pripela zlato broško v obliki volana, odločila bo knjigo o strojni tovarni pri Svetem Andreju.

Zdrznila se je in se otrešla dremavice.

Zazrla se je predse in s pogledom ujela broško na mizi. Torej ni sanjala, res je!

Čutila se je pomembna, za zava-

rovalnico je seveda vredna zaupanja, saj ji je skupaj z več kot stotimi nagrajenimi vozniki v petindvajsetih letih znosila bajne vsote denarja. Čutila se je pomembna, bolj kot na svojem delovnem mestu. Saj ni, da bi hleplela po priznanjih! Zamislila se je in se vprašala, koliko šolnikov, danes že davno pokojnih, ki so zao-rali ledino tržaškega šolstva, je bilo nagrajenih za zvestobo šoli, kulturi in jeziku.

Spomnila se je pomembne prireditve na prizorišču tik ob morju, pred nekaj leti, z vsemi pomembnimi političnimi predstavniki, osebnostmi, časniki, ki so prejeli priznanja. Ni se spomnila, da bi pa nagradili tiste redke upokojene učitelje in profesorje, ki so se kljub starosti in načetemu zdravju udeležili visoko doneče in visoko odmevne proslave, o kateri je pohvalno pisal tudi edini slovenski dnevnik v mestu.

Petindvajsetletna zvestoba zavarovalnici zasluži priznanje, petin-tridesetletna oziroma štiridesetletna zvestoba vzgoji in izobraževanju našega mladega rodu pa... nič.

Nič, nič, nič!

Ah, ni kaj reči, *denar je sveta vladar*.

Razmišljanje se je razlilo po sobi,

spuhtelo v decembrski mraz in neslišno pljusnilo v morje. Zunaj je bil mrzel zimski večer in dišalo je po snegu.

Mesto se je lahko prepevaje veselilo skorajšnjega (*belega?*) božiča, ne – Božiča – in se zavijalo v noč. Pritrjevalo je in prikimalo veljakom, mestnim pomembnežem, politikom, predstavnikom medijev. Nazdravljali so si ob pogrnjenih mizah, ob razmetanih pomečkanih servietah, pomazanih prtihi, napol polnih kozarčih drage penine, ob zadnjih rezinah kraškega pršuta (*te sa quel bon, là de quel agriturismo sul Carso, là, dove se manja sai ben*), ob skoraj praznih papirnatih pladnjih, omaščenih od slatne salame. *Kaj nam pa morejo, morejo, morejo!*

Hypnos, njen najboljši prijatelj, jo je sredi predbožičnega basanja, norenja in drvenja za darili narahlo objel in položil v mirne sobane svojega spokojnega kraljestva.

Spet se ji je zavrtel film o *zlatem volanu*, o *ogromni šestnajst metrov dolgi sliki, mozaiku nekdanj slavnega in bogatega kavnega pristanišča s kafetjero*.

Hypnos predragi, povej mi, je bilo res ali so bile le sanje?

Majda Artač Sturman

SV. IVAN Božično srečanje društva Marij Kogoj Prisrčno in zabavno za male in velike

Res prisrčno in zabavno za male in tudi za velike udeležence je bilo božično srečanje, ki ga je na tretjo adventno nedeljo, 11. decembra, v dvorani Marijinega doma pri Sv. Ivanu priredilo tamkajšnje društvo Marij Kogoj. Ob tej priložnosti so v goste prišli dijaki 3. b razreda Nižje srednje šole Ivana Trinka iz Gorice s predstavo *Cesarjeva nova oblčila in še kaj...*, ki je nastala na podlagi znamenite pravljice Hansa Christiana Andersena. Zgodba o cesarju Bonstrudlu, ki mu stilist Valentin sešije novo obleko, ki je tako "izvrstna", da se cesarju vsi upravičeno smejejo, ko ga na modnem defileju vidijo v samih spodnjih hlačah, želi pokazati na eno od hib današnje družbe in miselnosti, po kateri je videz prvenstvenega pomena, medtem ko je pravo sporočilo tisto, da ni po-

membno, če si na zunaj lep, važno je, da imaš lepo in dobro srce. Občinstvo je s toplim aplavzom nagradilo duhovito igro, ki so jo dijaki naštudirali v režiji Božidarja Tabaja in pod mentorstvom prof. Maje Brajkovič, sicer tudi podpredsednice društva Kogoj. S tem pa srečanja še ni bilo konec, saj so predvsem otroci prišli na svoj račun s pravljico o drevescu Vilibald, ki jo je pripovedovala članica društva Ana Fajdiga, zatem je sledilo še sklepno dejanje svetoviranskega srečanja, se pravi bogat srečelov, ki je poskrbel še za dodatno zabavo prisotnih, katere sta med drugim nagovorila novi predsednik društva Kogoj Franc Biancuzzi in kaplan za slovenske vernike g. Milan Nemas (prisoten je bil tudi novi domači župnik g. Fabio Ritossa), ki je voščil vse dobro ob prihajajočem Božiču.

RAZSTAVA Deziderij Švara

Kjer zemlja sili v nebo

Včasih je težko ločevati umetnika od njegove umetnosti: najbrž je preprosto nemogoče. To najbrž še zlasti velja za ricmanjskega slikarja Deziderija Švara, čigar beseda in človeška toplina bogatita sogovornika v enaki meri kot njegove lepe, očarljive in skrivnostne podobe.

Težko je v naši sredini najti človeka, ki je sebi in svetu docela razjasnil odnos, ki ga ima do svoje notranjosti, do svoje duše. Deziderij Švara je to postoril zaradi ključnih življenjskih mejnikov, radostnih in žalostnih. Zlasti te je znal z veliko mero poštenosti in osebnega napora pretvoriti v prenovljen elan umetniškega iskanja, ki svoje sadove daje že vrsto let. Spokojnost misli in osmišljanje neskončnega se do-

cela spajata v vsebinski in oblikovni motiviki njegovih slik zadnjih dveh let.

S ciklom morskikh krajin, ki bodo na ogled v konferenčni dvorani Narodnega doma do 24. decem-

Foto IG

bra, se Deziderij Švara vrača k svojim likovnim izhodiščem in jih na novo odkriva. "Rekel bi, da je kromatska izbira sedanjih marin dokaj podobna barvam iste motivike izpred 40 let. Občutki pa, s katerimi jih danes uporabljam, so popolnoma drugačni.

Svojo umetniško pot sem namreč začel kot figuralist. Ko pa sem slikal svoje prve morske krajine, sem že začel pot, ki me je iz figurativnega upodabljanja vodila k abstraktnosti. Neskončnost morja me je že ugrabila, čeprav so bili figurativni elementi ponekod še prisotni. Postopoma sem prešel na silno abstraktnost, ki pa vedno odraža neko izhodiščno misel: ta pa je doma le v življenjskosti", nam je povedal umetnik.

Prerez Švarovega ustvarjanja je Saša Quinzi zajel v brošuri, ki spremlja razstavo. V njej je med drugim poudarjeno, da je slikar svoja prva zrela platna podpisal v začetku sedemdesetih let prejšnjega stoletja, ko se je v zasledovanju lastnega likovnega izraza preizkusil v različnih motivih, od krajine do tihožitja, aktov in portretov, dokler ni obstal na morskem obrežju. Najprej so ga pritegnili vsakdanji prizori ribiškega življenja, ki jih je podajal v realističnem duhu, kmalu pa je začutil, da se njegovo slikarstvo sicer napaja ob konkretnem motivu, a ga zmore obenem preseči. Kot nam je zaupal slikar sam, se je njegova bit oplajala v dneh brezvetrja, ko je opoldan-

sko sonce použilo sence in so se hiše, pomoli in mirujoče barke zrcalili v negibni, kristalizirani vodni gladini. "Svet in njegova projekcija sta se ujela v osnovne koordinate, v katere je slikar vpel čiste barvne površine in jih tematiziral v ubrana tonalna sonledja", je zapisal Quinzi. Švara je tako izoblikoval osebno in prepoznavno likovno govorico, s katero je v naslednjih letih lahko sledil notranjemu navdihu, s katerim je kluboval življenjskim preizkušnjam. Vse do danes, ko je njegova bit našla zrcalnost v nežnih barvnih nanosih in toplini ljubljene vsebine.

"Slike predstavljajo sad dela zadnjih dveh let, ki je skoraj v celoti posvečeno marinarom oziroma morju. Hotel sem upodobiti neskončnost morja in njegovo podobo v različnih trenutkih dneva. Rad imam predvsem morje ob sončnem vzhodu in zatonu. Podobe zrcalijo obenem moje duhovno razpoloženje: prepričan sem, da vsaka umetnost predstavlja prehod iz materije v duhovnost. Še kako je zato prikladen morski element. Morje se na obzorju iz tekočega stanja spremeni v nebo, zemeljska snov sili v nebesa".

IG

NABREŽINA Slovensko kulturno društvo Igo Gruden

Bogat božični sejem

Tradicionalni božični sejem, ki ga organizira Slovensko kulturno društvo Igo Gruden iz Nabrežine v svojem kulturnem domu, postaja iz leta v leto bolj bogat in zanimiv. Prejšnji teden se je od srede do sobote ob razstavi unikatnih uporabnih in okrasnih izdelkov ter slik zvrstil tudi pester kulturni program, ki je v tople družstvene prostore privabil lepo število obiskovalcev.

Božični sejem je prava paša za

oči; postavljen je bil v veliki dvorani in v sobi Sergija Radoviča. Prekrasni izdelki iz keramike, porcelana, volne, blaga, svile in suhega cvetja, pa še nakit, božični okrasni in mnogo drugega so se bohotili na polnih stojnicah. Sejemsko ponudbo so pripravili številni ustvarjalci, posamezniki, društva in šolski otroci, tako da je bilo dovolj izbire za vsak okus.

V sredo sta v božični pozdrav nastopila domači otroški zbor OŠ Virgil Šček in otroška balet-

na skupina društva Igo Gruden, prof. Ani Tretjak pa je predstavila likovne razstave, ki jih na društvene stene postavljajo Tanja Kralj, Eva Pozzocco in Štefan Turk. V četrtek so društvo Igo Gruden obiskale lutke. Najprej so predstavili knjigo *Tipitapi v rusi kapi* prof. Martine Legiša z ilustracijami Štefana Turka, nato je lutkovna skupina Tipitapi z liceja Anton Martin Slomšek iz Trsta postavila na oder *Pesmi iz culice*, prostor pa se je našel tudi za božični pozdrav gojen-cev glasbene šole Godbenega društva Nabrežina. Petek je bil glasbeno-plesno obarvan. V poznem popoldnevu so nastopile baletke ŠKUD 15. februar

iz Komna, dekliški pevski zbor Kraški slavček pa se je izkazal z glasbenim projektom *Zvok mladosti*, ki so ga dekleta obarvale z avtorsko izdelanimi videoposnetki. Večer sta končala plesalca Ivana Ban in Paolo

Ceglie, ki sta se izkazala v argentinskem tangu. Pravljice so pospremile sobotni dan, in sicer najprej s predstavitvijo knjige Helene Jovanovič *Pravljice za bele zimske dni*. Anika je naslov predpraznični pravljici, ki

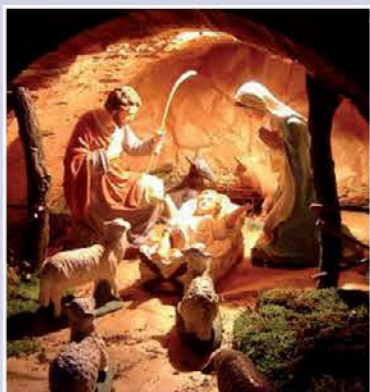
reja Slovensko kulturno društvo Igo Gruden iz Nabrežine. Veseli smo, da lahko po njihovi zaslugi redno, nasmejana in z dobrim razlogom obiskujemo to lepo kraško vas.

Jernej Šček

Kratke

Slovenska Vincencijeva konferenca: V božičnem času pomislimo na potrebne pomoči

Božični čas je pred nami. Čas veselja in radosti ob praznovanju rojstva našega gospoda Jezusa Kristusa. Toda danes preživljamo veliko finančno krizo in mnogo ljudi je brez vsakršnih življenjskih sredstev, zato je nujno, da se - še zlasti v tem času - spomnimo teh naših bližnjih in jim po svojih močeh pomagamo.

Slovenska Vincencijeva konferenca zaznava prav tu vedno večje število potrebnih pomoči, ki se obračajo tudi na našo ustanovo s prošnjo za pomoč, in to še zlasti na Tržaškem, kjer je vedno več družin in ostarelih potrebnih pomoči.

Slovenska Vincencijeva konferenca deluje kot avtonomna dobrodelna ustanova v Trstu in Gorici že v vsej povojni dobi. Ustanovljena je bila z namenom nuditi moralno in materialno pomoč našim družinam v stiski, pomagati bolnim in onemoglim in ne nazadnje skrbeti ter pomagati pri vzgoji in izobrazbi mladih.

Teh načel se ustanova drži še danes, vendar se mora vedno bolj prilagajati razmeram in potrebam današnje družbe. Posebno danes je nujno boriti se proti revščini in brezposelnosti, ki ju prinaša finančna kriza. Zato je potrebno oprijeti se novih načinov pomoči. To pa ni lahko, še zlasti ne za majhno ustanovo, kot je Slovenska Vincencijeva konferenca. Zato ustanova potrebuje novih in izkušenih sodelavcev ter večja finančna sredstva. Naša ustanova je zelo aktivna na tem področju in skuša, po svojih močeh, posodobiti svoje delo in se čim bolj prilagoditi današnjim potrebam in novemu načinu delovanja.

Konferenca je namreč katoliška ustanova, zato skrbi tudi za duhovno obnovo svojih članov, sodelavcev in dobrotnikov. Ob Božiču je bilo v sredo, 14. decembra, v Domu Šolskih sester pri Sv. Ivanu na vrsti zadnje letošnje srečanje s sv. mašo, ki jo je daroval duhovni asistent Konference g. Jože Špeh, z namenom, da bi naša ustanova še naprej delovala v prid potrebnim in osamljenim ter kljubovala novim izzivom, ki jih zahtevajo današnji hudi in nemirni časi ter sodobni način življenja. Člani Konference so aktivni tudi v domovih za ostarele in onemogle še posebej v božičnem času, ko organizirajo v nekaterih domovih koncerte slovenskih božičnih pesmi zato, da prinesejo tudi v te domove nekaj božične radosti in miline božične noči. /AS

Solidarnost s prizadetim živinorejcem Dariom Zidaričem

Deželni svetnik Slovenske skupnosti Igor Gabrovec si je dan po požaru ogledal pogorišče v prostorih zadružnega hleva v Praprotnu, ki ga že vrsto let upravlja domačin Dario Zidarič. Njemu in družini je Gabrovec izrazil solidarnost in podporo. Škoda je velika in se bo poznala tudi v nadaljnjem razvoju pomembne dejavnosti, ki je na valu promocije slovitega sira Jamar že dosegala zavidljive rezultate. Deželni svetnik Gabrovec se je seznanil tudi z neverjetnim podatkom, da so se morali gasilci dalj časa truditi, da so končno le prišli do uporabnega vodnega napajališča, in to ne ravno v bližini prizadetega hleva, kar je nedvomno povzročilo zamude pri gašenju požara in omejevanju škode. O tem se bo Gabrovec pogovoril tudi z devinsko-nabrežinskim županom Giorgiom Retom, saj je potrebno pomanjkljivost čim prej odpraviti.

Svetnika Štefan Ukmar in Igor Švab na ogledu začasnega sedeža socio-psiho-pedagoške službe

V ponedeljek, 12. decembra, sta se tržaška občinska svetnika Štefan Ukmar in Igor Švab skupno z ravnateljico tržaškega podjetja za zdravstvene storitve dr. Cogliati Dezzijev in z odgovornima za službo, dr. Loretto Lattanzio in dr. Daniele Vidoni, ogledala nove prostore slovenske socio-psiho-pedagoške službe v ulici Vespucci. Ugotovila sta, da so prostori, kljub morda nekoliko utesenjenosti, zelo lepo urejeni in da je podjetje poskrbelo za postavitev dvojezičnih napisov z manjšo napako, ki pa bo v kratkem popravljena. Predstavniki zdravstvenega podjetja so občinskim svetnikom potrdili, da je bila premostitev potrebna zaradi nujnih obnovitvenih del v stavbi v ulici Farneto, ki bo namenjena izključno upravnim dejavnostim podjetja, in da je torej ta lokacija začasna, dokler ne uredijo novih prostorov pri Sv. Ivanu. To pomeni, da bo slovenska služba ostala v teh prostorih manj kot dve leti. Ukmar in Švab sta nadalje sprejela v vednost dejstvo, da je krčenje števila zaposlenih žal strategija tako državnih kot deželnih oblasti, še posebno v zdravstvu, da pa bo podjetje še naprej skrbelo za visoko kakovost službe, ki je že trideset let prisotna na Tržaškem, enake pa žal ni na Goriškem. Predstavniki zdravstvenega podjetja so tudi potrdili, da starši niso izrazili večjih kritik glede sedanje lokacije, saj je v neposredni bližini tudi podzemna garaža, tako da ni večjih problemov zaradi parkiranja. Občinska svetnika priznavata celotnemu osebju izredno visoko strokovnost in zato upata, da jim bodo omogočeni najboljši pogoji za delo. Prav zato so se odločili skupno s predstavniki zdravstvenega podjetja, da se ponovno sestanejo čez nekaj mesecev, približno pred poletjem, da bodo preverili pogoje in delovanje službe. V primeru nesoglasja, menita občinska svetnika, je najboljša pot konstruktivno dogovarjanje vseh, še posebno pa politikov, zato odklanjata brezpredmetne in žgoče polemike nekaterih, ki ne služijo nikomur, ne tistim, ki to predragoceno službo opravljajo, in ne tistim, ki to službo še kako potrebujejo.

Jubilejni koncert MePZ Jacobus Gallus

V pesmi in besedi po 20-letni poti

Publika, ki se je v soboto, 18. decembra 2011, zbrala v luteranski cerkvi v Trstu za večer ob dvajsetletnici mešanega pevskega zbora Jacobus Gallus, bi zaradi priložnosti lahko pričakovala umetniško zrežiran dogodek ali celovečerni koncert z dolgim jubilejnim govorom. Slavljenici pa so presenetili že od samega začetka, ko so v nasprotju z razširjeno razvado stopili pred publiko skoraj švicarsko točno, nato so v tekoči alternaciji besede in glasbe sestavili pripoved o svoji zgodovini. Glavni koncept večera je bila hvaležna zaveza o doprinosu priznanih profesionalcev, ki so v

teh letih vsak na svoj način prispevali k razvoju tega zbora, zato so bili glavni gostje ravno zborovodje, ki so se zvrstili v tem dvajsetletju. Prisotnost je odpovedal le ustanovitelj Stojan Kuret, medtem ko sta Janko Ban in Matjaž Šček delila večer glasbe in spominov s sedanjim zborovodjem Markom Sancinom. Izbira kraja in dneva ni bila naključna, saj je zbor začel svojo koncertno pot ravno 17. decembra leta 1991 v luteranski cerkvi v Trstu. Prva pesem tedanjega programa je bila

vedal ravnatelj Glasbene matice Bogdan Kralj, je zbor nastal iz enkratne izkušnje projekta Gallusovo zvočno bogastvo, ki je združil osem zborov in čez 200 pevcev. Stojan Kuret, Tomaž Simčič in sam Kralj so bili pobudniki ustanovitve zbora v mestnem središču. Temu zboru so se v začetni fazi pridružili pevci mešanega mladinskega zbora Trst in dekliskega zbora Glasbene matice ter skupina pevcev moškega zbora Valentin Vodnik iz Doline. Tako se je začela pot zbora Gallus, ki se je kmalu uveljavil z vodilno vlogo in je ob

Foto Kroma

Kogojev *Večerni zvon*, ki je zato pomenljivo uvedla tudi večer ob dvajsetletnici. Nekateri pevci so verjetno podoživljali emocijo krstnega nastopa, saj so ostali zvesti zboru do danes, medtem ko se je zasedba v vseh teh letih bistveno spremenila. Kot je v uvodnem pozdravu po-

letošnji dvajsetletnici ponovno prehodil etapa svojega delovanja s skladbami, ki so na poseben način vezane na določena obdobja in vizijo posameznih zborovodij. Iz tekmovalnih izkušenj sta izhajali Schützova *Die mit Tränen* in Mendelssohnova *Denn Er hat seine Engel beföh-*

len, o zapisanosti domači literaturi so spregovorile skladbe Lavrenčiča, Quaggiata in Merkuja, medtem ko sta pogled na širšo slovensko glasbeno pokrajino odprli Vremšakova in Čopijeva skladba.

Glasba se je prepletala z voščili prijateljev in sorodnih društev ter s podelitvijo Gallusovih značk dolgoletnim pevcem. Predsednik ZSKD Igor Tuta je podelil vse značke Javnega Sklada RS za kulturne dejavnosti, med katerimi je bilo pet zlatih za več kot 15 let udeleževanja in devet častnih priznanj za posebne zasluge.

Zbor se je zahvalil Glasbeni matici, pri kateri deluje, Slovenski prosveti in Zvezi slovenskih kulturnih društev, a tudi zasebnim podpornikom, ki so omogočili njegovo delovanje. Priložnostni dar je bil namenjen zborovodjem, ki so se v tem dvajsetletju, vsak na svoj način, soočili s človeško in umetniško razsežnostjo zbora, ki je z Jankom Banom dosegel najbolj trajno, enajstletno zvezo. Zbor Gallus se je v zadnjih letih verjetno otresel dolgoletnega bremena "reprezentančne odgovornosti" in je z

Markom Sancinom stopil na novo pot, na kateri so se povečali pobratenja, izmenjave z drugimi zbori, tudi število pevcev, kar daje upanje, da je ponovno prišlo do prave kombinacije elementov za prihodnje, dolgoročno načrtovanje.

PAL

DSI Ob odprtju razstave

Predhodniki slovenske osamosvojitve v našem zamejstvu

"Skopnenjem v srcu so delali za samostojno državo, in vendar so jih zaničevali v obeh taborih. Kljub temu pa so videli najdlje in so med mladimi sejali svoje znanje. Počastimo jih ob udeležanju njihovih idealov". Tako je prejšnji teden v Peterlinovi dvorani uvodno spregovoril Matjaž Rustja ob odprtju skromne, a pomembne razstave z naslovom *Predhodniki slovenske osamosvojitve v našem zamejstvu*, ki jo je postavila Knjižnica Dušana Černeteta. Kot je pristavil njen predsednik Ivo Jevnikar, je bil to dvojni kulturni dogodek o zvestobi slovenstvu, v zamejstvu in zdomstvu.

Ob razstavi se je Rustja v prvi vrsti zahvalil predsedniku KDČ Ivo Jevnikarju, Alešu Breclju in Saši Martelancu, ki sta zbrala skupno besedilo, in Lučki Kremžar De Luisa za vsestransko pomoč. Nato je Breclj odpotoval v preteklost, točneje v leto 1951, ko je izšel zbornik umetnosti in razprav *Tabor*. Poleg kulturnih tematik sta

tudi dva prispevka z izrazito politično vsebino avtorja Mirka Javornika, ki zagovarjata neodvisno slovensko državo in sta dvignila veliko prahu. Omeniti velja tudi Franca Jezo, ki je na prehodu iz petdesetih v šestdeseta leta prejšnjega stoletja prvi govoril o suvereni Sloveniji in se zanj tudi boril. O tej temi je napisal nešteto člankov in razprav, ki so bili objavljeni v številnih časopisih. Martelanc se je pomudil pri pomembnem datumu, 29. oktobra 1956, ko je izšla prva številka glasila *Slovenska misel*, uradnega glasila Slovenskega kulturnega kluba. Izšla je le dvakrat, ker so potem že potekale priprave na revijo *Mladika*.

Drugi dogodek ponedeljkovega večera v Društvu slovenskih izo-

Foto Kroma

bražencev je bilo predavanje o temi *Slovenci v svetu - iz spomina v prihodnost* strokovnjaka za izseljenstvo in diplomata dr. Zvonke Žigona, ki na Uradu za Slovence v zamejstvu in po svetu skrbi za gospodarsko sodelovanje z rojaki v izseljenstvu ter za vprašanja v zvezi z izseljenjskim arhivskim gradivom. Svoje delovanje in prizadevanje

za ohranjanje slovenstva je nevede začel že pri mladih letih, ko se je kot trindvajsetletni študent tretjega letnika novinarstva odpravil v Južno Ameriko in že tam odkril dvojnost identitete: "Ti ljudje so Argentinci v šoli in družbi, govorijo špansko, med vikendi in v družini pa slovensko. Prav to me je najbolj pritegnilo in presenetilo, zato sem pisal diplom o Slovencih v Južni Ameriki". Po vrnitvi v Slovenijo se je zaposlil pri ZRC SAZU kot mladi raziskovalec in magistriral ter doktoriral. Organiziral je razne simpozije in izdal knjige o izseljenstvu, slovenski politični begunski emigraciji v Argentini in Afriki.

Zvone Žigon je zadnjih šest let intenzivno delal na Generalnem konzulatu v Clevelandu kot edini diplomat. Največ se je ukvarjal z odnosom s Slovenci na različnih nivojih, z odškodninami beguncev, ustanovil je lektorat slovenskega jezika na Zvezni univerzi v Clevelandu, ki uspešno deluje in ga večinoma obiskujejo potomci Slovencev, Slovenski muzej in arhiv ter Združenje slovenskih poslovnikov. Izdal je tri znanstvene in eno strokovno monografijo. "Splačalo se je delati zadnja leta, čeprav je bilo naporno. Prepričan sem, da me je nekdo določil za to delo".

Šin

Oster poseg svetnika SSk Igorja Gabrovca

"Hiša Prosecca" le v prid Zoninove penine?

Deželna uprava je na predlog odbornika Claudia Violina sklenila, da se slabo poldrugo leto od podpisa "sporazuma o Proseccu" poživlja na sprejete obveze in gre čisto svojo pot. Tako je med nedavno razpravo odborniku Violinu zažubel deželni svetnik Slovenske skupnosti Igor Gabrovec, ki je že ob razpravi prvih členov deželne finančnega zakona ugotovil, da bo Dežela namenila manjši

prispevek za odkup opuščenege poslojpa na Proseku, v zameno pa istočasno izključila vsako drugo finančno postavko za investicije v kmetijske dejavnosti na tržaškem Krasu. Naj potemtakem hiša Prosecca služi le za promocijo Zoninove penine? "Deželna uprava je s tem finančnim dokumentom izničila postavko za financiranje obnavljanja terasastih vinogradov oz. dostopa do njih, ki je bila v teh letih vredna sku-

pnih 850.000 evrov in je omogočila načrtovanje prvih obnovitvenih posegov, ki se bodo začeli že v kratkem", je povedal Gabrovec in ob tem obžaloval, da se tu zanimiva in koristna zgodba tudi konča. "Prav tako je uprava hvalevredno s kar 80.000 evri financirala izdelavo načrta za razvoj kmetijstva na Krasu, ki je pokazal na dinamično podjetniško sliko in na pripravljenost mladih podjetnikov, da nadaljujejo na poti pomembnih investicij. A kaj, ko sta odbornika Seganti in sam Violino že na predstavitvi dokumenta jasno povedala, da ni na razpolago niti centa - kaj šele težkih milijonov", je še dejal Gabrovec in skupščino opozoril, da se ljudje na Krasu upravičeno ču-

tijo opeharjene.

"Zaščita blagovne znamke Prosecca že danes omogoča bajne zasluge v Venetu in le redkim veleposesnikom v Furlaniji, medtem ko se v njegovi rojstni domovini, se pravi na Proseku, spopadamo le z vsakovrstnimi omejitvami (beri zaščiteni območja Sic-Zps) in s popolno odsotnostjo podpornih programov", je poudaril Gabrovec in pri tem najavil, da se bodo na Krasu pač sprijaznili z dejstvi in odločili, da zahtevajo izločitev proseškega območja, kar bi najbrž privedlo do propada dragocene blagovne znamke... Kdo bo pri tem utrpel večjo škodo? Naj se odbornik Violino in njegovi furlanski podporniki kar zamislijo!

TRŽAŠKA KNJIGARNA Zadnjič letos na kavi s knjigo

"Zadovoljili smo vse okuse!"

Zadnje srečanje ob kavi v letošnjem sončnem letu pred božičnim premorom v sredo, 14. decembra, je bila priložnost za obračun dosedanjih snidenj, ki so se v Tržaški knjižarni začela oktobra. "Zadovoljni smo, da je našo kavo s knjigo obiskovala redna skupina ljudi, ki so k nam zahajali ne glede na tematiko srečanja. Nekaj pa je bilo tudi takih, ki so se jih udeležili prav zaradi predstavitve točno določene publikacije. Skratka, zadovoljili smo vse okuse", nam je povedala upraviteljica Tržaške knjižarne Ilde Košuta. Srečanje ob kavi je tako postala

tedenska stalnica, ki je v sredinih dopoldanskih urah privabljala zlasti upokojece, ki so v Tržaški knjižarni navezali medsebojne stike.

posebnega, saj so se nekateri naši obiskovalci prvič seznanili z enim od najpomembnejših kulturnih dogodkov na Slovenskem. Zainteresir-

Foto IG

"Nastala so tudi mnoga prijateljstva, ki so se v tem času stkala, k temu je veliko prispeval izlet, ki smo ga imeli na ljubljanski knjižni sejem". Ali je bil ta dogodek vrh dosedanjih srečanj? "Rekla bi, da je bil res nekaj

anijh je bilo zelo veliko, tako da smo morali najeti večji avtobus". Tržaška knjižarna je tako v zadnjih mesecih nadaljevala poslanstvo, ki presega golo trgovinsko in obratovalno logiko. "Ne bi si upala enačiti

naše trgovine s pojmom kulturnega hrama, dejansko pa je postala okolje žive slovenske besede v središču mesta". Srečanja ob kavi se bodo prihodnje leto nadaljevala do meseca maja, "štafetno palico pa bodo nato prevzeli aperitivi s knjigo, ko bomo lahko koristili odprt prostor našega dvorišča", nam je povedala Ilde Košuta pred pričetkom srečanja, ki je bilo še najbolj neformalno doslej. Okrog lepo obložene mize so namreč posedli stalni obiskovalci oziroma obiskovalke, ki so si ob kramljanju voščile ob prihajajočih praznikih. Med njimi je bila tudi predstavnica založbe Mladika Nadia Roncelli. Tržaška založba je bila ob ZTT-ju in Qubik kavi ena od pobudnic niza jutranjih kulturnih srečanj v knjižarni. Tudi Roncellijeva je poudarila hvaležno obliko in vsebino srečanj ob kavi. "Na zadnjih srečanjih smo predstavili tudi razna društva in organizacije, ki niso tesno povezani s knjigo. Knjižnim novostim se najraje posvečamo v prvih mesecih novega leta", je dejala Nadia Roncelli, ki je obenem napovedala poskusno sestrsko pobudo v goriški Katoliški knjižarni: srečanja naj bi se začela prihodnje leto.

IG

Misijonsko popoldne P. Osvaldo v Marijanišču na Opčinah

Dne 29. oktobra 2011 je bilo v Finžgarjevem domu na Opčinah zabavno in zanimivo popoldne, ki ga je organiziral Misijonski krožek – Rojan. Obiskal nas je p. Osvaldo Scotti, ki deluje kot misijonar v mestu Corumba' v Braziliji. Na srečanje so prišle družine z otroki, ki z veliko ljubeznijo skrbijo ne samo za lastne otroke, ampak gmotno pomagajo pri posvojitvi otrok na daljavo. To pomeni otroku možnost šolanja, vsakodnevno prehrano – pravzaprav življenje. Prisotni so bili tudi nekateri somišljeniki in prijatelji misijonov. Pater Osvaldo je vse presenetil s svojimi

čarovnjami in umetninami. Pod izkušenimi rokami so se paličice spreminjale v cvetice, rutice so izpred oči spreminjale barve, predmeti so izginjali in se nato čudežno pojavili na drugem mestu... Otroci so bili zelo pozorni, se

Brazilije, kjer s patrom Ernestom Saksido deluje v Don Boskovem mestu Corumba'. To je Deško mesto, živ organizem, kjer se srečujejo otroci, mladi in potrebni. Tu se otroci naučijo poklica, preden dostojno

vstopijo v življenje. Pater Osvaldo je predvsem poudaril, da so potrebni naše tople molitve in tudi gmotne podpore, da lahko kljubujejo vsem najnujnejšim potrebam, da bodo ti otroci imeli mogoče boljše življenje. Po dobri slaščici in kozarčku pijače smo se razšli z željo v srcu, da bi v nas oživel večja želja in radost za misijonsko poslanstvo.

Uča Trobec

VITAL

**Servisi za podjetja in
privatnike za tržaško in
goriško pokrajino**

PESEK 42
34149 - Občina Dolina
Tel. 040 226 868
Fax 040 226 791
e-mail: vitalcoop@tin.it
info@vitalcoop.net
www.vitalcoop.net

Trgovina s prehranskimi dopolnili,
olji in kozmetičnimi izdelki znamke

planet zdravja
planet of health

vam želi
VESEL BOŽIČ
in srečno
NOVO LETO!

Sesljan, 54/D, tel. 040 299314

(ob trgovini koles Motorbike, blizu hotela Ai sette nani)

SLOVENSKA VINCENCIJEVA KONFERENCA V TRSTU

želi vsem rojakom in še posebno svojim
članom, dobrotnikom in prijateljem
lepe, miru polne in blagoslovljene
božične praznike ter srečno,
uspeha polno in zdravo novo leto 2012

Znamke vseh vrst!

Dragi prijatelji misijonov!
Iskreno se Vam zahvaljujem za vse znamke, ki sem jih prejel v tem letu za misijonske potrebe. Z Vašo zavzetostjo in pomočjo se ta akcija nadaljuje. Zato se še enkrat toplo priporočam vsem tistim, ki bi radi na ta način pomagali našim skrbnim misijonarjem. Prejmite prav pristoja voščila za blagoslovljene božične praznike ter srečno in uspešno novo leto 2012. Še naprej lahko izročite znamke na moj naslov:
Saksida Franc ul. Biasoletto 125 - 34142 Trst = Trieste.

Obvestila

V februarju in marcu 2012 bodo v prostorih Marijanišča na Opčinah potekala srečanja priprave na poroko. To je edini slovenski tečaj v zamejstvu. Zato so vabljeni vsi, ki se želijo poročiti v cerkvi, da se ga udeležijo. Tečaj želi prispevati k bolj kakovostnemu življenju v dvoje, ovrednotiti pomen družine ter s spodbujanjem življenjskega optimizma prispevati k oživiljanju naše narodne skupnosti. Prvo srečanje bo v sredo, 8. februarja, ob 20.30. Tečaj bo obsegal sedem srečanj. Nadaljnji razpored bo vsakdo dobil na prvem srečanju. **Potovanje z Novim glasom** na Sicilijo bo od 20. do 26. aprila 2012. Odhod z letalom. Podrobnosti bomo sporočili v prihodnji številki.

Darovi

V spomin na prof. Andreja Bra-
tuža darujeta Drago in Diomira
Bajc 100 evrov za Novi glas.
V hvaležen spomin na starše
darujeta Nada in Uča Gašperšič
200 evrov za Slovensko
Vincencijevo Konferenco.
Za Slovensko Vincencijevo
konferenco darujejo: ga. Meri
Bizjak 30 evrov, Igor Švab 20
evrov in ga. Silva Gasperčič 50
evrov.

Vsem Slovenkam
in Slovencem
vesel Božič, zdravja
in zadovoljstva
v novem letu 2012
želi

IGOR ŠVAB
tržaški občinski svetnik

Prve božične maše 24. decembra 2011

Ob 20. uri v cerkvi Novega sv. Antona; ob 22. uri v Šklednju, Rojanu, Sv. Vincenciju, Boljuncu, Ricmanjih, na Proseku in na Kontovelu; ob 22.15 v cerkvi sv. Jakoba; ob 22.30 pri Sv. Barbari; ob 24. uri v stari cerkvi pri Sv. Ivanu in okoliških cerkvah; slovenski Radio Trst A bo oddajal polnočnico ob 24. uri iz Boršta.

Podelili so štipendije Sklada Dorče Sardoč

"Študiral sem kot blazen in prišlo je do preobrata v mojem življenju. Rekel sem si: v boj proti tem krivicam ne moreš kot kmečki fant, ampak se moraš izobraziti, nekaj moraš postati. To je bil moj preobrat". Tako je zapisano v knjigi spominov na Dorčeta Sardoča Tigrova Sled (1983). Njegovo prizadevanje glede izobraževanja obnavlja vsako leto sklad, ki je po njem poimenovan. Tudi letos so namreč podelili štipendije za šolsko leto 2011-2012. Štipendije so podelili v ponedeljek, 19. decembra, v občinski dvorani Občine Devin - Nabrežina. Upravni odbor Sklada Dorče Sardoč je za šolsko leto 2010 - 2011 dodelil 10 štipendij, za skupni znesek 14.000 evrov. V sklad za letošnje štipendije so prispevali Čedajska banka S. p. A, Nova ljubljanska banka, Finančna delniška družba KB 1909, Mark Medical, Mipot, Urad vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu, Zadruga kraška banka, Zadruga kreditna banka Doberdob in Sovodnje. 5 štipendij v znesku 800 evrov je bilo dodeljenih učencem Dvojezične osnovne šole v Špetru. To so Alessandro Dorbolo, Martina Oviszsch, Lorenzo Garbaz, Sara Finetti in Liza Alaska Cencig. Pet štipendij v znesku 2.000 evrov pa je bilo dodeljenih univerzitetnim študentom; to so Rebeka Bernetič, Simon Koren, Monika Lucas, Nastja Slavec in Erika Tomsič. Sklad Dorče Sardoč je bil ustanovljen na osnovi oporoke gospe Ane Ursini Sardoč, žene pokojnega dr. Dorčeta Sardoča, da bi se z dobroteljnimi pobudami ohranil spomin na njenega moža. Dr. Dorče Sardoč, po poklicu zobozdravnik, je bil narodoljub, pokončen narodnoobrambni delavec in upornik proti raznarodovanju, ki ga je uzakonila in dosledno izvajala fašistična oblast. Dr. Sardoč je bil soustanovitelj ilegalnega gibanja TIGR, ki je organiziralo antifašistični upor na Primorskem v obdobju med obema vojnama. Skrb upraviteljev Sklada je ohranjati živ spomin na dr. Sardoča in na vrednote, za katere se je v življenju boril. Sklad Sardoč je bil dne 1. septembra 1995 priznan kot dobrodelna ustanova z dekretom italijanskega ministra za notranje zadeve. S svojo trajno dejavnostjo si prizadeva za materialno, socialno in kulturno dobrobit pripadnikov slovenskega naroda v Italiji. Za dejavnost Sklada skrbi upravni odbor, ki ga imenujejo župani občin Doberdob, Sovodnje ob Soči in Devin- Nabrežina. Na podlagi ustanovnih določil podeljuje štipendije zaslužnim in manj premožnim študentom, ki pripadajo slovenski narodni skupnosti v Italiji.

ZVEZA CERKVENIH PEVSKIH ZBOROV

želi pevovodjem, organistom,
pevkam in pevcem ter njihovim družinam
blagoslovljen Božič
in srečno novo leto 2012

OPZ LADJA, ŽENSKI ZBOR DEVIN IN FANTJE IZPOD GRMADE
vabijo na

TRADICIONALNI KONCERT BOŽIČNIH PESMI

na Štefanovo, 26. decembra 2011, ob 17. uri
Štivan, župnijska cerkev sv. Janeza Krstnika

Trajen spomin na pomembnega skladatelja Antona Jobsta

V glasbi na Slovenskem je pustil globoko sled

Bližajo se božični prazniki in po župniščih in korih so v teh dneh pevske vaje. Izbira božičnih pesmi je izredno bogata, med številnimi pa bosta marsikje zadoneli tudi pesmi Prelepo noč nam žari se nebo in Pastirci, ne spite, ki ju je uglasbil Anton Jobst, izredno zanimiv skladatelj, ki se ga letos še posebej spominjamo, ker smo se poleti spominjali 30-letnice njegove smrti. Z velikim veseljem

njegovi rojstni hiši pa je bilo v nedeljo, 30. oktobra 2011. Slovesno mašo sta oblikovala Cerkevni mešani pevski zbor Anton Jobst in Moški pevski zbor Alpina – zbor, ki jih je Anton Jobst vodil v svoji novi domovini v Žireh. Po maši pa se je zbrana množica pomaknila proti Jobstovi rojstni hiši, Kopičevi domačiji, kjer sta žirovski župan Janez Žakelj in Stanko Trap, župnik na Brdu, odkrila spominsko ploščo. Žu-

prihodu je že deloval mešani pevski zbor, mesec po njegovem prihodu je bila slovesna posvetitev novo zgrajene farne cerkve, pripravljale pa so se tudi nove orgle, ki so kasneje bile velika ljubezen Antona Jobsta. Komaj se je dodobra vživel v novi kraj in njegove prebivalce, se je pričela prva svetovna vojna. Preživel je vojno, preživel ujetništvo in se vrnil v Žiri ter še z večjo vnemo nadaljeval zastavljeno delo. Postal

je duša glasbenega življenja na Žirovskem. Leta 1922 se je poročil s pošto uradnico Marijo Minko Kathern, v zakonu se jima je rodilo pet otrok. Ob igranju orgel na koru in vodenju cerkvenega zbora se je aktivno vključeval tudi v posvetno glasbeno življenje. Tako je bil s svojim strokovnim znanjem gonilna sila na glasbenem področju. Poleg cerkvenega mešanega zbora je vodil tudi moški zbor, ki je ravno tako nastopal v cerkvi kot na ostalih prireditvah. Veliko

je komponiral, svoja dela pa objavjal v glasbenih tiskih. Med drugo svetovno vojno je kot organist miroval, saj je bil domači duhovnik izgnan. Sodeloval pa je kot učitelj petja v partizanski šoli, z mladino je nastopal na različnih mitingih in proslavah. Jeseni 1945 je bil nastavljen za učitelja petja na osnovni šoli, a ga je takratna oblast nekaj dni pred Božičem nasilno odvedla v zbirno taborišče v Begunje, od tam pa na madžarsko mejo, od koder se je preko zbirnih taborišč

zato objavljamo članek o tem, kako so se ga spomnili v Žireh, kjer je kot organist služboval celih 69 let in tudi v rojstni vasi Brdo pri Šmohorju na Koroškem.

Žirovci so skladatelja Antona Jobsta vrnili Zilji in Koroški

Dne 11. julija letos je minilo natanko 30 let od smrti organista, zborovodja, slovenskega skladatelja in duše glasbenega življenja na Žirovskem Antona Jobsta. Rojeni Korošec je pretežni del svojega življenja preživel v Žireh, kjer je deloval na glasbenem področju in mnoge rodove Žirovcev popeljal v svet glasbene umetnosti ter s svojimi deli duhovne in posvetne vsebine zaznamoval celoten slovenski glasbeni prostor. Različne skupine Žirovcev so se v letih po njegovi smrti med obiskom krajev po Koroškem ustavile na Brdu, v njegovi rojstni vasi. Beseda je dala besedo in večkrat je bila ponovljena misel, da bi bilo lepo in prav, da se s spominskim obeležjem na njegovi rojstni hiši oddolžijo in obenem zahvalijo glasbeniku Antonu Jobstu. Njemu v spomin so Muzejsko društvo Žiri, Občina Žiri, Slovenski narodopisni inštitut Urban Jarnik iz Celovca, župnija Brdo ter Kluba koroških Slovencev v Ljubljani in Mariboru pripravili spominsko ploščo, ki so jo avgusta blagoslovili v Žireh in nato namestili na njegovo rojstno hišo na Brdu pri Šmohorju. Plošča je iz marmornatega kamna, na njem je poleg imena in priimka ter datumov rojstva in smrti dvojezični napis: "Slovenski skladatelj, zborovodja in organist se je rodil v tej hiši. Živel in ustvarjal je v Žireh". Na plošči je tudi bronasti relief, ki ga je umetniško oblikoval Brane Vegelj. Oktobra je bil v župnijski cerkvi sv. Mihaela v Žireh koncert ob 30-letnici smrti Antona Jobsta, kjer je spregovoril tudi sedanji župnik na Brdu na Zilji, Stanko Trap. Ob spominskem koncertu je bila predstavljena posebna poštna znamka v spomin na Antona Jobsta. Odkritje spominske plošče na

Anton Jobst se je rodil 12. septembra 1894 pri Kopicu na Brdu pri Šmohorju v Ziljski dolini očetu Nikolaju in materi Marijani, rojeni Grafenauer. Oče Nikolaj, kmet, vaški cerkovnik in organist, je bil malemu Antonu prvi spremljevalec v svet glasbene umetnosti. Sprva jo je spoznaval na domačem koru na Brdu, kasneje pa pri stricu Francu Grafenauerju v cerkvi pri Svetem Križu v Beljaku. Stric Franc, deželni poslanec in orglar, je v Antonu prepoznal nadarjenost in ga poslal v Ljubljano na slavno Orglarsko šolo, ki je delovala pod okriljem Cecilijanskega društva. Glavni učitelj in mentor tudi v kasnejšem Jobstovem kompozicijskem delu je postal in ostal takratni vodja Orglarske šole, skladatelj Stanko Premrl. Dveletno šolo je končal z odliko. Oktobra leta 1912 je na povabilo župnika Josipa Logarja in priporočilo Stanka Premrla nastopil mesto organista v Žireh, kjer je ostal vse do svoje smrti. Ob njegovem

nastanil v Celovcu. Tam je do ponovne vrnitve v Žiri leta 1947 poučeval na celovškem konservatoriju. Po vrnitvi je ponovno komponiral, vodil številne posvetne zборе, poučeval na osnovni šoli, v glasbeni šoli, gimnaziji ter vodil godbo na pihala. Ostajal pa je, kljub družbenim spremembam, zvest svojemu prvotnemu poslanstvu kot organist in zborovodja cerkvenega petja. Njegovo delo je pustilo v glasbenem življenju na Slovenskem globoko sled. Bogata zapuščina je obsežna, saj zajema 641 ugotovljenih skladb v rokopisih in tiskih. Sem spadajo tudi priredbe. Za svoje bogato ustvarjanje in delo je bil večkrat nagradjen in odlikovan. Najvišje priznanje, ki ga je prejel za svoje življenjsko delo, je bilo cerkveno odlikovanje papeža Janeza Pavla II. – red viteza Gregorja VI. kot najvišje možno odlikovanje za laike v rimsko-katoliški Cerkvi.

Martina Piko

VIDA VALENČIČ

KO SE DOTAKNEŠ OSEBE

Potrební preporod

Naj bo letošnji Božič v mnogočem preporod. Naj v sebi odkrijemo novega poguma, se otresemo strahov, zaverovano izključno vase. Naj odkrijemo, kar nas združuje, ne pa vedno in povsod predvsem tega, kar nas ločuje. Naj težimo k spoznavanju različnosti, ki nas bogati na način, ki ga (še) ne poznamo. Saj vem, veliko lažje je ostati v svojem vatanem in poznanem svetu, kjer drugačnosti in nepoznanega enostavno ni. In vendar je ravno tole, "nepoznavanje", to, kar lahko človekovo življenje korenito spremeni. Velike osebe, tiste, ki so v zgodovini človeštva pustile sled, so bile tudi tiste, ki so v svetu vztrajno iskale to, kar nas kot človeštvo povezuje.

Družbene spremembe so se sprožale tudi preko vstopanja v do tedaj nepoznano. Naj v tem božičnem času odkrijemo v sebi moč, ki je nismo poznali, željo po spremembi, pripravljenost na osebni doprinos v boju za boljši svet in predvsem boljšega človeka v njem.

Ne zanašajmo se vedno in povsod na druge, ne zibajmo se v predvidljivosti ustaljenih tirov, upajmo si pogledati tudi skozi šipo in videti, da je (tudi) na nas, da se svet spremeni na bolje. Koliko zamolčanih malih in velikih krivic, ko-

liko drobnarij, ki se zataknejo v grlu, a ostajajo še vedno tam, večni trnek molka v imenu tega ali onega. Naj postanemo bolj dostojanstveni, naj bo naša hrbtenica vsaj za las trdnejša, da bomo za naše otroke zgled boljšega človeka.

Naj odkrijemo v sebi pripravljenost in željo za stik z Drugim in Drugačnim, naj enkrat že nehamo tolmačiti "mir na

zemlji" za nekaj drugega, kot pa ravno mir in veselje do stika s tistim drugim, ki živi zraven nas.

Naj v sebi najdemo pripravljenost na presojo samega sebe. Kolikokrat smo ga v svojem življenju "pokidali"! Kolikokrat potrebnih besed nismo izrekli, kolikokrat nismo bili prisotni v ključnih tre-

nutkih, skozi katere so hodile ljube osebe! Kolikokrat nismo izustili, kaj nas pešči, in kolikokrat bi z današnjo presojo ravnali povsem drugače! Naj postane Božič tudi to: preporod skozi presojo do sedanje poti. Pre-soja ni obsodba, ker občutek krivde človeka edinole priklene k ne-akciji, mirovanju, obstanku koraka. Življenje pa zahteva ravno obratno: korak, ki naj bo vedno namenjen naprej. Naj bo naš vedno lahen, vedno prožen, vedno pripravljen, da poišče stik z Drugim, ker je ravno to najtežje.

CERKEV SV. IVANA IN NJEN ČAS (3)

Marliza Perat

V Gorico so prvi jezuiti prispeli iz Gradca aprila 1615. Bili so štirje, med njimi provincial p. Teodor Buseo. V Gorici so ostali do julija istega leta, ko sta jih zamenjala p. Vital Pelliceroli in p. Krištof Maier. Leta 1617 so v Gorico prispeli še p. Giacomo Rampello, Italijan, p. Evstahij Steinperger, Nemec, in p. Gregor Felman, Slovenec (Slov. past. sred. pri sv. Ivanu, zapiski msgr. R. Klinca).

Jezuiti so v tem letu ob cerkvi sv. Ivana odprli šolo, saj dotlej v našem mestu ni bilo rednega pouka.

Nadvojvoda Ferdinand je jezuitom ves čas bil zelo naklonjen. Ker je vedel, da želijo v Gorico ustanoviti večji kolegij, jim je izročil v upravo župnijo Šempeter, eno najbogatejših takratnih župnij na Goriškem. K njej so pripadale še Sovodnje, Rupa, Orehovje, Bilje in Vrtojba.

Dne 26. septembra 1620 so jezuiti dobili še prošnjo v Pazi-
nu, leta 1622 komendo

nemškega viteškega reda v Prečniku, čez tri leta pa še župnijo sv. Jurija v Komnu (Slovensko pastoralno središče, zapiski msgr. Rudolfa Klinca). Bila je to zelo obširna župnija, saj je obsegala ozemlje od Štanjela do Opatjega sela. Dušni pastirji, ki so delovali v teh krajih, so bili dosmrtni vikarji. V Šempetru je bil prvi tak vikar Jakob Križaj.

Že ob prihodu v Gorico leta 1615 so jezuiti pridigali v slovenskem jeziku v župni cerkvi sv. Hilarija in Tacijana in v cerkvi sv. Ivana, kjer so pozneje uvedli tudi nemške pridige.

Leta 1616 se je med Avstrijo in Beneško republiko pričela vojna in takrat je bilo mnogo jezuitov vpoklicanih v vojsko, kjer so službovali kot vojaški kurati.

Jezuiti so večkrat hodili pridigati tudi v izvenmestne cerkve in takrat je pridiga pri sv. Ignaciju odpadla. Ob takih priložnostih so kmetje iz goriške okolice pridigarja spremljali, da so lahko poslušali njegovo pridigo. Jezuiti so imeli mnogo poslušalcev zlasti ob nedeljah in Marijinih praznikih, ko so cerkve bile do kraja natrpane. Jezuiti so bili pravi ljudski misijonarji, kar je tudi glavni namen njihovega reda. Sv. Ignacij se

je namreč zavedal, da morajo njegovi redovniki za uspešno opravljanje apostolata odhajati med ljudstvo. Zato so jezuiti vsepovsod, kjer so bili prisotni, vodili misijone. Pri nas so ti bili v Gorici, pa tudi v Komnu, Renčah, Vipavi, Črničah, Čepovanu in Solkanu in tudi v Furlaniji. Med jezuitskimi pridigarji sta kot izredna govornika slovela zlasti p. Franc Kurtar (Curtar) in p. Jernej Mulič (Mulich).

Oba sta bila domačina, saj se je p. Franc Kurtar rodil v Sv. Križu na Vipavskem, in sicer leta 1698, umrl pa je v Gorici leta 1761. P. Jernej Mulič pa se je rodil v Gorici leta 1707 in je tu tudi umrl leta 1761 (Slov. past. sred. v Gorici - Zapiski msgr. Rudolfa Klinca).

Jezuiti so bili tudi odlični voditelji duhovnih vaj. Pri teh so vpeljali razgovore z verniki, kar je bilo za tiste čase nekaj povsem novega.

Duhovne vaje so trajale tudi štiri ali pet dni in

so potekale v stolnici, v cerkvi sv. Ignacija in pri sv. Ivanu. Slovenskih vernikov je bilo vedno največ, zato so zanje duhovne vaje imeli v cerkvi sv. Ignacija, ki pa je bila večkrat premajhna za množico ljudi, ki so prihajali od blizu in daleč. Pri sv. Ivanu so bile duhovne vaje po večini za nemške vernike, v stolnici pa za italijanske. Prostor ob cerkvi sv. Ivana so sčasoma postali pretesni in tudi kraj sam je bil

od mestnega središča preveč oddaljen. Tako so jezuiti na Travniku kupili hišo, last vdove Mrčinove, in se preselili vanjo, medtem ko je pouk še dalje potekal v hiši ob cerkvi sv. Ivana.

Pozneje so jezuiti na Travniku dokupili še nekaj hiš in v njih odprli kolegij. Jezuitska gimnazija je bila kmalu zelo dobro obiskana in nekateri dijaki so prihajali celo iz Beneške republike. Tako se je leta 1647 na tej gimnaziji šolalo 400 dijakov, leta 1655 500 dijakov in leta 1687 594 dijakov (Arhiv Slov. past. sred. v Gorici - Zapiski msgr. Rudolfa Klinca).

Med profesorji, ki so poučevali na goriški jezuitski gimnaziji, so bili tudi trije slovenski jezuiti, in sicer p. Marko Bavčer, p. Rogerij Gašperšič in p. Filip Divinar.

/ dalje

Cerkve sv. Ignacija z nekdanjim jezuitskim kolegijem

V letu 2011 nazadovanje na mnogih področjih, vendar spodbudno naraščanje števila rojstev

Janševa SDS se je odločila za podporo vladi Zorana Jankovića

Politične razmere v Sloveniji se po napetem in mrzličnem predvolilnem in tudi povolilnem obdobju umirjajo. Najbrž zato, ker so se politične stranke, njihove vrhove imenujejo politična elita, končno zavedle, da je državi nujno potrebna taka stopnja soglasja in volje, ki bi omogočila hitrejše in učinkovito odpravljanje vsestranske krize. Upoštevanje razmere v EU, grozi, da se bo kriza še povečala in poglobila. Državni zbor novega mandata je imel pred kratkim ustanovitveno zasedanje, po predvidevanjih predsednika republike dr. Danila Türka bi lahko novega mandatarja vlade imenoval do konca

Boruta Pahorja, je, kot zdaj kaže, v novi koaliciji postala nejasna in negotova. Ima pridržke do predvidenega mandatarja, to je do Zorana Jankovića, in meni, da Socialni demokrati ne bi vstopili v koalicijo, ampak naj bi zunaj takega političnega okvira, to

Janez Janša

tega leta, vlado verjetnega premierja pa bi Slovenija dobila okrog praznika Svetih treh kraljev. Toda s sestavljanjem nove koalicije se nadaljujejo zapleti in težave, začeti od tega, katere politične stranke bi v njej sodelovale, pa do vloge, ki bi jo v vladi Zorana Jankovića imela močno oslABLJENA stranka Socialnih demokratov in njen predsednik in premier v odstopu Borut Pahor. Politična usoda

je zavez, ki bi izhajale iz koalicijske pogodbe, vlado podpirali in ji omogočali delovanje. Zoper stališča Boruta Pahorja, ki je v delu slovenske javnosti še zmeraj popularen in uživa ugled poštenega politika, se je dvignil upor tudi v njegovi stranki. Kritizira ga vplivni podpredsednik Socialnih demokratov in dolgoletni poslanec Miran Potrč, zlasti pa premierja v odstopu obsoja nekdanji podpredsednik stranke

in minister Igor Lukšič. Boruta Pahorja je pred dnevi v TV oddaji *Vroči stol* časnikarja Vladimirja Voduška ostro kritiziral tudi tržaški in slovenski zgodovinar dr. Jože Pirjevec. Obdolžil ga je, da je krivec za nazadovanje stranke Socialnih demokratov, ki se jim je od prejšnjih volitev dalje podpora zmanjšala od 30% na 10% volivcev. Zoran Janković pri snovanju nove koalicije zdaj očitno čaka na razplet odnosov v stranki Socialnih demokratov in na njeno stališče do Boruta Pahorja in do vstopa v vlado. V tem občutljivem obdobju sestavljanja nove vlade pa

je pravi politični preobrat naredila Slovenska demokratska stranka Janeza Janše. Na zaprti seji sveta stranke je namreč sklenila, da ne bo glasovala proti morebitni vladi Zorana Jankovića, temveč bo SDS podprla njene protikrizne ukrepe. To je zagotovo odgovorno dejanje velike in pomembne politične stranke, pričakovano priznanje napake, ki jo je SDS povzročila z napisom na spletu, "da so Zo-

rana Jankovića izvolili novi državljani Slovenije". Stališče stranke je zdaj bolj stvarno, oziroma je bližje resnici. V stranki tudi poudarjajo, da v novi vladi ne bodo sodelovali, "ker je to nemogoče". Pri tem se sklicujejo na Zorana Jankovića, "ki je že v predvolilnem času govoril, da s SDS in Janezom Janšom ne namerava sodelovati in da, kar reče, tudi dela". Tudi naj bi bilo prezgodaj za kritike možnega mandatarja pri sestavljanju vlade, "saj še nobena koalicija ni nastala v dveh tednih. Čeprav se mudi, je treba morebitnemu mandatarju dati čas", nekoliko presenetljivo menijo v SDS. Medtem pa si življenje v Sloveniji utira običajna pota, ki bodo nekaj dni imela praznično obeležje. Slovenija je v letu, ki mineva, nazadovala na skoraj vseh področjih. Javni dolg je v tem zadnjem mesecu leta 2011 dosegel že 17 milijard evrov. Na prebivalca zdaj znaša kar 8.330 evrov. Morda edina svetla točka, spodbudna in pomembna, je povečanje števila rojstev. V letu 2011 se je rodilo več kot 20.000 otrok, obenem pa se daljša življenjska doba Slovencev, ki zdaj znaša že skoraj 80 let. Še zmeraj torej obstajajo razlogi za radosti in nova lepša pričakovanja v letu, ki prihaja.

Marijan Drobež

Tudi obleka naredi človeka!

Kravata in trenirka

V Ljubljani na Tromostovju je potekalo zborovanje pod geslom "Trenirka". Zbrali so se v trenirkah, v podporo tistim, ki so prišli na volitve v trenirkah, kot so jih imenovali na neki spletni strani. Ne bom se spuščal v politizacijo primera, mene bolj zanima trenirka na volišču. Državljan imamo tudi dolžnost, da gremo na volišče in volimo. Do tu je vse lepo in prav. Mislim pa, da moramo vedeti, kaj kam spada, in tudi, kako se oblačimo. Trenirka je sicer zelo ugodno oblačilo. Navadno jo uporabljamo pri športu, pa seveda tudi doma, da nam je bolj udobno. To je normalno. Ni pa normalno, če bi v trenirki obiskovali državne urade, prav tako tudi ni primerno, če v trenirki pridemo na volišče. Državljan katere koli države mora imeti tudi neko spoštovanje do države kot institucije. To navadno pridobimo z državljsko vzgojo. Pa smo zopet tam, kjer smo začeli. Državljsko se pri nas še zlasti po šolah premalo vzgaja in tudi premalo govori o pomenu tovrstne vzgoje, zato marsikdo vse to jemlje kot nekaj, kar ni pomembno. Če sem državljani, bom zavestno na državni praznik obesil zastavo, bom pa tudi imel do države neki kulturni odnos, enako tudi do institucij, ki ji pripadajo. Upoštevati pa moramo, da imamo veliko ljudi, ki so se k nam priselili in jih naš način obnašanja sploh ne zanima, kaj šele, da bi se zavedali, da se je v okolje treba integrirati – se mu prilagoditi. To nam dokazujejo blokovska naselja, kjer se Slovenci slabo počutijo, če imajo za sosede tujce ali takšne, ki so sicer slovenski državljani, živijo že dalj časa v Sloveniji, niso pa se sprijaznili, da niso več tam, kjer so bili, preden so prišli sem, zato moteče vplivajo na okolje in tako tudi na počutje stanovalcev. Ta prilagodljivost, ki je potrebna, se odraža tudi v odnosu do države. Nikogar ne podcenjujem, še manj tiste, ki jim je Slovenija dala državljanstvo. Nekoliko nenavadni pa se mi zdijo Slovenci, ki so in

se imajo za kulturne, pa so s trenirkami podprli to manifestacijo. Ker sem tam videl tudi nekatere profesorje, se sprašujem, kaj bi oni rekli, če bi v razred vstopil učenec v pižami ali pa v kopalkah. Bi se jim to zdelo primerno? Tu ne gre za enakopravnost, ampak za kulturnost, kajti s takšnimi dejanji pokažemo, da preizkušimo našo slovensko kulturo.

Od tu dalje pa je že nova tema: kultura oblačenja! Te trenirke nas opozarjajo, da danes damo premalo tudi na to, kako smo oblečeni. Res je to stvar okusa, občna zadeva, to vse drži, vedeti pa

moramo, kaj kam spada in kaj je za kam primerno. Poznam duhovnika, ki zahteva, da otroci pridejo k maši lepo in dostojno oblečeni. Nekateri starši jih prav zaradi tega ne pošiljajo v cerkev, ker se s tem ne strinjajo. Seveda moramo biti pri tem strpnji. Če mi tik pred začetkom maše vdre v cerkev cel regiment fantov v športnih dresih, umazanih, zasoplih in v en glas zatrobijo: "Ni bilo vode, pa smo prišli, da bomo pri maši in se bomo potem doma skopali!" jih seveda ne napodim. Pokazali so, da jim maša nekaj pomeni, zato smo jih veseli. Tako se primeri, to ni redno! Kakor koli že: skušajmo še zlasti na mlajše vplivati, da bi spoznali vrednote države, državnosti, pa tudi kulturo oblačenja. Vsaka obleka na vsakogar ne gre, državljski in tudi estetski čut za oblačenje pa si je treba privzgojiti. Nikjer pa ne piše, da komu tudi o tem ne smemo nič svetovati! Op.: trenerka = ženska, ki trenira, oblačilo je pa trenirka.

Ambrož Kodolja

Reševanje Slovenije

Veselo na delo? Minil je čas pravljic ...

Slovenski poslanci so na novo zasedli poslanske klopi. Kot prvošolčki ob prvem dnevu pouka. Nove klopi, skupinska gasilska fotografija, množica bliskavic in še več fotografskih aparatov. Nasmeški, nove kravate, skrbno zlikani suknjiči. Pa tudi vpadljivi ženski kostimi. Vse to spada k prvemu "šolskemu" dnevu. Potem pa nastopijo tudi domače naloge, ki so seveda nadležne in jih vsi zelo neradi opravljajo. Prva med temi bo izvolitev predsednika državnega zbora. V nastajanju zapisa ustanovne seje DZ še ni bilo, tako da uradno tudi ne moremo pisati o novem predsedniku DZ. To mesto je najverjetneje prevzel Borut Pahor, ki je bil predsednik DZ že v mandatu 2000 – 2004 in ki mu je taka institucionalna vloga pisana na kožo. Pahor sicer zavrača vstop svoje stranke v Jankovićevo vlado, a je kljub temu sprejel kandidaturu prvega moža DZ. Virant je že pred tem zavrnil to mesto, ker se njegova stranka še ni odločila o tem, ali bo sodelovala pri upravljanju Slovenije ali ne. Skozi medije pa se je pred Pahorjevo uradno kandidaturo prerinila celo domneva, da bi mesto predsednika DZ lahko zasedel Karel Erjavec, čeprav bi bila taka rešitev za celotni slovenski parlamentarni sistem zelo neresna. In Erjavec ima verjetno tudi višje ambicije od mesta predsednika parlamenta. Predsednik Türk je obljubil, da bo mandat za sestavo vlade izbrancu (Zoranu Jankoviću) podelil pred silvestrovim: težave s sestavo vlade pa so še precejšnje. Kljub temu Jankovića tudi že čakajo neodložljive in zelo nujne dolžnosti. Razdolžitve Slo-

venije, izničenje javnega primanjkljaja in zagon gospodarske rasti. In Janković je zato napisal pismo svojemu nasprotniku na levi in dosedanjemu predsedniku vlade, da je treba še do konca letošnjega leta spraviti pod streho intervencijski zakon, ki bi posegel na področje javnega sektorja. To bo seveda zelo težko: Borut Pahor je že povedal, da bo to storil samo, če bodo zakon uskladili s socialnimi partnerji, tudi s sindikati. In to je danes, ozirajoč se na propadle poskuse pogajanj v prejšnjem mandatu, prava "misija nemogoče".

Tmova pot zmanjševanja primanjkljaja
Jankovića pa čaka še nekaj zelo nujnih domačih nalog, ki so bolj ali manj vezane na interventni zakon in druge pomembne reforme. Tistih, na katere, so za bruselskim katedrom posebej občutljivi. Gre seveda za zadolževanje slovenske države in za zmanjšanje proračunskega primanjkljaja. Evropa je z bruselskim vrhom, ki je potekal med 9. in 10. decembrom letos, določila, da morajo vse članice evroobmočja (in tem so se pridružile tudi vse ostale članice EU, ki nimajo skupne valute, z izjemo Velike Britanije) izvesti potrebne ukrepe za doseg uravnotežene proračuna. Stopnja dovoljenega (strukturnega) primanjkljaja bo odslej samo 0,5 %. Doslej je bila meja precej višja, ocenjevala pa se je v realnem primanjkljaju. Razlika med strukturnim in realnim primanjkljajem je v tem, da se strukturni primanjkljaj računa, ne da bi upoštevali cikličnih

gospodarskih vplivov oziroma recesije in konjunktura. Da bo zadeva nekoliko jasnejša: realni primanjkljaj Slovenije bo letos znašal 5,5 % BDP (po kriterijih iz Maastrichta znaša zgornja meja 3 %), njen strukturni primanjkljaj pa letos znaša 3,8 % BDP (nova meja je 0,5 % BDP). Današnji strukturni primanjkljaj Slovenije je tako osemkrat večji od tistega, ki ga postavlja-

Zoran Janković

jo najnovejša pravila EU. Tudi predvidevanja ministrstva za finance niso nič kaj rožnata: zmanjševanje primanjkljaja naj bi v naslednjih letih potekalo v upočasnjem ritmu in bi leta 2014 doseglo šele stopnjo 1,7 %. Da bi čim prej dosegli novo spodnjo mejo, ki jo je EU postavila v Bruslju, bi torej bilo sprejetje intervencijskega zakona do konca letošnjega leta pomemben korak naprej (kljub vsemu samo majhen korak naprej, ne pa avtomatična rešitev vseh težav).

Zadolževanje pa kot za stavo
In to še ni vse. Pomemben slovenski problem je tudi hitro rastoče zadolževanje. Potem ko je ob začetku krize slovenski javni dolg znašal le nekaj čez 20 % BDP in je konec lanskega leta zrasel že na 38 odstotkov BDP, je bila donedana napoved za

letošnje stopnjo zadolženosti že 45 odstotkov BDP. A tudi ta ocena ni dokončna. Pred kratkim je namreč finančno ministrstvo izdalo za milijardo evrov osemnajtmesečnih zakladnih menic: tako se je slovenska zadolženost v letu 2011 povečala s treh na štiri milijarde evrov oziroma s predvidenih 45 na približno 48 odstotkov BDP. Narastek glede na lansko leto je tako celih 10 odstotkov. Drži, da je Sloveniji pri omenjenih zakladnih menicah uspelo obdržati relativno znosno obrestno mero v višini 3,99 odstotkov: Italija je namreč pred kakim tednom morala za šestmesečne menice vlagateljem obljubiti 6,5 odstotkov obresti. Hkrati pa je 3,99 odstotni donos zdajšnjih slovenskih obveznic skoraj dvakrat večji od 1,8 odstotnega donosa prejšnje izdaje istih menic. Pri novem zadolževanju, za katerega se je odločila Slovenija, pa je verjetno najbolj ne-spodbuden vzrok, zakaj je do tega sploh prišlo. Skratka, svežo pridobljeno milijardo evrov bo Slovenija porabila za financiranje in odplačevanje že obstoječega dolga. Samo iz naslova glavnice bi morala namreč Slovenija v letošnjem letu vlagateljem vrniti za 950 milijonov evrov, naslednje leto zapade za 1,2 milijarde evrov dolgov, leto 2013, ki je bilo doslej obrememnjeno z vračanjem nizke vsote 200 milijonov evrov, pa se bo podražilo z milijardo sveže pridobljenih sredstev komaj izdanih menic. V letu 2014 pa bo na plečih Slovenije vračilo 1,8 milijarde evrov. Skratka, težko bi komurkoli rekli veselo na delo, ne glede na to, kdo bo zasedel mandatarsko mesto. Čas pravljic je že zdavnaj minil.

Andrej Černic

SNG NG / Gostujoča predstava

Čistilka in predsednik uprave

Abonenti Slovenskega narodnega gledališča Nova Gorica, tisti, ki so izbrali tovrstni abonma, so v četrtek 15. decembra 2011, lahko uživali ob komedijskem besedilu Čistilka in predsednik uprave slovenskega pisatelja, komediografa in humorista Toneta Partličja, dramaturga in umetniškega vodje ničkoliko slovenskih gledališč, poslanca Državnega zbora ..., sedaj pa vodje največjega slovenskega festivala Borštnikovo srečanje. V goste je prišla igralka Mojca Partlič, Mariborčanka, ki se je po izkušnjah v raznih gledališčih odločila za svobodni poklic in večkrat nastopa v monodramskih uprizoritvah. Širšemu občinstvu se je še posebno priljubila s monokomedijama Toneta Partličja Čistilka Marija, ki jo je odigrala štiristokrat, in Poroka čistilke Marije, ki je doživela nekaj desetletnih ponovitev. Sedaj pa po odrih kroži njena najnovejša monokomedijska uprizoritev Čistilka in predsednik uprave, ki na trenutke že meji na monodramo, v razpoznavni režiji Vita Tauferja, ki so mu dokaj pri srcu usode malih ljudi. Njegov značilni režijski pristop, ki pusti igralcu precej svobodnega nadgrajevanja lika po lastnih vzgibih in občutkih, se zrcali tudi v tej odski postavitvi. Pristna in življenjska je čistilka Marija, ki jo Zavod za zaposlovanje pošlje prek javnih del čistit v Slovensko državno banko, kjer se seveda nihče ne zmeni zanjo oz. jo vsi več ali manj "gledajo z viška". Lepega dne pa postane zanimiva, ker ob čiščenju pisarne "zaloti" v njej spečega predsednika SDB, ki jo prijazno nagovori in ji ponudi kozarec viskija ter celo darilno torbico. Po protokolarni darila tokrat namreč politiki niso prišli, kar pomeni, da predsednik ne dela več po njihovih željah in da ga mislijo "odžagati". Ker srečanje snemajo nadzorne kamere, začnejo vsi sumiti, da morda tudi čistilka ve kaj o nečednih tajkunskih poslih ... Enourn predstavo, z besedilom katere je Partlič kot kritičen, oster opazovalec sedanjega časa spet dregnil v sršenje gnezdo političnega in družbenega življenja v Sloveniji, je igralka razvijala enovito, kljub temu da posamezne prizore, v katerih se gledalec preko Marijine pripovedi seznanja z dogajanjem v banki in z razvijanjem dogodkov, podčrtuje njen odhod s prizorišča. Njeno prepričljivo izvajanje približa gledalcu čistilko, preprostega človeka, ki pa nosi v sebi več dostojanstva "kot tisti na vrhovih". V komediji se med dvema na socialni lestvici čisto na nasprotni strani stoječima človekoma za trenutek zasveti luč človečnosti, ki je žal v resničnem življenju zelo medla ali pa je že zdavnaj ugasnila. / IK

Prispevki za Flajbanove nagrade

Upravni odbor Slovenskega dobrodelnega društva iz Trsta je na zadnji seji porazdelil 8.670 evrov prispevkov za šoloobvezne otroke, ki obiskujejo slovenske šole v tržaški, goriški in videmski pokrajini in katerih starši so zaradi socialne stiske na podlagi razpisa SDD do 30. novembra vložili prošnjo za vsaj delno kritje stroškov za šolske dejavnosti. Gre za stroške, ki zadevajo gledališke abonmaje, naročnine na reviji Galeb in Pastirček, izlete, bazen in telovadbo, zimovanja, zelene tedne in podobno.

Potrebe se vidno množijo. Sredstva, ki jih ima na voljo Slovensko dobrodelno društvo (najemnine od nepremičnin, ki so jih ustanovi zapustili dobrotniki, članarine in darovi), jim še zdaleč ne morejo biti kos, vendar pripomorejo, da otroci iz socialno ogroženih družin niso še bolj prikrajšani.

Letos je dospelo nad 90 prošenj. Po predhodni preučitvi ožje delovne skupine jih je upravni odbor sprejel 80. Prispevki bodo izplačani po novem letu.

Medtem se izteka rok (31. december) za sodelovanje pri 25. natečaju za študijske nagrade Mihael Flajban, ki so namenjene univerzitetnim študentkam in študentom slovenske narodnosti iz dežele Furlanije Julijske krajine. Letos je bila razpisana še enkratna študijska nagrada v spomin na dolgoletno odbornico SDD Ireno Srebotnjak. Razpis so objavili naši mediji, po elektronski pošti pa ga lahko dobi, kdor se obrne na naslov dobrodelno@libero. it.

V gore z glavo!

Plezališča brez meja: Trst-Slovensko primorje-Istra

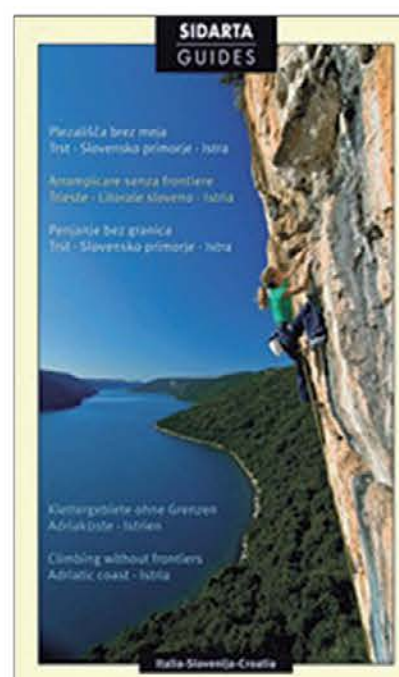
Športnoplezalni vodnik *Plezališča brez meja* je bogat in okusen sad treh aktivnih poznavalcev sten. Erik Švab, Janez Skok in Dorian Perhat so z drugo izdajo izpopolnjene veleuspešnice ažurirali cvetoče in vrhunsko dogajanje na področju športnega plezanja v naši neposredni bližini. Živimo v krajih, ki imajo do hribov prav poseben odnos, pa čeprav v čistih zimskih jutrih samo zasnježene vršace. Plezanje pa, kdo bi si mislil, še zdaleč ni izključno domena dvo- in več-tisočakov. Z

nepopisnim razvojem plezalne tehnike in tehnologije se namreč ljubitelji navpičnega sveta usmerjajo v nizko ležeče, lahko dostopne, toda vse bolj tehnično zahtevne podvige. Plezalni mački si (z magnezijem) mažejo roke na sosedovem zidu, nad domačo asfaltirano cesto, na balvanu (t. j. večji skalni gmoti), po možnosti z glavo navzdol.

Nekaj nujnih besed o športnem plezanju, torej. Najprej kot različica alpinizma je ta športna panoga postala samostojna v ZDA v 70. letih, kjer se je v slavnih dolini Yosemite razbohotilo prosto plezanje oz. "free climbing". Športno plezanje poteka na plezališčih ali umetnih plezalnih stenah, navadno so to nizke stene z raztežaji smeri do 35 metrov. Pleza se izključno z uporabo lastnega telesa, vsa oprema (plezalni pas, vrvi, vponke, sistemi) služi izključno za varovanje, ki je zaradi opremljenosti z varovalnimi klini-svedrovci in varovališči zelo olajšano. Prav velika preprostost, kakor tudi dostopnost opreme in plezališč samih ter zagotovljena varnost te športne dejavnosti v primerjavi s strahospoštovanjem alpinizmom so športno plezanje spremenile v svetovni fenomen. Od otrok in najmlajših, preko navdušenih začetnikov, kot sem jaz, sproščenih nedeljskih parov in družin do vrhunskih atletov, ki

plezajo osmice in devetice: vsakdo bo športno plezanje vžljubil po svoje.

O tem se lahko prepričamo, če obiščemo eno izmed ponujenih plezališč v tej fenomenalni knjigi. Prav delu Švaba, Skoka in

Perhata lahko pripišemo zaslugi (ali krivdo?) za to, da se ob koncih tedna, a tudi v kakem anonimnem sredinem jutru, v Glinščici, na Napoleonski, Obalni cesti, Ospu, Črnem kalu, Buzetu, Pazinu ali Rovinju kar gnete plezalcev vseh narodnosti in pričakovani.

Plezališča brez meja so postala romarska meka za športnoplezalsko kulturo, nujna postojanka evropske "vertikalne" srenje.

Vodnik obravnava tri velika plezalna področja: Trst z zaledjem, slovensko in hrvaško Istro. Predstavljena so najprej s kratkim zgodovinskim orisom plezanja, sledijo predstavitev posameznih plezališč z natančnimi opisi vseh smeri, dostopi, orientacijo, nasveti za najprimernejši čas obiska, prenočišča, ocene in opremljenosti posameznih odsekov itd. Od zadnje izdaje vodnika se je število plezališč, predvsem pa smeri, izrazito povečalo (s 1000 na dobrih 2100), tako da gre pri novi izdaji za nujno posodobitev in najaktualnejši strokovni pregled v ta plezalni raj.

Vodnik *Plezališča brez meja* je delo in rezultat sodelovanja plezalcev vseh treh dežel iste plezalske komune. Listamo ga v praktični, plastificirani obliki, 300 strani krasi mnogo fascinantnih fotografij plezalskih akcij v prekrasnem naravnem okolju, predvsem pa gre za monumentalno izdajo v petih jezikih. Poleg "obmejnih" slovenskega, italijanskega in hrvaškega jezika, lahko vodnik enakovredno uporabljajo tudi angleško in nemško govoreči bralci.

V predgovoru je že vse zapisano: "Če ima v Trstu z nedvomno najstarejšo plezalsko tradicijo na tem prostoru skoraj vsaka smer svojo zgodbo, potem nudi Osp z Mišjo pečjo izredno koncentracijo najkvalitetnejših težkih smeri. Istri s svojim plezalskim potencialom in lepoto pokrajine pripada prihodnost". Veliko lepih plezalnih dni in užitkov!

Jernej Šček

NOVI
GLAS

ODGOVORNI UREDNIK Jurij Paljk, e-mail paljk@noviglas.it
Izdajatelj Zadruga Goriška Mohorjeva - Predsednik dr. Damjan Paulin
Registriran na sodišču v Gorici 28.1.1949 pod zaporedno številko 5

Uredništvo v Gorici: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 550330, faks 0481 548808, e-mail gorica@noviglas.it
Uredništvo v Trstu: Ulica Donizetti 3, 34133 Trst, tel. 040 365473, faks 040 775419, e-mail trst@noviglas.it
Uprava: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 533177, faks 0481 548276, e-mail uprava@noviglas.it
www.noviglas.it

TISK: Centro Stampa delle Venezie Soc. Coop. a.r.l., Via Austria, 19/B - 35129 Padova PD, tel. 049 8700713 - faks 049 8073868; e-mail cdascv@libero.it

LETNA NAROČNINA: Italija 45 evrov, Slovenija 48 evrov, inozemstvo 85 evrov - Poštni tekoči račun 10647493

PODPORNA LETNA NAROČNINA: 100 evrov

OGLAŠEVANJE: Oglaševalska agencija Tmedia, ul. Malta 6 - Gorica, ul. Montecchi 6 - Trst. Brezplačna tel. št. 800 129452, iz Slovenije in tujine 0039 0481 32879. E-mail advertising@tmedia.it

Jamčenje zasebnih podatkov: v smislu zakonskega odloka št. 196/03 (varstvo osebnih podatkov) jamčimo največjo zasebnost in tajnost za osebne podatke, ki so jih bralci posredovali Novemu glasu. Bralci lahko brezplačno zaprosijo za spremembo ali izbris podatkov, ki jih zadevajo, kakor tudi izrazijo svoje nasprotovanje rabi le-teh.

Novi glas je član Združenja periodičnega tiska v Italiji USPI in Zveze katoliških tiskov v Italiji FISC

Izdajanje našega tednika Novi glas podpira tudi Urad Vlade Republike Slovenije za Slovencev v zamejstvu in po svetu
Tednik Novi glas prejema neposredni državni prispevek v skladu z zakonom 7.8.1990 št. 250

To število smo poslali v tisk v torek, 20. decembra, ob 14. uri.

Naj postane NOVI GLAS tudi tvoj glas!

NAROČNINA ZA LETO 2012:

za Italijo 45,00 evrov
za Slovenijo 48,00 evrov
za inozemstvo 85,00 evrov

PODPORNA NAROČNINA: 100,00 evrov

Novi naročniki bodo prejeli v dar letošnjo knjižno zbirko Goriške Mohorjeve družbe, ki jo sestavljajo naslednje knjige:

- KOLEDAR GMD 2012
- Helena Jovanovič: PRAVLJICE ZA BELE ZIMSKE DNI
- Nadja Rojac: BRAZDE S TRMUNA 15 LET IZBOR

Obiščite nas tudi na naši spletni strani: www.noviglas.eu

V sočloveka je treba verjeti!

Nekje zgoraj je luč

Maja je vedela, da je to dno. Neštetokrat v življenju je imela že ta občutek popolne teme, moreče tišine in brezizhodnosti. Vsakič se je 'pobrala', vsakič je znova začela, pa čeprav ranjena in brez moči. Tokrat bo nemogoče, vsaj tako se ji je zdelo. Pri dvajsetih je to lahko, 'pobereš se', ker je pred teboj še polno obljub in nezapolnjenih dni, pri petdesetih je drugače, pri petdesetih si želiš miru, si želiš ureditve tistih sanj, ki si jih sanjal že od mladih let. In teže je zbrati dovolj moči, da se sploh spet postaviš na noge.

Maja je najprej samo molčala. Zakaj prav meni, se je spraševala že dolgo časa in sedaj tudi to vprašanje ni imelo več smisla. Poti navzgor ni bilo, ni bilo oprijemov, po katerih bi skušala splezati iz brezna, enostavno z dna ni bilo izhoda. Samo občutek, kako bolijo udarci, predvsem, ko so krični, ko veš, da je na svetu enim vedno lepo, ker pač imajo denar,

drugi pa se morajo zanj in predvsem za svoje sanje boriti do konca.

Dva dni sta z možem tako bedela,

podnevi jima ni bilo do sonca, ponoči jima ni bilo do spanja. Samo brezup. ... Pokojnine ne bo, službe, ki je šla v nič zaradi stečaja, pri šestdesetih tudi ne. In izhoda nikjer. Potem je prišlo spet jutro, mrzlo, zimsko, ki je bilo že samo po sebi temno. In številnih luči, ki so naznanjale pričakovanje Božiča, Maja ni videla. Okoli nje so bili sivina, tema, in dno, s katerega ni bilo

poti. Nekaj je začutila šele v bifeju, kjer je naročila sok, kajti zatemnilo se ji je pred očmi. Videla je nasmeh, pravzaprav ga je komaj zaznala, ampak videla je njegovo lepoto. Dekle za točilno mizo ji je spodbudno zaželelo srečo. In ko je zaznalo začudenje v Majinih pordelih očeh, ji je še enkrat podarilo nežen, bodrilen nasmeh. Maja je začutila toplino,

besedah.

Poklicala je prijateljico, ker so bili prazniki pred pragom, ker se ji že dolgo ni oglasila, čeprav je vedela, da je tudi prijateljica v težavah. Bila je je vesela, razumela jo je, kljub lastni bolečini. Borili se bomo skupaj, je rekla. Čutila je, da je odkrita, da ji govori z vsem srcem. Če drugače ne bo, prideta živeti k meni, je dodala, imam ogromno zemlje, bomo obdelovali, hrane bo za vse, nekaj zaslужka tudi. Skupaj bomo zmogli. Maja je začutila mravljinco po vsem telesu ..., kot bi jo te besede božale. Nekaj se je prebudilo v njej. Čutila je, da je to volja po življenju, želja, da bi se borila naprej. Sedaj je vedela, da ni več sama. In zato je ni bilo več strah. Življenje se vendarle nadaljuje in nekje, tam zgoraj je izhod, nekje mora biti ...

Odšla je proti parkirišču, da bi se segrela v objemu svojega dobrega, osemnajst let starega jeklene-ga konjička. Ko je že prižgala motor, je videla, da na okno trka premočena gospa. Odprla je in ženska jo je skoraj v solzah prosila, če jo zapelje do Gorice. Do katere Gorice? je vprašala Maja. Do Nove, do Nove, je prosila gospa, do Zdravstvenega doma. Pa saj je tu blizu, je vzkliknila Maja, saj smo v Novi Gorici in že je odprla vrata, da je premrazena gospa vstopila. Žalostno ji je pripovedovala, da ne more hoditi, da jo boli hrbet, da je tu čakala skoraj uro in da je premočene nihče ni hotel vzeti v avto. Ja, tako je dandanes, vsem je avto prva stvar, je pomislila Maja, gospe pa se je nasmehnila. Saj ni problemov, saj je to samo jeklena skatla, v kateri se pač pelješ, jaz rada pomagam, vsake-

mu, je povedala.

In gospa se ji je zahvaljevala za uslugo, govorila o samoti, o bolečinah. Toliko je je, pa čeprav povsod gorijo barvane luči in čeprav je Božič pred pragom. A ljudje praznujejo Božič v veleblagovnicah, kjer založene police zakrivajo bedo in trpljenje. In kjer ni prostora za sočloveka. Maja klepetala s premočeno sopotnico, čuti toplino, hvaležnost in obenem upanje. In ve, da pot iz brezna obstaja, da dno ni brez izhoda. Samo v sočloveka je treba verjeti, v solidarnost, v medsebojno pomoč. Skupaj lahko premagamo vse.

Maja zdaj to ve in nekoliko lažje ji je, ko vozi po ulici mimo stoterih luči. Pa srečen in vesel Božič!, ji še zakliče gospa, ko s težavo izstopi pred Zdravstvenim domom.

Suzi Pertot

JURIJ PALJK

KAJ SPLOH POČNEM TUKAJ?

93

Pred dnevi, ko je v tem čudnem decembru najbolj deževalo in bilo najbolj mučno vreme, megla in dež sta se mešala z mrazom, sem na Facebookov zid napisal, da ni nobenega pravega božičnega vzdušja čutiti nikjer, in se je dobesedno usulo komentarjev. Dekleta so predvsem pisala o tem, kako si moram sam narediti božično vzdušje, nekatera so me tudi prav nič prijazno podučila, da moram razmišljati pozitivno; če sem pa malo nesramen, bom dodal, da si moram to narediti po načelu: vsak dan je lahko Božič, vsak dan je lahko praznik. A sam predobro vem, da v takem primeru potem nikdar ni praznika in nikdar ni Božiča. Ta zmota, da je vsak dan lahko praznik in da si vsakdo sam lahko naredi praznik, nas je pripeljala do tega, da ne znamo praznovati več, sicer ob nedeljah zjutraj po Novi Gorici ne bi hodila večina ljudi oblečena v trenirke in gumijaste copate. In naj za Božjo voljo sedaj nihče ne misli, da se grem s temi besedami o trenirkah "sovražni govor", ker je to smešno. Goriški znanec, ki že leta uspešno prodaja zrelih ženskam in moškim predvsem klasično krojene obleke, mi je pred časom dejal, da se mu ob ne-

deljah in praznikih najbolj smešni zdijo moški mojih let, "ki so vsi po vrsti oblečeni v plastiko in imajo gumijaste copate na nogah". S to opazko je bistri trgovec sicer zajedljivo pokazal na pomanjkanje dobre okusa, ki bi vsaj ob nedeljah in praznikih veleva moškim srednjih let, da se dostojno oblečejo, ne pa da hodijo okrog v plastičnih bundah in telovadnih copatah in tako zmotno mislijo, da so še najstniško mladi, če pa že ne mladi, pa vsaj mladostni. Že res, da se danes v trgovinah reče plastiki, iz katere so narajene bunde, "tehnično blago" (tessuto tecnico), kot me je užaljeno poučila prodajalka, ko sem pred časom zavrnil nakup hlač iz plastike, ki so mi bile odurno neprijetne na otip, a dejstvo je, da je to blago iz plastičnih mas. In sam imam raje bombaž, volno, lan, naravno blago, ki je prijetno, zdi se mi, da tudi lepše, naravno.

Pa se je potem na FB-ju oglašil tudi prijatelj Stanislav Černigoj, ki je doma iz Vipavske doline, zrel in pošten mož, ki ima svoje poglede na svet, ki se ne razlikujejo veliko od mojih, nekako na Facebook prav tako kot jaz ne spada, a na FB-ju pri svojih zrelih letih vztraja in sem tega vesel. Odraščala sva v podobnih okoliščinah, o čemer priča tudi podatek, da se je Stanislav pred časom spomnil, kako sem bil sam prav prešerno, razigrano vesel, daljnjega leta 1978 je bilo, ko sem med trgatvijo, v kleti smo mletli grozde in 'prešali' mošt, izvedel, da je bil končno izvoljen za svetega očeta prvi Slovan. Ne on ne jaz nisva poznala velikega Poljaka, a danes sem vesel, da se je spomnil tega malega dogodka iz naše kleti, saj je bilo moje veselje v času več kot poplačano. Veliki Poljak je še kako označil najino in življenje drugih in takrat si v naši kleti na Vipavskem niti v sanjah nisem mogel predstavljati, da se bom s poljskim papežem kar nekajkrat srečal, imel tudi čas in pretresljivo izkušnjo, da ga vidim čisto od blizu samo dober mesec dni pred smrtjo. Stanislav mi je o tem, zakaj ni pravega božičnega vzdušja, lepo napisal: "Zakaj ga ni? Ker se ne znamo otresti skrbi in se posvetiti praznični lagodnosti, veselju. Nihče, vsaj tako je videti, tega ne dela, vsi gledajo v tla ali čepijo v vrsti v avtih, ali pa tekajo med policami nakupovalnih centrov, nihče te ne pogleda v oči, vsi se izogibajo pogleda; če pa te slučajno kdo le pogleda, je to samo klošar in ti takoj brskaš po žepu, da mu daš drobiž, denarnice si pa ne upaš odpreti, da ja ne bi videl ubožstva ali bogastva. Tako je dan za dnem vse enolično, le rojstvo te razveseli in smrt užalosti, vmes pa je ena sama velika pustota in dolgčas!"

Imata namreč še kako prav prijatelja Andrej Malnič in Marko Tavčar, ki se vsak po svoje trudita, da bi mi le dopovedala, da nima smisla pisati o tistem svetu, ker ga je čas za vedno zabrisal in z njim tudi jezik tistega sveta. To jima rad priznam, četudi ne prvi in ne drugi nista živela na kmetih, a imata še danes odnos do zemlje in vsega, kar zemlja da, imata odnos do tistega mojega in Stanislavovega kmečkega sveta, ki ga ni več, kot ni več jezika iz tistega sveta. A vem, da bi Stanislav razumel to moje pisanje, in če bo slučajno bral, bo točno vedel, o čem govorim! Kot bo to vedela ogromna večina ljudi, ki ima na Slovenskem nad petdeset let. Minulo nedeljo popoldan sem doma v enem od tistih lepih zimskih dni ob zakurjeni peči v tišini in plemenito lepi samoti prevajal zapis za pričujočo številko našega Novega glasa, ki ga je goriški nadškof poslal vsem župnikom, tudi časnikom, da bi ga prebrali vernikom, in mi objavili, ob Božiču. Temu rečemo časnikarji "nadškofova božična misel", pa čeprav gre v bistvu za nadškofovo čestitko, ki je obenem tudi božično razmišljanje.

Skoraj vedno, ko moram prevajati zahtevnejše tekste cerkvenih dostojanstvenikov, skrušeno in zares žalosten, a tudi nemočen opažam, kako daleč so od vsakdanjega življenja, kako daleč od ljudi je njihov jezik, saj pišejo po navadi v takem jeziku, ki ga danes nihče ne razume več, tako odmaknjen je od našega vsakdanjika, da ni čudno, če jih skorajda nihče več ne posluša! Tokrat pa sem bil zelo vesel, ker je bil nadškof Dino zelo "zemeljski" v svojem pisanju, a tudi izjemno poveden. Spregovoril je namreč o Novorojenem in o odnosu, ki ga moramo imeti med sabo, med ljudmi. Pravzaprav je napisal isto, o čemer je pisal Stanislav na moj zid na FB-ju, da je namreč danes tako, kot je pred prazniki, predvsem zato, ker pravih odnosov med nami ni več, ker ni več iskrenega odnosa med nami - ljudmi, kaj šele med posameznikom in Bogom. Če namreč odnosov med ljudmi ni, jih tudi ne more biti med ljudmi in Bogom, ali še bolj preprosto: če nisem človek človeku, mu ne morem biti niti kristjan! Tudi letos bom vesel, če bo na božični večer pri nas zadišalo po kruhu, ki se bo pekel doma. Kruh je preprosta stvar. Preproste besede in preproste stvari imam iskreno rad. Že sedaj vam lahko tudi povem, da bom tudi za letošnji Božič pozdravil soseda, kot ga že skoraj 18 let, čeprav bo tudi tokrat pogledal v tla, kot je vedno doslej, da mi ja ne bi odvrnil pozdrava, nesrečnež!

Lepi uspehi Jadralnega kluba Čupa Jaš in Simon vse bližja svetovni eliti

Jadralca sseljanskega Jadralnega kluba Čupa Jaš Farneti in Simon Sivitz Košuta sta v malho koristnih izkušnjah in uglednih rezultatih spravila še en pomemben dosežek. V Perthu v Avstraliji sta se udeležila članskega svetovnega prvenstva v razredu 470, ki je veljal tudi kot selekcija za olimpijske igre v Londonu. Na koncu sta bila varo-

movalcev. Za še nekoliko boljši dosežek, sta ugotavljala po koncu naporene preizkušnje (dosegla sta tudi eno vrhunsko šesto mesto), bi bila morala biti spretnейša v razmerah močnega vetra in posledično posebnega vala, ki ju je pričakal na avstralskem regatnem polju v Fremantleu.

Jaš in Simon ogromno vlagata v svojo športno kariero. V bistvu

imel vrhunec na tekmovalju s petimi krogi v brazilskem Rio de Janeiru. Medtem pa je merjenje moči s samimi olimpijci in najboljšimi specialisti v razredu 470 (kar dvajset držav je preko nedavnega svetovnega prvenstva dobilo svojega potnika v London) pokazalo, da sta še rosnio mlada kraška jadralca že zelo blizu svetovne smetane in na zelo dobri poti, da bi lahko v prihodnje ob dodatnem delu in napredku krojila sam vrh mednarodnih tekmovalj tudi na članski ravni. Razveseljive novice prihajajo z našega jadrana tudi v mladinskih kategorijah. Mešana posadka Čupe in barčoljanske Sirene Matia Ugrin - Mirko Juretič je v kraju Marina degli Aregai pri Imperiji osvojila 22. izvedbo prestižnega mednarodnega tekmovalja Winter Regatta v razredu 420. Tržaška sedemnajsetnika, o katerih smo preko teh stolpcev že spregovorili, sta osvojila nena-dejano prvo mesto v ostri konkurenci 120 posadk iz vseh osmih evropskih držav, ki gojijo ta šport na najvišji ravni. To regato sta v preteklosti Farneti in Sivitz Košuta na primer zmagala le v kategoriji 470, v razredu, v katerem sta tokrat izstopala Matia in Mirko, pa sta bila tretja. To pomeni, da tudi mlajša kolega, ki ju trenira strokovnjak z Obale Antonac, izjemno dobro obetata, zelo sta se izboljšala v zadnjem letu, saj sta bila še lani na zimski regati v Liguriji komaj štirideseta. Na tekmi Winter Regatta je nastopil tudi ženski Čupin dvojec Ingrid Peric - Chantal Zeriali, ki je zasedel nadvse solidno 18. mesto. Čestitke vsem!

HC

Simon Sivitz Košuta in Jaš Farneti

vanca koprškega trenerja Matjaža Antonaca, ki sta tekmovala v dresu italijanske državne reprezentance, 36., kar je v resnici velik rezultat, bistveno boljši od lanskega 68. mesta na SP v nizozemskem Den Haagu. Za dvajsetletna Čupina jadralca je bilo bolj ali manj jasno, da nimata pravih možnosti za nastop na OI 2012, in res bo Italijo v Londonu v tej kategoriji predstavljal izkušeni Tržačan Gabrio Zandonà v paru z Zucchettijem. Najboljši dvojec azzurrov je bil sicer komaj 25., tako da zamejska aduta pravzaprav nista dosti zaostala za njim. Sploh sta jadrala nad pričakovanji, potrdila stalno rast in napredek ter navsezadnje izpolnila prestižen cilj uvrstitve v zlato skupino najboljših polovice tek-

NOGOMET

Elitna liga: Fontanafredda - Kras 0:1
Promocijska liga: Vesna - Martignacco 3:0, Juventina - Trieste Calcio 3:2
1. amaterska liga: Primorac - Sistiana 3:0, Azzurra - Sovodnje 1:2
2. amaterska liga: Zorja - Centrosedia 5:1, Primorje - Romana 1:1, Begliano - Breg 3:2
3. amaterska liga: Mladost - Villa 3:0
KOŠARKA

Državna C liga: Jadran - San Vendemiano 83:65
Deželna C liga: Bor - Breg 75:79
D liga: Mossa - Kontovel 50:49
ODBOJKA
Moška B2 liga: Trento - Slaga Tabor 3:2
Ženska C liga: Zalet - San'Andrea 3:2
Moška C liga: Olympia - Basiliano 3:0, Val - Fincantieri 3:1, Volley Club - Soča 2:3
Ženska D liga: Zalet - Azzano 1:3
Moška D liga: Cordenons - Olympia 3:0

Tudi vsakdanjost ima svoj čar pod božičnimi lučmi.
Vstopite v novo leto polni poslovnih in osebnih izzivov.

Società finanziaria per azioni
Finančna delniška družba